24 OLDAL * ÁRA 3 DINÁR

Poštarina plaćena

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam — Szubotica, 1926 VASÁRNAP junius 13. — 162. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8—53 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

Az öregek

Vajjon igazi harcos-e még, vagy csak papirmaché szimbólum; egymás halálát akarják-e vérszomjas dühvel s azzal a konok, kérlelhetetlen, szivós, irgalmatlan s megbocsátást nem ismerő elszántsággal, amivel csak a sir felé tántorgó, betelt élet tud hadakozni. Vajjon mi állítja most egymás ellen a két vezért, akik éltük delelőjén találkoztak már össze? Meggyőződés? Érdek? Hiuság? Rossz emésztés? Ki tudna — hetven évnél fiatalabb — válaszolni erre a kérdésre.

Mi még nem értjük őket. Nem értjük a gyerekek gügyögését, mióta elfelejtettük az ártatlanság beszédét. És nem értjük az aggastyánok tülekedését, a meghosszabbitott élet árnyékküzdelmét, az aggkori hiuság Woronoff-mütétjeit. Most Lloyd George és Asquith lord csapnak össze, hogy porzik tőle a világ arénája. Mit akarnak, mit akarhatnak még a *világtörténelmi szerep* után? Még *az* sem volt elég? Az egyik talán megakadályozhatta volna a háborut s talán meg is akadályozta volna, ha eszibe jut, hogy a másik még a *világháboru dobosa* lehet. A másik vidéki fiskálisból belenőtt a világtörténelembe, voltak hosszu és véres évek, amikor minden szavát szorongva várta a világ arénáját zsufolásig megtöltő mob, volt idő, amikor szava hatalmasabb fegyver volt, mint a tankok *birnámi erdeje*. Babérral vethetnék meg ágyukat, hirvirágból font koszoruval takarhatnák el ritkuló hajfürteiket, beleülhetnének a világhir bebalzsamozó fürdőjébe, a dicsőség jóillatu füszerszámaival ápolhatnák arterisclerosisos tagjaikat. S mindezt nem teszik, mindennek az ellenkezőjét hajszolják. Mert ők is, mint minden öreg, a nélkülözhetetlenség, a pótolhatatlanság hazug illuziójának rabja. Keresik a harcot, hogy mutathassák erejüket, hogy elhitethessék másokkal s azután elhigyjék maguk is, hogy izmaik még nem nyüttek el, akaratuk még tüzálló, a szemük még ellát a célig s nem reszket a kezük a kard markolatán sem. Valami jó lélek kellene mellé jük és kellene minden *aktiv öreg* mellé, akit nem sorsa bilincsel le az aktivitás gályapadjára; valami jólélek, aki szépen lefektetné őket az ágyba, eldudolná felettük a gyermekversikét: »*most lefekszem kis ágyamba, mindennapi koporsómba*«, megtőzné nekik a jó kamillateát, téglát melegitene lábukra és pléhfedelet a hasikójukra, piskótát adna nekik szopogatni és *acidolpepsint* tenne poharukba, hogy jobban emésszen elrenyhült gyomruk. Horgolna nekik érmelegitőt és papucsot botorkáló lábukra. Rózsalevéllel töltené meg a csibukjukat s megvédené a legyektől délutáni álmukat. Nevetne a vicceiken, s elhinné nekik, hogy fiatalabbak a fiataloknál.

Ugy kellene a történelem öregjeivel is bánni, mint az irodák és műhelyek öregjeivel: meg kellene őket akaratuk ellenére is kiméln minden munkától s megadni nekik az öregkor nyugalmát, békéjét és gondtalanságát. A fiatalokat a lelkesültség füti, a férfikort az akarat viszi, de az öregséget csak a hiuság papirsárkánya rángatja. Rá lehet-e bizni történelmi feladatokat kihült fantáziára, kiégett lelkesültségre, félszázad előtti tapasztalatokhoz vasmacskázott meggyőződésre s az egyéni szempontokat határtalanul tulbecslő judiciumra? Be kellene rendezni számukra egy *Pantheon-szanatóriumot*, ahová csak honszerző érdemek alapján s törvényhozási uton lehetne és kellene beutalni egy-egy uj lakót az öregek hangos és kártékony táborából.

Csak politizálni ne engedjék őket, ne adjanak rá módot, hogy hiuságuk görögtüzével kárt csináljanak az életünkben. Lloyd George és Asquith most a *liberálizmust* veszélyeztetik későn fellobbant harcikedvükkel. Ha az angol liberális párt felbomlik, elveszti erejét minden liberális alakulás egész Európában. S szabad-e ezt az áldozatot odadobni az öregek ártalmas kedvtelésének, akik golf-partijukat, horgászásukat, sebrenyhült bélmüködésüket elkopott öreg izmaikat egy kis politikai csatározással akarják frisebbé tenni.

„Meg kell szünni a komesszár-uralomnak“

Jovanovics Ljuba sürgős javaslatot terjesztett elő a parlamentben a vajdasági és boszniai községi választások kiirására — Az önkormányzatok hiánya egyik oka a gazdasági válságnak — A miniszterelnök és a belügyminiszter államérdekre hivatkozva ellenezték a javaslat sürgősségét

A parlament elvetette a sürgősségi inditványt

Beogradból jelentik: A parlament szombati ülése váratlanul sokkal érdekesebb volt, mint azt a napirend alapján várni lehetett volna. Az ülés érdekességét *Jovanovics* Ljuba és társainak *a boszniai és vajdasági községi választások* kérdésében beterjesztett inditványa adta meg, amelyről részletes vita fejlődött ki.

Az ülést *Trifkovics* Márkó elnök csak kevéssel tizenkét óra előtt nyitotta meg, minthogy a pártvezéreknek az ülés előtt megtartott konferenciája egész eddig eltartott. Az ülés megnyitása után Trifkovics elnök bejelenti, hogy az igazságügyminiszter beterjesztette az ügyvédekről szóló törvényjavaslatot és a kihágási törvénykönyv tervezetét. Majd bejelenti az elnök, hogy *Vesenják* szlovén néppárti képviselő sürgős javaslatot nyujtott be a szlovéniai árvizkárosultak segélyezéséről. *Pucelj* földmivelésügyi miniszter a sürgősség ellen szólal fel és *Vesenják* képviselő rövid hozzászólása után a többség elveti a sürgősségi javaslatot

Jovanovics Ljuba a Vajdaság és Bosznia önkormányzatáért

Jovanovics Ljuba indokolja meg ezután nagy érdeklődés mellett a vajdasági és boszniai községi választások kiirására vonatkozó javaslatát. A javaslatot azért terjesztettem be — mondja — hogy

megszünjenek a jelenlegi különleges állapotok a vajdasági és boszniai községekben.

Ezért fontos és sürgős ez a javaslat.

A parlamentnek a javaslat elfogadását kötelezővé teszi az alkotmány, amelynek 96. szakasza a községi, járási és tartományi önkormányzatokról intézkedik.

Világos, hogy *az az állapot, hogy a községekben választott tisztviselők helyett kinevezett komesszárok kormányoznak, ellenkezik az alkotmány 96. szakaszával.* Az alkotmány megszavazása óta öt év telt el és a 96. szakasz még most sem lépett életbe. Semmiféle komoly okot nem látok fenforogni, hogy az alkotmánynak ezt a rendelkezését végre ne hajtsák.

Lehetetlen, hogy az ország egyik részében az alkotmány bizonyos rendelkezései érvényben legyenek, az ország más részében pedig nem.

A törvényhozó bizottság Szlovénia és Dalmácia részére megteremtette a községi autonómiát, ugyanezt azonban Bosznia-Hercegovina és a Vajdaság részére nem adta meg. A pénzügyi bizottságban és másutt is tett a jelenlegi kormány olyan nyilatkozatokat, hogy *a községi választásokat e két tartományban azért nem hajtják végre, mert a kormány egységes községi törvényt készit elő az egész országra.* Ezzel szemben megállapitom, hogy *mindezidáig ezt a törvényt nem készitették még elő* és a komesszárok rendszere a Vajdaságban és Bosznia-Hercegovinában tovább tart.

A parlament ilyen módon bünrészessé válik az alkotmány megsértésében.

Fejtegeti ezután *Jovanovics* Ljuba, hogy milyen károk származnak abból, hogy nincs meg a községi önkormányzat a Vajdaságban és Boszniában. Rámutat az adóegységesitő törvényre és kijelenti, *a nép egyszerüen azt mondhatná, hogy amig az adóegységesités nem készül el, nem fizet adót. (Helyeslés a baloldalon.) Véget kell már vetni* — mondja — *ennek a törvényellenes és alkotmányellenes állapotnak* és

meg kell szüntetni a különbségeket az alkotmányos jogok élvezetében az ország egyes részei között.

Remélem a képviselők pártkülönbség nélkül elfogadják a javaslat sürgősségét, annál is inkább, mert

a sulyos gazdasagi válságnak is részben az az oka, hogy a községekben választott tisztviselők helyett komesszárok uralkodnak.

Áll ez ugy Bosznia-Hercegovinára, mint *különösen a Vajdaságra, ahol komesszárok és legfőbb támogatóik, a községi jegyzők garázdálkodnak.*

Felkiáltások az ellenzéken: Ugy van!

Jovanovics Ljuba: Mindenki tudja és nemrég maga a volt pénzügyminiszter is kijelentette, hogy

a Vajdaságban az önkormányzati adók sokkal sulyosabbak, mint maguk az állami adóterhek. Ez természetes is ott, ahol a tisztviselők nem a nép bizalmából kerültek a helyükre.

Ezek a tisztviselők csak annak kedveznek, akinek az ajánlatára állásukat megkapták. *A Vajdaságban a községi pótadók nem száz, hanem ezer százalékát teszik ki az állami adóknak.*

Zsivkovics Negoszin (radikális): *Ez azért van, mert az agrárérdekeltek közt felosztották a községi földeket!*

Jovanovics Ljuba: Szóval Zsivkovics képviselő ur azt javasolja, hogy az agrárérdekeltektől vegyék vissza a földet és adják vissza azoknak, akiktől elvették és akkor már minden rendben lesz és nem lesz szükség községi önkormányzatra. Én azonban másképp gondolom és remélem, hogy a kormány és a parlament is az én véleményemet osztja.

Sok az egészségtelen jelenség Bosznia, de különösen a Vajdaság politikai életében

de ez nem volna olyan veszedelmes baj — és ezt teljes meggyőződésből mondom — ha a községi önkormányzatok megvolnának. Kéri a parlamentet, hogy a vajdasági és boszniai községi választások kiirására vonatkozó javaslatára mondják ki a sürgősséget. *(Élénk helyeslés a baloldalon.)*

Szalics-Baljics muzulmán pártja nevében örömmel üdvözli Jovanovics Ljubát abból az alkalomból, hogy szót emelt a boszniai és vajdasági komesszár-rendszer ellen. *A radikálisokat osztrák érzelműséggel vádolja,* mert fentartják a komesszár-rendszert. A sürgősség mellett fog szavazni.

A miniszterelnök válasza

Uzunovics miniszterelnök válaszol ezután Jovanovics Ljubának.

— Ez a kérdés — *mondja a miniszterelnök* — igen fontos és ezért a legnagyobb hidegvérrel kell letárgyalni.

Az igaz, hogy az alkotmány rendelkezéseit még nem hajtották végre, de az állam még mindig az alakulás stádiumában van.

Nem szabad szem elől téveszteni, hogy az állam különböző törvényhozással és mentalitással biró részekből van összetéve. *(Helyeslés a centrumban.)* Az állam érdekeire tekintettel kell lenni a kérdés megoldásának minden sürgőssége mellett is. Bár a radikális párt van uralmon, amelynek egész multja az önkormányzatért való harcban telt el, mégis meg kell vizsgálni, nincsenek-e olyan államérdekek, amelyek az önkormány-

zatok megvalósitása tekintetében óvatosságot parancsolnak.

Felkiáltások a baloldalon: Pártérdekek!

Uzunovics: Vizsgálat tárgyává kell tenni, hogy a javaslat, ugy, ahogy beterjesztették, technikailag keresztülvihető-e.

Felkiáltások a baloldalon: Ezt majd a bizottság fogja eldönteni.

Uzunovics: Nem olyan egyszerü dolog a szerbiai törvényt kiterjeszteni Boszniára, Hercegovinára és a Vajdaságra.

Jovanovics Ljuba: *Csak Boszniára és Hercegovinára.*

Uzunovics: Ha ez olyan egyszerü volna, akkor egy kétszakaszos sürgős törvényjavaslattal el lehetne intézni és ezt az előbbi kormányok már rég megtették volna. Ne felejtsük el, hogy *Boszniában nincsenek szervezett községek.*

Közbekiáltások: Miért nincsenek? Nyolc esztendő már elmult.

Uzunovics: Ezért anyagi és technikai természetü nehézségek vannak. Nem olyan egyszerü dolog a szerbiai törvény kiterjesztése Boszniára és Hercegovinára.

A vajdasági választásokra vonatkozólag a miniszterelnök felolvassa a törvényjavaslat szövegét, majd igy folytatja:

— Erről az ügyről a parlament már tárgyalt. *Mi az oka annak, hogy a törvényhozó bizottság határozatát nem tették közzé a hivatalos lapban?*

Közbekiáltások: Mert a kormány nem akarta.

Uzunovics: Milyen kormány, melyik miniszter és mikor, ezt most ne feszegessék önök. Azt hiszem,

most közzé tenni ezt a törvényt, technikailag keresztülvihetetlen, politikailag pedig igen kényes probléma.

Amikor politikai okokat emlitek, állampolitikai okokra gondolok, nem pedig olyanokra, amilyeneket a közbeszólók céloznak.

Ez az állam mindazokat a kötelezettségeket, amelyeket a kisebbségek tekintetében rákényszeritettek, lojálisan teljesitette és fogja is teljesiteni, azonban belső törvényhozásunkban szem előtt kell tartani mindazokat az érdekeket, amelyeket az államegység szempontja szab meg.

Mi mindig eszerint fogunk eljárni és ezért nem fogadhatom el a sürgősségi inditványt.

Jovanovics Ljuba a Vajdaság loyalitásáról

Jovanovics Ljuba visszautasitja a miniszterelnök szavait, amennyiben azok rávonatkoztak.

Uzunovics: Nem önre.

Jovanovics Ljuba: Akkor a dolognak ezzel a részével nem is foglalkozom. Én a magam részéről mindent megtettem, hogy amit most javaslat alakjában előterjesztettem, létre is jöjjön. A boszniai és hervegovinai önkormányzatokra nézve eltérő a véleményem a miniszterelnökétől, aki — ugy látszik — nem tudja, hogy Boszniában egész sor szervezett község van.

Majd rátér Jovanovics Ljuba a Vajdaság önkormányzatának kérdésére.

— Jól tudom — mondja — hogy milyen kifogásokra utal a miniszterelnök. Az a javaslat, amelyet a törvényhozó bizottság magáévá tett, csak a községi választások kérdését rendezi, hogy a középkori kuriális rendszert demokratikus választási rendszer váltsa fel, egyébként azonban

minden maradjon meg ugy, ahogy a magyar uralom alatt fennállott, amikor a hatóságoknak minden garanciájuk megvolt az államellenes törekvések ellen.

Ha ez nem volna elég, itt van az államvédelmi törvény. Ezzel szemben

boldog vagyok, hogy megállapithatom, hogy a felszabadulás óta mindmáig a Vajdaság egyetlen községében sem volt olyan mozgalom, amely jogot adna nekünk arra, hogy a Vajdaság népeinek lojalitásában kételkedjünk.

Azt hiszem mindnyájunknak kötelességünk az általam beterjesztett javaslatot elfogadni

A belügyminiszter ankétot hiv egybe a vajdasági önkormányzat letárgyalására

Makszimovics Bozso belügyminiszter kijelenti, hogy a maga részéről szükségesnek tartja, hogy néhány szót hozzáfüzzön a miniszterelnök kijelentéseihez.

— A kormány nagyon jól ismeri annak a kérdésnek *anyagát*, amelyre *Jovanovics* Ljuba rámutatott. Ezek a kérdések nagyon komolyak és nem lehet azokat részletmunkával elintézni.

Komoly studiumokat kell folytatni és részletesen meg kell vitatni a kérdést, hogy az elintézés ne hozzon olyan eredményt, amilyet magunk sem akarunk.

— Ami engem, mint belügyminisztert illet, megállapithatom, hogy

a kormány ennek a problémának megoldásában nagy nehézségeket lát.

Ezt a kérdést én már a költségvetési vitában is emlitettem és *miniszteriális bizottságok dolgoznak a kérdés tanulmányozásán.*

Ankétet fogunk összehivni, amelyen a főispánok és a jogi szakértők megtehetik praktikus javaslataikat és ha a definitiv javaslat elkészül, a parlament majd megteheti észrevételeit.

— Nem lehet a kérdésben pár óra alatt határozni és nem lehet ezt a kérdést két paragrafussal elintézni,

olyan komoly probléma ez, hogy a tárgyalása néhány hetet fog igénybe venni.

— Ebben a kérdésben mindent meg kell fontolni *és azt kell tenni amit leg fontosabb érdekeink kivánnak.*

Nem mondták ki a sürgősséget

Jovanovics Ljuba harmadszor is felszólalt. Azt kérdezi a kormánytól, hogy ha már a szerb községi törvényt kiterjesztették Délszerbiára, miért nem terjesztették ki a Vajdaságra is, hogy meg lehetett volna tartani a vajdasági községi választásokat.

Az elnök ezután szavazásra tette fel a javaslat sürgősségének kérdését. A többség a sürgősségi inditványt elvetette.

Paszarics Joszip lett a parlament második elnöke

Ezután áttértek a parlament második alelnökének megválasztására. *Az ellenzék a szavazás előtt kivonult az ülésteremből.* A többség *Paszarics* Joszip horvát parasztpárti képviselőt, volt közoktatásügyi államtitkárt választotta meg.

Félkettőkor ért véget az ülés. *Trifkovics* elnök kihirdette a következő ülés napirendjét, amelyen az önkormányzati törvény tanulmányozására kiküldendő bizottság megválasztásáa és a versaillesi békeszerződés egyes szakaszainak megváltoztatására vonatkozó javaslat vitája szerepel.

Alter... Villamos szerelési anyagok! Novisad Kr. Petra 26. Tel. 414. Csillárok, Tungsram izzólámpák

Szimonovics miniszter Szuboticán

A radikális-párt vacsorát rendezett a miniszter tiszteletére

Szombaton este a hét órai beogradi személyvonattal Szuboticára érkezett dr. *Simonovics* Milán szociálpolitikai miniszter. A miniszterrel együtt Szuboticára érkeztek *Prokics* Zsivojin szociálpolitikai miniszter-helyettes, *Sztojanovics* Vláda miniszteri osztályfőnök és dr. *Radonics* Jován képviselő. A minisztert a vasutállomáson ezer főnyi tömeg és a városi tanács, élén a főispánnal, várta. A minisztert a vasutállomáson dr. *Evetovics* Mátyás helyettes-polgármester üdvözölte a bunyevác radikálisok és a város nevében. A vendégek ezután a radikális klub helyiségébe mentek, ahol *Simonovics* Milán miniszter megköszönte a szives fogadtatást. *Jurics* Márkó képviselő rövid üdvözlő beszéde után a miniszter *Gyorgyevics* Dragoszláv főispánnal és a radikális párt több vezető tagjával kirándult Palicsra.

Este kilenc órakor a Szegedi-uti Prohászka-vendéglőben pártvacsora volt, amelyen több felköszöntő hangzott el. Simonovics miniszter vasárnap délelőtt a szociálpolitikaügyi minisztérium szuboticai intézményeit tekinti meg. Délután a városháza kistermében küldöttségeket fogad és hétfőn reggel visszautazik Beogradba.

A noviszadiak milliói

A mult évben állami egyenes adóban közel harmincmillió folyt be Noviszadon

A jövedelmi- és vagyonadó kirovás *1924.* év végéig elkészült és ezidőszerint két bizottság dolgozik az 1925. és *1926.* évi jövedelmiadó előirásán. Egyik Noviszad város, a másik a noviszadi járási adóelőirásokat végzi.

Tőkekamat és járulékadót ezideig nem irt elő a pénzügyigazgatóság, de ezeknek előkészitő munkálatai is folyamatban vannak. A rokkantadó, a katonai illeték, a kamarai-, a rendkivüli- és a kórházi pótlékok előirása szoros összefüggésben van a felsorolt főadónemek kirovásával.

1925-ben a panasz- és felszámolóbizottságok megkezdték müködésüket. Utóbbi a háboru kitörése óta egyszer sem ült össze és 1925-ben *nemcsak az utóbbi* három évben, de az előző években *benyujtott* felszólamlásokat is letárgyalta, 4000 felszólamlást intéztek el.

1925 végén a pénzügyigazgatóság beható vizsgálatot tartott a városi adóhivatalban és a tapasztalatokról terjedelmes jegyzőkönyvet készitett, egyben elrendelte, hogy az észlelt kifogások sürgősen megszüntetendők.

1925 folyamán a hátralékos adófizetőkkel szemben végrehajtást vezettek. A pénzügyigazgatóság *minden* esetben ügyelt arra, hogy az adóalanyok a végrehajtások folytán tönkre ne menjenek, de viszont az állam se veszitse el adókövetelését.

1925-ben Noviszadon közvetlen adókból befolyt:

Jövedelmi- és vagyonadóból 10.688.723 dinár, hadinyereségadóból 580.660 dinár, *háboru előttről* fennmaradt közvetlen adókból 5.001.912 dinár, rokkantadóból *1.094.885* dinár, kamarai pótlékból 320.166 dinár, rendkivüli pótlékból 1.966.243 dinár, forgalmi adóból 8.729.169 dinár. Összesen 28.381.758 dinár.

A forgalmi adótételben benfoglaltatik a járási forgalmiadóbevétel is.

Chamberlain tiltakozó jegyzéket küldött Moszkvába

az angol bányászok oroszországi támogatása ellen

Anglia jegyzéket küldött a szovjetkormánynak
A jegyzék éles hangon visszautasitja az angol belügyekbe való beavatkozást

Londonból jelentik: Az angol kormány jegyzékét szombaton *nyujtották át Moszkvában.* A jegyzék, amelyet *Chamberlain* irt alá

éles hangon tiltakozik az ellen, hogy a szovjetkormány anyagilag támogassa az angol bányászokat és ezzel beavatkozzon Anglia belügyeibe.

A *Daily Mail* szerint a jegyzék nem ultimátum jellegü, de a leghatározottabban hangsulyozza, hogy ha a szovjetkormány nem szünteti be a pénzküldeményeket,

el lehet készülve Anglia mostaninál erősebb tiltakozására.

A *Daily Telegraph* annak a véleményének ad kifejezést, hogy az angol kormány el van tökélve, hogy

a diplomáciai viszonyt megszakitja Oroszországgal és felbontja a kereskedelmi szerződést,

ha a szovjetkormány a jegyzékre kielégitő választ nem ad. A *Reuter*-ügynökség szerint az általános sztrájk óta

háromszázhetvenezer font sterling érkezett Oroszországból az angol bányászszakszervezet cimére.

Az alsóház a jövő héten foglalkozik az orosz pénzküldemények ügyével. A kormányhoz több interpellációt nyujtottak be.

Anglia kiutasitja a szovjet-megbizottakat

Párisból jelentik: Anglia és Oroszország közt kiélesedett ellentétek élénken foglalkoztatják a francia politikai köröket. Az *Echo de Paris* azt irja, hogy

Anglia a legerősebb rendszabályokhoz nyul az esetben, hogyha Oroszország kitart álláspontja mellett.

A lap szerint Moszkva el lehet készülve, hogy Anglia felbontja a diplomáciai viszonyt és *kiutasitja angol területről a szovjet képviselőit.*

A szovjetkormány elutasitó választ ad

Prágából jelentik: A csehszlovák politikai körök azon a véleményen vannak, hogy Anglia jegyzékére *a szovjetkormány elutasitó választ ad,* melyben kifejti, hogy

a pénzbeli támogatást nem a kormány, hanem az orosz szakszervezetek küldik Angliába,

ami ellen viszont semmi rendszabályt a szovjet nem alkalmazhat, mert ez a munkások *régóta tisztetetben tartott nemzetközi szolidaritása.*

KISEBBSÉGI ÉLET

A lengyel kisebbségek helyzetének rendezését vette programjába az uj Bartel-kormány. A varsói lapok ugy tudják, hogy Bartel autonómiát ad a kisebbségeknek, teljesiti az ukránok alapvető követelését és Lembergben ukrán egyetemet állit fel. A zsidó kisebbségek problémájának megoldásánál a zsidók kivánságához mérten, elsősorban a gazdasági és kulturális tényezőket fogja a kormány figyelembe venni.

*

Az erdélyi magyar pártban már befejezett tény, hogy a jelenlegi ügyvezető elnök Bethlen György gróf, a magyar párt parlamenti csoportjának elnöke lesz. Ennek kapcsán az a terv merült fel, hogy Ugron Istvánt rábirják arra, hogy pártelnöki tisztségéről való lemondását vonja vissza és ujból vállalja el az eddig elfoglalt elnöki pozicióját a magyar pártban. Ez a megoldás — mint több pártvezető bejelentette — az egyedüli plauzibilis ma a magyar párt részére, mert Ugron István személye ugy a magyarság, mint a románság szempontjából a legmegfelelőbb.

*

A Cuvantul tovább folytatja a támadást az erdélyi magyar-párt ellen. Legutóbbi számában «Két Béla fenyegetései» cimen azt irja, hogy Parec Béla és Szele Béla magyar párti képviselők megfenyegették a kormányt, hogy mandátumuk esetleges érvénytelensége esetén a magyar párt elválik Avarescuéktól és meg fogja csinálni a népkisebbségek parlamenti blokkját. «A kisebbségi pártok — irja a Cuvantul — zsarolják a kormányt. Szele Béla az ellenzékkel való paktálással fenyegeti meg, ha minden kérdésben nem fog ugy eljárni, amint neki tetszik. Parec Béla ugyanerre az esetre kisebbségi blokkal fenyeget és gazdasági privilégiumokról is beszél. Joggal kérdezzük: miért szervezte meg a kormány az irredentizmusnak ezt az exhibitionizmusát, gépfegyverekkel őrzött idegen lobogókkal s mi szüksége volt kivételes rendeletekre (mint az iskolai rendeletek) ha tudta, hogy másnap idáig fogunk jutni?«

*

A magyarság ellen kampányban a Cuvantul nem áll egyedül, segit neki a vádak koholásában az *Universul*, mely a háromszéki választásokkal kapcsolatban intéz éles kirohanást a magyarság ellen. A lap szerint Háromszékben a választás tartama alatt a magyarok a belügyminisztériummal egyetértésben üldözték a románokat, román tisztviselőket szabadságoltak, helyüket magyarokkal töltötték be. A rendőrségi alkalmazottaknak rendeletet adtak, hogy tanuljanak meg magyarul, de a magyar tisztviselőket nem kötelezték a román nyelv megtanulására. »Háromszéken — folytatja a hazug riportot a lap — jelenleg az a hihetetlen helyzet uralkodik, hogy a románság felszabaditására mozgalom indul meg, mint a magyar uralom idején. Nagyborosnyón az állomásfőnököt, a csendőrség vezetőjét a magyarok felakasztással fenyegették meg, amiért nem viselték a magyar szineket, Bucsán államtitkár is hallotta az inkriminált kifejezéseket a kovásznai népgyülésen, ahol a magyar irredentáik beszéltek. Magyarországot dicsérték és Romániát szidták, de Bucsán nem ütközött meg rajta.«

*

Elzász-Lotharingiában katolikus részről komoly autonomista törekvések észlelhetők, melyek összefüggésben állanak Franciaország rossz gazdasági helyzetével. A strassbourgi katolikus lapok legutóbb felhivást közöltek, melyet körülbelül százan irtak alá, köztük Rickiin dr., az elzászi német autonómista mozgalom vezetője és számos pap. A felhivás felsorolja a nép autonomista követeléseit, többek között a francia keretek közt megadandó közigazgatási autonómiát, a német nyelv behozatalát az összes iskolákba, az elzász-lotharingiai vasutak teljes függetlenitését, a konkordátum fentartását, a mezőgazdaság, a szőlészet, az ipar és kereskedelem védelmét, bizonyos adóreformokat és az elzászi polgárok egyenjogusitását a közigazgatásban. A manifesztum végül kijelenti, hogy az elzász nép minden imperializmusnak, sovinizmusnak és militarizmusnak halálos ellensége.

Egyiptom várakozó álláspontra helyezkedik Angliával szemben

Zaglul basa békülékeny nyilatkozata

Kairóból jelentik: A parlament megnyitó ülésén tudvalevőleg óriási többséggel *Zaglul* pasát választották meg a parlament elnökévé. Zaglul pasa most nyilatkozik az egyiptomi politikai helyzetről és nyilatkozatában a következőket mondja:

— Egyiptom népe bebizonyitotta, hogy

soha többé nem akar lemondani a parlamentáris, alkotmányos kormányzásról.

Az abszolutizmus ideje elmult.

Angliával szemben a kormány és a parlamenti többség egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik,

de miután *Anglia belpolitikai téren szabadkezet biztositott az egyiptomi kormánynak,*

a válság elháritottnak tekinthető.

Az egyiptomi nacionalisták vezérének békülékeny nyilatkozata nagy feltünést kelt politikai körökben.

Bethlen merénylője ügyében megindult a kiadatási eljárás

Pesthy Pál igazságügyminiszter tanácskozása Vass József külügyminiszterhelyettessel

Budapestről jelentik: Bethlen merénylőjének kiadatása ügyében szombaton délelőtt

Pesthy Pál igazságügyi miniszter hosszasan tanácskozott Vass József miniszterelnökhelyettessel.

A tanácskozásokba belevonták *Sztrache* Gusztáv főügyészt, *Thimkó* koronaügyész-helyettest és *Khuen-Héderváry* Gusztávot.

Vass József a tanácskozás után kijelentette, hogy

a magyar kormány régebbi bünc selekmények miatt fogja kikérni Svájctól Justh Iványt

és reméli, hogy a svájci hatóságok teljesiteni fogják a magyar kormány kérését. A kiadatási eljárást a külügyminisztérium már megindította.

A cseh kommunista képviselők rohamot intéztek a szónoki emelvény ellen

Éjszakai ülés reggel hét óráig példátlan viharokkal — A kommunisták kereplőkkel, trombitákkal és autószirénákkal obstruáltak az uj agrárvámok ellen — A kormány módositotta az agrárvám-javaslatot

Elkerülhetetlen a vámháboru Csehszlovákia és Magyarország között

Prágából jelentik: A kommunista tüntetők és a rendőrség között péntek este történt véres összeütközés során hivatalos kimutatás szerint *ötvenkilenc rendőr, egy rendőrőrmester és egy rendőrtisztviselő sebesült meg és negyvenkilenc zavargót tartóztattak le.* Az uccákon a rendet csak a késő éjszakai órákban tudta a rendőrség helyreállitani. A parlament ülése még tartott, amikor hirül hozták a véres uccai harcok lefolyását, ami az amugy is viharos és botrányos ülésen csak még jobban felkavarta a szenvedélyeket.

Bohlen kommunista képviselő ismertette az uccai eseményeket és

azzal vádolta a rendőrséget, hogy a munkások nyugodt tüntetését provokáló magatartásával vérbe fojtotta.

Beszéde folyamán a kommunisták és a polgári pártok, főleg a német agrárius sok között viharos összeütközésekre került a sor és

csak nehezen lehetett a tettlegességet megakadályozni.

Az összeütközés során a kommunisták azt kiáltották az agráriusok felé, hogy ők is *szolgálatába állottak a terrornak.* A vihar olyan nagy volt, hogy az elnök kénytelen volt felfüggeszteni az ülést.

Hajnali négy órakor nyitották meg ujból a parlament ülését. Addig *a kommunista képviselők megtették az intézkedéseket az obstrukcióra.* Amikor *Kadina* előadó a szónoki emelvényre lépett, hogy ismertesse *az uj agrárvámokról* szóló javaslatot, *a kommunisták ék-*

A kommunisták fütyültek, orditottak, trombiták, kereplők és autószirénák kerültek elő és a szörnyü zenebonában elveszett minden emberi szó.

telen lármában törtek ki.

Az előadó azonban a pokoli lárma ellenére is *rendületlenül olvasta tovább jelentését.* Az elnök hiába rázta a csengőt, senki sem hallotta, amikor a zavargókat kivezetéssel fenyegette meg, amire csak következtetni lehetett abból, hogy *az elnök berendelte a parlamenti őrséget.*

Amikor a kommunisták látták, hogy az agrárvám-törvényjavaslat előadója a nagy lárma ellenére sem hagyja magát zavartatni,

megrohamozták a szónoki emelvényt és ki akarták rántani az előadó kezéből beszédének szövegét. Nyomban ott termettek azonban a parlamenti őrök, félkört alkottak a pódium körül és erőszakkal eltuszkolták onnan a kommunista képviselőket.

Közben *dulakodás támadt a képviselők és a teremőrök között és az őrség tagjai sok képviselőt durván lökdöstek a padsorok felé.*

A kommunisták az első kisérlet után sem nyugodtak meg, hanem *ujabb és ujabb rohamokat intéztek a szónoki emelvény ellen, majd ujult erővel tört ki a pokoli zenebona,* amikor *Adamek* agrárius párti a vámjavaslat mellett szólalt fel.

Ujult erővel berregtek a kereplők, harsogtak a trombiták, süvitettek az autószirénák

és a tarthatatlan lárma percről-percre fokozódott. Időközben *a kommunisták irásbelt inditványt nyujtottak be az elnöknek, hogy haladéktalanul hivja a parlamentbe Cserny miniszterelnököt, mert meg akarják interpellálni az uccai események miatt.*

Két óra hosszat tartott a leirhatatlan lárma,

amely alatt egymásután szólaltak fel az agráriusok szónokai is, akik a kommunisták obstrukciójával szemben ugyancsak szervezkedtek.

Hirtelen elaludtak az ülésterem lámpái, *megvirradt.*

A többségi padokban sokan a padokra borulva aludtak a pokoli lárma közepette is, mert a kommunisták kivételével a képviselők teljesen belefáradtak az éjszakai ülés izgalmaiba.

Hirtelen *éles csengetyü szólalt meg a kommunista padsorokban,* ami adott jel volt arra, hogy a zaj szünjön meg. *Pillanat alatt teljes csend lett* a teremben, mert időközben *a kommunista képviselők megegyeztek az elnökkel arra nézve, hogy függessze fel hosszabb szünetre az ülést.* Ekkor már hét óra volt és az elnök egészen délelőtt tiz óráig szünetet rendelt el.

Az egész délelőtt pártközi tárgyalásokkal telt el, amelyeknek az az eredménye, hogy

visszavonták azt a Magyarország ellen irányuló határozatot, amely kimondja, hogy az autonóm vámtarifát továbbra is emelni kell.

Ennél tovább a polgári pártok nem voltak hajlandók menni és *nem fogadták el a szociáldemokratáknak azt a követelését, hogy az agrárvámokat harminc százalékkal mérsékeljék.*

A polgári pártok ugy határoztak, hogy *még szombaton kiröszakolják a szavazást* a vámjavaslat és a kongrua felett. A szocáldemokraták körében nagy az elkeseredés és attól tartanak, hogy

a vámháboru elkerülhetetlen, aminek következtében a munkásság megélhetése forog kockán,

ha elzárják a határokat a csehszlovák exportgyártmányok elől, ami pedig feltétlenül be fog következni.

Az uj agrárvámok miatt Magyarországgal támadt konfliktusról a félhivatalos *Prager Presse, Benes* külügyminiszter lapja szombaton »*Magyar fenyegetőzés*« cimen vezércikket ir. A cikk

Magyarországban látja a főbünöst, mert minden ipari terméket amely Csehszlovákiából Magyarország felé veheti utját, Magyarország áthatolhatatlan fallal zárja el.

A cikk szerint a minimális vámtételek felállitása nem jelent Magyarország ellen prohibiciót, mert minden behozatal alá van vetve ezeknek a vámoknak, tehát *a magyar versenyképesség ezáltal nem szenved.*

Magyarországnak, amellyel szemben Csehszlovákia egyenlőtlen küzdelemben védtelen ellenfél lett volna, most mint egyenrangu féllel kell tárgyalnia Csehszlovákiával

és oly szerződést kell kötnie, amely mindkét fél érdekeinek megfelel. Ha erre Magyarország nem kapható — irja a *Prager Presse* — *akkor*

Magyarország eljárása nem tekinthető másnak, mint kisérletnek arra, hogy Európa figyelmét más térre terelje és Csehszlovákiát ismét békebontónak kiáltsa ki.

A cikk politikai körökben óriási feltünés keltett.

Tizenötévi fegyházra

itélték a rablógyilkos orosz kapitányt

A tábla sulyosabbra változtatta az elsőfokn itéletet

Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság szombaton tárgyalta *Saskov* Iván orosz menekült rablógyilkossági ügyét.

Saskov Iván orosz menekült, a cári orosz hadsereg volt tisztje, 1925 szeptember 8-ikán Titelen rablási szándékkal fejszecsapásokkal leütötte *Ibrisics* Ivó fizetőpincért. A pincér segitségért kiáltott és Saskov kénytelen volt menekülni, mielőtt áldozatát kirabolhatta volna. Egy órával utóbb, épp akkor, amikor szegényes holmiját összecsomagolta, hogy az éjszaka sötétjében elszökhessen. Számos orosz csata vitéz, többszörösen kitüntetett hőse már a titeli csendőrségen *mindent bevallott* és tettét *rettenetes* nyomorával iparkodott megindokolni.

Saskov a kubáni kerület Procsuo-Okopszkáia nevü helységből való. Apja gazdag malomtulajdonos volt és a fiu gondos nevelésben részesült. Gimnáziumot, kereskedelmi tengerészeti akadémiát, majd 1914 tavaszán Tifliszben tiszti iskolát végzett és pár hónappal utóbb már a Kárpátokban résztvett az orosz sereg ütközeteiben. Vitézül harcolt, többször megsebesült, majd az orosz kommün kitörése után előbb *Denikin*, azután *Kornilov* tábornok seregében verekedett. Melle tele volt a legnagyobb kitüntetésekkel, amelyeket legendás hősiességéért és halálmegvetéséért kapott. Kornilovtól Wrangel hadseregébe került és Wrangel veresége után előbb Törökországban, majd Jugoszláviában talált menedéket.

1921 februárjában Titelre jött, földmives, később téglagyári munkás, majd cipész lett. Folyton éhezett és sokat nyomorgott, még annyit sem keresett, hogy feleségét eltarthatta volna, emiatt felesége elvált tőle és máshoz ment nőül.

Munkanélkül kóborolt, hajszolt munkát, de nem kapott. Beogradban járt, de nem volt kilátása munkára. Visszajött Titelre.

Borzalmas lelkiállapotban vetődött be a titeli Perkovác-féle vendéglőbe. Meglátta *Ibrisics* Ivó főpincérnél a pénzzel telt pénztárcát. Záróra jött. A főpincér egyedül ment haza a nyikorgó havas uccákon. *Saskov utána és leütötte*, de félt, hogy meglátják. Elmenekült, de egy órával utóbb már bilincsekbe verték a csaták hősének véres kezét.

A noviszadi törvényszék január 26-án *Saskov* Ivánt *nyolc évi fegyházra* itélte.

A szombati tárgyaláson a felebbviteli bíróság előtt Saskov rettenetes nyomorával védekezett.

A felebbviteli bíróság rövid tárgyalás utaa *megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Saskovot tizenöt esztendei fegyházra* itélte. A bíróság az itélet indokolásában kimondotta, hogy Saskov nemcsak ölni, de rabolni akart és abban csak a járókelők akadályozták meg.

A főügyész és az elitélt semmiségi panaszokat jelentettek be.

Csodák kiállitása

Kalandozás a legintimebb titkok világában a budapesti embervédelmi kiállitáson

Budapest, 1926 junius

Belépünk egy homályos helyiségbe, a melyben furcsa, kirakatszerü ablakokból nagyon különös dolgok világitanak elő. Az első pillanatban nem is látjuk csupán azt az egy emberi alakot, amely velünk szemközt áll. És a gyengébb idegzetüek visszariadnak. És érthető is, mert olyat láttak, amiben még soha sehol a világon nem volt részük.

Olyan ember áll előttük, akinek az egész teste *belül is látszik* — még pedig kettős formában látszik: egész csontváza és külön látszik tüdeje, szive, mája, valamennyi belső része.

A kiváncsiság legyőzi a rettegést s aki közelebb megy, még nagyobb ámulattal konstatálja, hogy milyen tökéletes aprólékossággal áll előtte a legfinomabb világcsoda, az emberi szervezet minden részlet-titka.

Kitünő tudósok is elbámulnak rajta. Mert itt olyan tudományos uj találmányról van szó, amelynek nyitjára nem akadtak eddig. Sikerült még az emberi szivet is ugy kivenni a testből, hogy a legnagyobb pontossággal preparálják és valami rejtelmes uj német találmány utján tökéletesen át is tudják világitani.

Az embriótól, a még ki nem fejlődött lényecskétől kezdve a felnött agyáig s minden egyéb nemes részéig ott áll előttünk legvékonyabb hajszálereivel a szervezetnek minden intimitása. Ez az *»átlátszó ember«*.

Nincs a névben semmi tulzás. Aki az átlátszó ember kabinetjét végigjárja, az tiz kötetrevalónál többet lát, tanul és okul világos, párszavas ismertető feliratok segélyével.

És ez csak egy osztály a hatalmas területü Embervédelmi Kiállitáson. Körülötte hosszu sorban, mögötte is, előtte is jobbra-balra a tudomány legcsodálatosabb fölfedezései, preparátumai, gyógyitó-eszközei tárulnak a közönség szemei elé.

Aki okosan védekezni akar a különböző betegségek ellen, az a profilaxis: a megelőzés valamennyi módját percek alatt végigtapasztalhatja.

Aki tudni akarja, sőt rögtön látni is óhajtja, hogy milyen a saját testének belseje, az mindjárt hozzájuthat a modern elmés Röntgen-készülékek révén.

Aggódó apa, ha rettegsz a fiad körül ólálkodó sötét bajoktól, vidd el az Embervédelmi Kiállitásra és hosszu prédikációnál többet mond néhány pillanaton belül az a sok elszörnyesztő kép és szobrászmüvészettel megcsinált alakzat a beteg testrészekről, amely kitünő professzorok jóvoltából áll ott.

Kislányodat féltő anya, aki olykor este dobogó szivvel várod haza iskolából, vagy már irodából — csak a pesti orvostanárok megdöbbentő, de igaz produktumait mutasd neki, mert inkább szivhez és agyhoz szólnak, mint a jóságos, de sokszor tudatlan szülői óvaintés.

Iskolák népe, kivált a külvárosból, ahol a szülő munkába jár és nem tud eléggé vigyázni a gyermekére, pajkos és könnyelmü diáksereg: nézze csak végig a balesetek és apró bünök dokumentumait, a levágott lábu, a roncsolt gerincü bénák kiállitását és sokkal inkább meg fogja gondolni azt, hogy a robogó villamosra kapaszkodjék, hogy a vágtató teherkocsi előtt szaladjon át az uttesten és hogy fitymálja a különböző hygienikus rendszabályokat.

Dr. *Lukács* György belső titkos tanácsos, az Embervédelmi Kiállitás nagyérdemü elnöke kitünően összefoglalja az egész kiállitás nagyszabásu feladatait:

— Az emberi élet és ami annak előfeltétele, az emberi egészség nemcsak az egyesre nagy kincs, hanem az államra is, amelynek sorsát polgárai alakitják. Ha valaha volt az egészségnek nagy jelentősége, soha nagyobb nem volt, mint napjainkban, amidőn a hosszu romboló háboru és az utána következett mostoha viszonyok az emberi egészséget oly hátrányosan befolyásolták. Emberanyagunk java, a fiatal, erős, egészséges: vagy a csatatéren halt hősi halált, vagy megrokkant, legalább is erejében megfogyatkozott. A háborus évek alatt a születések száma nagyon megcsappant. A bekövetkezett rossz táplálkozási és lakásviszonyok pedig az egészségre a legkárosabb visszahatással vannak, a jövő pedig sürgősen várja erőteljes, egészséges nemzedékek sorompóba állását.

A tudományos rész egész megszervezését dr. *Deutsch* Ernő igazgató-főorvos végezte. Az eredményt frappánsnak mondják a szakemberek. A látnivalóknak olyan óriási tömege gyült össze, a melyet hirtelen még csak fölsorolni sem lehet. A sok nagyszerü produktum között megrendítően érdekes dr. *Kenyeres* Balázs anyaga a Törvényszéki Orvostani Intézetből, mérges növények és gombák gyüjteménye, nagy bünök emlékei. Iszonyu, de szakértőre nagyon megnyugtató látvány a háboruban szétroncsolt fejek hosszu sora, amint bizonyos idő mulva a szinte müvészi gyógyitás eredménye látszik: hogyan mulnak el a tátongó sebek az orvostudomány ujszerü gyógyeljárásai utján. Tömérdek érdekességet rejt magában a Bünügyi Muzeum, azonkivül Budapest és egyes vidéki városok dus kiállitási anyaga.

Tábori Kornél

A sógornők

Irta: Kuszkó Ede

Mikor megbizonyosodtak, hogy Kató Józsa csakugyan elkövette a gyalázatot és megszökött, a két asszony egymásra talált. Addig nem igen voltak jóbarátok. Most Józsa nővére és az özvegységben maradt sógornője elfeledték a régi ellentéteket. Malvin már nem gondolt arra, hogy a sógornője alapjában mindig lenézte az ő családját, most nem emlegette a »szegény jó bátyám«-at és Ilona is elfelejtette, hogy vele, azóta, amióta özvegységre jutott, milyen lenézően bánt Malvin is, Józsa is és az egész család. Most csak a szégyenre és a gyalázatra gondoltak, amely rájuk szakadt. Ez összehozta, barátokká tette őket, noha belülről ugy gyülölték egymást, ahogyan csak a sógornők tudnak gyülölködni.

Megszökni...

A két itthonmaradt asszony szinte fizikailag érezte a gyalázatot. Az uccára nem mertek kimenni, otthon sopánkodtak napokon át.

Közben a megszökött Józsától levelek érkeztek. Irt mindkettőjüknek. Természetesen nem olvasták el, talán át sem vették, nehogy a levélhordó azt higyje, hogy valami érintkezést tartanak a Bünnel. Csak az ismerősöktől hallották, akik az első napok után eljöttek, hogy részvétüknek és megbotránkozásuknak adjanak kifejezést, hogy Józsa egy-két barátnőjének cinikus, szemtelen levelet ir. Olyasmit, hogy nem tartozik a cselekedeteiről senkinek számot adni, de mégis meg kell mondani, hogy azért nem jön többé vissza, mert a maga életét akarja élni, ugy érzi, hogy joga van látni és élvezni azokat a szépségeket, amelyeket a világ kinál. Azt hiszi, hogy ő elég bátor a maga szemével nézni, a maga lábán járni. Senkitől sem kivánja, hogy kövesse és nem törődik senkivel, aki őt elitéli. Az egyik lánybarátnőjének, aki olyan könnyelmü volt, hogy válaszolt neki, hosszu, kedélyes, tréfálkozóhangu levelet irt, mindeniéle összevisszaságot: hogy a szépségnek, az okosságnak, az intelligenciának meg vannak a maga jogai. Hogy a szépsége, t csinosságot nem azért adja a természet, hogy őrizzük, mig el nem fonnyad, vagy mig jön a férj és jönnek a gyerekek elsorvasztani, hogy ő nem azért tanulta meg az emberekkel való bánást, hogy ennek hasznát ne vegye. A természet adományának és a nő képességének meg van a gazdasági ellenértéke, az a lehetőség, hogy élvezhesse azokat a szépségeket, amelyeket az élet kinál. Könnyelmü barátnője sem volt annyira szemérmetlen, hogy erre a galád levélre válaszolt volna.

Malvin és Ilona lassankint egyedül maradtak, egyedül a szégyenükkel és megvetésükkel. Mindennap százszor is megfogadták, hogy nem beszélnek többet Józsáról és mindennap csak rola beszéltek és még többet gondoltak rá. Mindig haraggal, gyülölködve és megvetőleg... Szégyent hozott a családra...

Eleinte még jöttek hirek Józsáról. Titkos irigységgel mesélték, hogy nagyon elegáns és gazdag, látták Párisban, látták Londonban és a Rivierán. Beszéltek róla, hogy palotája és autója van. Mindezek a hirek esztendőkre fütötték a két tisztességes asszony gyülöletét, fütötték akkorra is, amikor már nem hallottak a szökevényekről semmit. A szégyenpénzről, a gyalázat béréről beszéltek, valahányszor Józsa vagyonáról esett szó és csodálatosan egyetértettek abban, hogy inkább éhenhalnának, mint a sezmérmetlenség dijából akár egy fillért is elfogadjanak.

Malvin születésnapjára egy kis csomag érkezett Nizzából. Józsa küldte s Malvin egy pillanatnyi habozás után felbontotta. Értékes és csinos ékszer volt benne és egy gratuláló levél. Malvinnak nem volt lelkiereje, hogy visszaküldje. A levélben olyasvalamit is irt Józsa, hogy későn szabadult a kis városból, az életét még megmentette, de az egészségét nem. Tönkre tette a tüdejét és most szanatóriumban kezeltéti magát.

Malvin is elgondolta, hogy jó volna neki is egy kissé elutazni s megtartotta, sőt meg is köszönte az ékszert. S a levélről nem szólt a sógornőjének.

Ezen a napon gyülölettel nézett az ura megnagyitott arcképére, amely ott függött a hálószobában özvegyi ágya felett s ráeszmélt arra, amit eddig nem mert magának bevallani, hogy tulajdonképen sohasem szerette a férjét, hozzáment, mert már unta a lányságát és mert mindenki arról beszélt neki, hogy milyen szép és fenséges a boldog családi élet. A halott urát gyülölte meg a nyomoruságos örömtelen életért, a háromszobás polgári jólét rabságáért, most már érezte, hogy nemcsak irigyli, hanem tiszteli is Józsát, aki bátor volt nem vállalni azt, hogy csak szakácsnő és dada legyen egész életén át. És belenézett a tükörbe és sirva eszmélt rá, hogy későn jutott eszébe, hogy ő sem született szakácsnőnek és dadának.

Az első levél után megindult a levelezés a megszökött és rosszutra tért Józsa és a tisztességes sógornő között.

És Józsa, aki szolid, családi hajlamu »félvilági nő« volt, a legközelebbi alkalommal Ilonához próbált közeledni, neki küldött levelet és ajándékot és Ilonától kapott választ.

A levelek különféle világhirü szanatóriumokból érkeztek, amelyekben gazdag emberek reperáljják egészségüket. Onnan érkezett a távirat is egyszerre, egy napon mind a két asszonynak, hogy Józsa meghalt, jöjjenek a temetésre és az örökség átvételére. A két asszony csak a vasuti állomáson találkozott, mind a kettő ugy akart a temetésre elutazni, hogy a másik ne tudjon róla, mert mind a kettő abban reménykedett, hogy hozzájut Józsa örökségéhez, amellyel elrontott de tisztességes élete késő napjait megaranyozhatja. Mire megérkeztek Davosba, a két sógornő már csk abban versenyzett, hogy melyik siratja jobban Józsát és gyülölettel nézte a másikat, mert az is él, mert az is sir, mert az is örököl.

Az uton hazafelé már nem beszéltek egymáshoz. Azt, hogy tisztességes maradt mind a kettő, külön sajnálták...

CIRKUSZ

Polikratesz Mórné gyürüje

Őszintén bevallom, mielőtt még a nyájas olvasó magától rájönne, hogy az alább következő mese nem egészen eredeti. Egyrészt, mert feltünően hasonlit egy ókori legendára, másrészt nem is én találtam ki, hanem barátom Alpár, a kecskevigéc. Ugyanis azt a szemérmetlen ajánlatát, hogy vegyek tőle harmincezer kecskét, visszautasitottam s ezt azzal revanzsálta, hogy elmesélte nekem büntetésül Polikratesz Mórné gyürüjének történetét.

A történet

— Hol volt — kezdte — hol nem volt, kinek mi köze hozzá, hogy hol volt, élt egyszer egy jámbor pénzügyigazgató, akit Polikratesz Mórnak hivtak és joggal. Azelőtt ugyanis Perl volt a neve, de ezt a belügyminiszter engedélyével Polikrateszre cserélte fel, ami görögül ugyanannyit tesz, mint Perl, ha azonban nem, akkor tévedtem. A derék pénzügyigazgató a mult év március tizenhetikén előzetes megfontolás után beleszeretett őrgróf Bergerszeghy Ibolykába. A főuri hölgy nem habozott Mór érzelmeit viszonozni és vad rokonszenv tört ki kettőjük között. Ibolya családja, mint az ilyenkor már szokásos, nyomban ellenzékbe vonult a fiatalok szerelmével szemben, azon az alapon, hogy egy esetleg bekövetkezendő nász mezaliánsz lenne az ifju őrgrófnő részéről. Annyi baj legyen, mondta azonban erre Ibolyka, te az enyém, én a tiéd, ásó, kapa, cséplőgép és egyéb mezőgazdasági szerszámok válasszanak el bennünket egymástól. Polikratesz Mór nem hagyta ezt kétszer mondani magának és megcsókolta Ibolyát huszonháromszor egymásután a füle mögött, amit mások talán kifogásolhatnak, de Ibolya, mint elsősorban érdekelt fél, határozott megértéssel fogadott. Ettől kezdve három hónapig titokban találkoztak Mór legénylakásán és..

Intermezzo

Amikor a kecskekupec idáig ért elbeszélésében, félbeszakitottam.

— Nézze, Alpár — közöltem vele szigoruan — maga most könnyelmüen a becsületébe gázolt egy fiatal hölgynek, aki ráadásul a történelmi osztályhoz tartozik. Követelem hogy azonnal vonja vissza állitását, illetőleg magyarázza ki szavait!

— A dolog, sajnos, ugy történt — válaszolta Alpár — ahogyan mondottam, ezen nem változtathatok, azonban később minden rendbejött, mert Polikratesz Mór mégis csak nőül vette Ibolyát.

Minthogy ezt a fordulatot a közerkölcsiség szempontjából kielégitőnek és megnyugtatónak találtam, igy szóltam:

— Az már más.

A történet folytatása

— A házasságkötés után — füzte tovább a kecskeügynök — Mór és ifju hitvese nászutra mentek Velencébe, ami kissé banális dolog ugyan, de kellemetlennek mégsem nevezhető. Kivették a részüket minden jóból, ami a lagunák városában csak kinálkozik, volt barcarola, szerenád, gondola... és Ibolya olyan boldognak érezte magát, mint még soha. Az emberek azonban ugy vannak teremtve, hogy félnek a boldogságtól. A jelenlegi belga miniszterelnöknek például két év előtt oda akartam ajándékozni egy kecskét, hát azt hiszi, hogy elfogadta? Nem merte. Elszaladt, mert félt, hogy az örömtől megüti a guta. Polikratesz Mórné is igy volt a boldogságával. Félt, hogy nagy árat kell fizetnie érte és hogy valami nagy szomoruság fogja érni, amiért olyan kimondhatatlanul jól érzi magát. Elhatározta ezért, hogy inkább megelőzi a végzetét és önmaga fog valami szomoruságot okozni magának, csakhogy ezzel megengesztelje a sorsot. Ezért aztán amikor legközelebb a tengerparton sétáltak...

Ujabb intermezzo

— Lehuzta ujjáról drágaköves gyürüjét — szóltam közbe — és beledobta a vizbe. Tudom már, hogy van tovább... ne is folytassa.

— Fogadjunk, hogy nem tudja, mi lesz a vége.

— Fogadjunk!

Kezet fogtunk és a rézgálic-ültetvényes szétütötte.

Epilóg

— Polikrateszné a tengerparton csakugyan beledobta a vizbe drágaköves gyürüjét — folytatta a kecskeüzér — és másnap férjével együtt elutaztak Velencéből. Végigcsavarogták egész Felsőolaszországot, meglátogatták az örök várost, azután elkerültek Nápolyba. Itt mindjárt az első napon rántott halat rendeltek ebédre. Polikrateszné felbontja a halat és ... mit gondol mit talál benne?

— A gyürüt.

A kecskealkusz tagadólag intett:

— Nem. *Szálkát.*

Megnyerte a fogadást.

Skiz.

A vajdasági képviselők adómemoranduma

Követelik, hogy terjesszék ki a Vajdaságra a szerbiai adótörvényeket

A szerbiai radikális képviselők a Vajdaság ellen

Beogradból jelentik: Az adóegységesitő törvény tárgyalása ujból arra késztette a radikális-párt vajdasági képviselőit, hogy akciót inditsanak a Vajdaság adóterheinek csökkentésére.

Az akciót az tette elsősorban szükségessé, hogy a szerbiai képviselők részéről mind sürübben hangoztatják, hogy *a vajdasági képviselők adómozgalma miatt kell majd Szerbiának több adót fizetni.*

A vajdasági radikális képviselők megbizásából

dr. Zsifkovics Negosin délbánáti képviselő terjedelmes memorandumot dolgozott ki, amelyben kifejti, a vajdasági képviselők álláspontját.

A memorandum, melyet a vajdasági képviselők legnagyobb része már aláirt, a radikális klub elnökének van cimezve és többek közt a következőket foglalja magában:

— A radikális-párt Vajdaságban megválasztott képviselői már többizben rámutattak arra az elviselhetetlen állapotra, amely a Vajdaságban a fennálló, ezenkivül a kormány részéről novelláris uton meghozott adótörvények folytán keletkezett. Annak idején hangsulyoztuk, hogy a Vajdaságban valósággal kontrubuciót szednek és magában a képviselői klubban is szemléltetően bizonyitottuk, hogy

a vajdasági adófizetőkre több adót és pótadót vetettek ki, mint amennyit összes jövedelmeik kitesznek.

Ez az adónyomor elsősorban a szerb földmüves osztályt sujtotta, mert *a* megadóztatás alatt nem tudott magán segiteni és amikor beállott az adóállapot sulyos következménye, a gazdasági válság, már késő volt. Mikor mindez eljutott pártunk vezérének Pasics Nikolának füleihez, Pasics nagyon meg volt lepve *a sulyos állapotok miatt* és komoly gondokba ejtette őt az a gazdasági összeomlás, amely az országot fenyegeti, kijelentette, hogy a sulyos állapotot likvidálni kell, még pedig az egységes adótörvény meghozatalával. A törvényjavaslatot végre benyujtották és most

több oldalról azt kezdik suttogni, hogy a javaslatból nem lesz semmi, hogy csak azért terjesztették be, hogy a felszabadult területeket megnyugtassák, hogy a vajdasági radikális képviselőknek, a horvát parasztpárt képviselőinek szivességet tegyenek csak azért, hogy időt nyerjenek.

Olyan atmoszférát teremtettek ezekkel a hirekkel, amelyben komoly formában felmerülhetett az a vélemény, hogy a javaslatnak az volna a célja, hogy *a szerbiai parasztságot sujtsa a felszabaditott területek polgárainak javára.* Az utóbbi időben nyiltan bizonyitgatták, hogy a szerbiai adófizetők nyögnek az adók alatt, a megterhelés ott is elérte a maximumot. Nehogy nekünk azt vethessék a szemünkre, hogy mi ezzel a javaslattal a nem éppen sulyos vajdasági adóhelyzetet akarjuk megjavitani, kijelentjük, hogy nekünk

nincs kifogásunk az ellen, hogy az adótételeket, amelyeket a javaslat elő fog irni, egy olyan bizottság állapitsa meg, amelynek tagjai kizárólag szerbiai képviselők legyenek.

Természetes azonban, hogy *az adótételeknek az egész országra nézve egyenlőknek* kell lenniök. Ha ez nem volna elég, akkor azt kivánjuk, hogy a mi adófizetőink, akik annak *idején Szerbiához való csatlakozásra szavaztak,* ugyanugy legyenek megterhelve, mint a szerbiai testvéreik. A mi adófizetőinknek nem fog nehezükre esni, hogy a szerbiai testvéreikkel közösen viseljék azokat a terheket, amelyeket a szerbiai adófizetőkre raktak rá. Hogy ez a kiegyenlitődés létrejöhessen, azt

kivánjuk, hogy mindazokat az adótörvényeket és rendeleteket, amelyek a Vajdaságban érvényben vannak, helyezzék hatályon kivül és terjesszék ki a Vajdaságra azokat az adótörvényeket, amelyek a háboru előtti Szerbiában érvényesek.

Ha a kormáiy sem az egyik, sem a másik javaslatunkat nem fogadja el, az lesz a meggyőződésünk, hogy ezek a *suttogások alappal birnak* és abban az esetben mi is ugy fogunk orientálódni, ahogy ezt nekünk népünk érdekei, ilyen sulyos gazdasági körülmények között, *parancsolólag előirják.*

Ujból fellángolt a tüz a szombori Export-malomban

Gondatlanság okozta a tüzet

Szomborból jelentik: Szombat délelőtt az a hir terjedt el Szomborban, hogy az Export-malom ujból kigyulladt. A hir nagy ijedelmet okozott, mert a malom felől valóban füstfelhő látszott és lángnyelvek csaptak ki. Ijedtségre azonban nem volt ok, mert csak a már leégett száraz földre hullott üszkös gerendák fogtak ujra tüzet és a lángokat pár perc alatt sikerült eloltani.

A *tüzvizsgálatot* szombaton megtartották. Megállapitották, hogy mivel nyolc nap óta nem dolgozott a malom, csak takaritani jártak az épületbe, a tüz csak gondatlanul eldobott gyufától vagy cigarettától keletkezhetett. A tüz eloltása a szombori tüzoltóság önfeleláldozó *munkája* ellenére sem sikerült volna, mert a tüzoltóság csak primitiv felszereléssel rendelkezik, ha a Vulkán-garázs nem bocsájtotta volna rendelkezésre Ganz—Danubius-féle motorfecskendőit, amelyekkel megvédhették a gépházat elválasztó falat. Az önfeláldozóan dolgozó tüzoltók között is kiemelkedett *Fehér* Lajos önkéntes tüzoltó, aki az ötödik emelet legveszélyesebb pontján dolgozott haláltmegvető bátorsággal.

Ahogy a Vajdaságban a válságot szanálják

Az ország legnagyobb olajgyára kénytelen volt beszüntetni üzemét

A parlamentben tegnap a gazdasági válság okairól elméleti vita folyt. Miközben teoriában mindenki igyekszik a válság okait megszüntetni, azalatt a gyakorlatban az ország leggazdagabb vidékén, a Vajdaságban egyre-másra szünnek meg a virágzó vállalatok. Becskereken mint néhány héttel ezelőtt jelentettük, a Vajdaság egyik legnagyobb butorgyára, a *Bencze* Antal és Társa-cég volt kénytelen beszüntetni üzemét és ezáltal száznegyven munkás maradt kenyér nélkül. Szombaton meglepetésszerüleg *véglegesen beszüntette üzemét az ország legnagyobb olajgyára,* a becskereki Tengerifeldolgozó és Olajgyár részvénytársaság. A gyár tizennyolc tisztviselőt és százhusz munkást foglalkoztatott, akik most valamennyien kenyér nélkül maradtak.

A nagybecskereki olajgyár, amelyet a rövidlátás és a bürokratizmus nehézségei fojtottak meg, eddig évente 350—360 vagon étel- és égőolajat gyártott. Ebben az évben Becskerek környékén 1500 katasztrális hold földet vetettek be repcével, amelynek termését az olajgyárnak kellett volna feldolgozni, a jövő évben pedig tizezer hold földet készültek repcével bevetni.

A gyár üzemének beszüntetése több okra vezethető vissza. Elsősorban arra, hogy a pénzügyminiszter rendeletileg megvonta a becskereki olajgyár részére biztositott azt a kedvezményt, hogy az olajgyártáshoz szükséges benzint adó és illetékmentesen hozhatja be. *Az ország valamennyi gyárának megvan ez a kedvezményük,* érthetetlen okokból éppen csak a becskereki olajgyártól vonták meg, amelynek igy negyvenezer dinárt kellene fizetnie minden behozott vagon benzin után. A gyár prosperálását nagyban megnehezitette az is, hogy a külföldi olaj behozatali vámját s vasuti tarifáját leszállitották, ugyhogy a belföldi termelés képtelen a külföldi gyárakkal konkurrálni. Ezenkivül sulyossá tette a becskereki gyár helyzetét az is, hogy a hatóságoknál csak igen sok nehézség és rengeteg kiadások árán tudta megszerezni a különböző bizonylatokat és okmányokat.

A becskereki Olajgyár Rt.-nak gőzmalma is volt Becskereken, ennek üzemét azonban a gazdasági válság miatt már a mult év folyamán kénytelen volt beszüntetni.

A becskereki kereskedelmi kamara sürgős jelentést tett a a kereskedelmi minisztériumnak a gyár üzemének megszüntetéséről.

Ne hasonlitsd
rendőrhöz a karmestert

Becsületsértésért elitélték a Vreme kritikusát

Beogradból jelentik: A beogradi elsőfoku biróság szombaton *Vinaver* Sztaniszláv szinikritikus sajtóperét tárgyalta. Vinaver a beogradi »Vreme« szinházrovatában *Hrisztics* Sztevanról, a beogradi opera karmesteréről irt kritikájában azt a kitételt használta, hogy *Hrisztics a karmesteri pálcát ugy kezeli, mint egy beogradi uccai forgalmi rendőr.* A karmester becsületsértés cimén perelte be a kritikust.

A magánvádlót a tárgyaláson Sztefanovics ügyvéd képviselte, aki kérte Vinaver szigoru megbüntetését. Vinaver Sztaniszláv védőbeszédében arra hivatkozott, hogy objektiv birálatot igyekezett gyakorolni és irásával semmiféle bántó szándék nem vezette. Meg kell állapitani — mondotta — hogy becsületsértés nem forog fenn, mert *az igazi dirigens olyan lény, aki személyével, kezével és szuggesztióval dirigál és nem szabad annak megtörténni, hogy a pálcát ugy mozgassa, mint egy forgalmi rendőr az uccán.*

A biróság itéletében kimondotta, hogy *Vinaver nem tekinthető objektiv müvészeti kritikusnak és becsületsértésért három napi fogházra*, valamint a költségek megtérítésére itélte. Kötelezte Vinavert, hogy az itéletet lapjában tegye közzé.

Hajsza
a merénylő után

A rendőrség nyomában van a hatéves szuboticai kislány megrontójának

A szuboticai rendőrség bünügyi osztálya, mint jelentettük, néhány nap óta titokzatos bünügyben nyomoz. Momirovics Veljko dr. főkapitányhelyettesnek, a bünügyi osztály vezetőjének jelentették, hogy a járókelők a Zemuni-ut egyik mellékuccájában V. Katica hatéves kisleányt eszméletlen állapotban találták. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy a kisleány ellen ismeretlen tettes erkölcstelen merényletet követett el. A rendőrség kihallgatta a kisleányt, aki azonban nem tudott pontos személyleirást adni a merénylőről.

A rendőrségi nyomozás során szombaton megjelent a rendőrségen V. Mária, a kisleány édesanyja, akit Momirovics Veljko főkapitányhelyettes részletesen kihallgatott.

V. Mária előadta, hogy négy évvel ezelőtt a Párhuzamos-uti vasuti átjárónál a vonat elgázolta és ennek folytán mindkét lábát töből elvesztette. A szerencsétlen asszony nemsokára rá elvesztette a férjét is és két éves kisleányával teljesen elhagyatottan nyomorgott egy városszéli földes szobában, ahova egy háztulajdonos engedte be szánalomból. A valamikor jobbnapokat látott asszony a városhoz fordult támogatásért, de elutasitották. Később koldulási engedélyt kapott.

V. Mária néhány héttel ezelőtt tolókocsijában egy öregasszonnyal és kisleányával a piacra ment bevásárolni. A Kurtes-füszerüzlet előtt elhaladva, egy elegánsan öltözött középkoru uriember állt elébük és érdeklődni kezdett sorsa iránt. Az asszony sirva mesélte el élete történetét. Az ismeretlen ember elkérte V. Mária lakásának cimét és másnap délután nagy csomaggal megjelent lakásán. A csomagban ennivalót hozott az ismeretlen férfi. Ezután sürübben meglátogatta őket, de valahányszor a neve iránt érdeklődtek, kitért a válasz elől. Később ugy hallották, hogy az illető szuboticai városi tisztviselő.

Egy este, amikor V. Mária egyedül tartózkodott lakásán, a fiatalember szerelmi ajánlatokat tett, amit a rokkant asszony visszautasitot. Az idegen látogatásai azonban ezután sem maradtak el. A mult héten, amikor a kis Katica egyedül tartózkodott otthon, a titokzatos jótevő elkövette bünös tettét. A rákövetkező harmadik napon délelőtt az ismeretlen férfi ujból megjelent a kislánynál, aki ellen ujból merényletet követett el.

A kisleány nem mert panaszkodni a *jószivü bácsi* ellen, hanem eltitkolta édesanyja előtt fájdalmait. Kedden azonban fájdalmai annyira elhatalmasodtak, hogy az uccán eszméletlenül összeesett.

A nyomozást dr. *Momirovics* Veljko főkapitányhelyettes nagy erélyel folytatja. A nyomozás szálai a városon kivüli területekre is vezettek, amiből azt következtetik, hogy a gonosztevőnek nem ez az első áldozata. A nyomozást vezető főkapitányhelyettes szombaton délben több detektivvel vidékre utazott és bizik benne, hogy a kisleány bestiális merénylője rövidesen a rendőrség kezére kerül.

A gyilkos éjjeli őr
Tizennégy évi sulyos börtönre itélték a normanci-i fürésztelep igazgatójának gyilkosát

Oszijekről jelentik: Az oszijeki törvényszék most itélkezett *Korlatovics Zenil éjjeli őr ügyében, aki április 11-én* agyonlőtte *Banderier* Gusztáv fürésztelepi igazgatót.

A tizennyolc éves boszniai származásu, muzulmán vallásu Korlatovics három éve volt már a normancii fürésztelepen alkalmazásban, amikor egy szerencsétlenség alkalmával elvesztette jobb kezének ujjait. Ekkor megtették éjjeli őrnek. Korlatovics vadházasságban élt egy munkásnővel és többizben kérte a telep igazgatóságát, hogy adjanak neki egy darab földet, hogy azt családjával megmüvelhesse. A kérést nem teljesitették és ez nagyon elkeseritette az éjjeli őrt. Április 11-én este a telep kantinjában Korlatovics találkozott *Banderier* Gusztáv igazgatóval és ujból kérte, hogy adjon neki földet. Az igazgató elutasitotta, majd kijelentette, hogy ha nem tetszik neki, kiléphet a szolgálatból. Ez végleg elkeseritette Korlatovicsot és késsel támadt az igazgatóra. A kantinban levők lefogták, az éjjeli őr azonban kiszabaditotta magát és távozott a kantinból.

Nemsokára ezután *Korlatovics* fegyverrel tért vissza és lelőtte az igazgatót, aki azonnal meghalt. A gyilkost a csendőrök elfogták és beszállitották az oszijeki ügyészség fogházába.

A főtárgyaláson *Korlatovics* beismerte bünét és azzal védekezett, hogy rendkivül el volt keseredve, mert más nős munkások kaptak az igazgatóságtól földet, tőle azonban megtagadták, mert törvénytelen házasságban élt.

A tanukihallgatások után, amelyek egész napon át tartottak, a biróság tizennégy évi sulyos börtönre itélte a gyilkos éjjeli őrt.

Pucelj elégtételt adott az ellenzéknek
Nincsics külügyminiszter az olasz konvenciókról

Beogradból jelentik: A parlament péntek éjszakai ülésén történt botrányok a szombati napon izgalomban tartották a politikai köröket. Az ellenzéki pártok vezetői a kora délelőtti *órákban tanácskozásra ültek össze*, amelyen elhatározták, hogy a *házelnöknél tiltakozni fognak Pucelj miniszternek az ellenzéket sértő magatartása miatt.* Az ügyben a délelőtti órákban Trifkovics Márkó összehivta a pártvezérek kollégiumát. Az ülésen a zellenzéki pártvezérek előadták panaszaikat és kérték, hogy az ellenzéknek szolgáltassanak elégtételt. A kényes kérdést a végén ugy oldották meg, hogy *Pucelj miniszter a szkupstina szombati ülésén sajnálkozását fejezte ki és ezzel az elégtételadással az ellenzék megelégedett.*

A pártvezérek kollégiumának ülésén az olasz-jugoszláv konvenciókat tárgyalták le. Nincsics külügyminiszter, aki megjelent az ülésen, röviden ismertette a konvenciók lényegét, mely után elhatározták, hogy a konvenciók tárgyalásra nem *küldenek ki külön bizottságot, hanem rábizzák arra a bizottságra,* amely az olasz kereskedelmi szerződést tárgyalja. Az ülésen Nincsics külügyminiszter megigérte, hogy a parlamentben részletes expozét ad a konvenciókról..

Az olasz kereskedelmi szerződést tárgyaló bizottság szombaton délután megtartotta az első ülését, amelyen Nincsics külügyminiszteren kivül megjelentek szakreferensekként a jugoszláv delegáció volt tagjai. Nincsics a bizottság előtt röviden ismertette a konvenció tartalmát és politikai jelentőségét.

— A konvenciók közül — mondotta a külügyminiszter — némelyek fontos kérdéseket és jelentős nemzetközi viszonyokat szabályoznak a két ország között, igy többek közt a konzulárisi, közlekedésügyi, a posta, távirdaügyi, valamint azokat a konvenciókat, melyek mind speciális, kétségtelen fontos kérdést rendeznek: birtokok visszaadása, alapitványok, egyesületek és jogi személyek vagyoni viszonyai, magánbiztositás és csőd stb. Természetes, hogy a kormány most többizben hoz a parlament elé konvenciókat, miután a *világháboru erősen megbolygatta az eddig fennállott nemzetközi viszonyokat,* uj államok keletkeztek, régi államok határai változást szenvedtek. Az uj helyzet uj viszonyokat hozott, amelyek még nincsenek nemzetközi szerződésekkel rendezve. *A legközelebb parlament elé terjesztjük a Magyarországgal kötött konvenciót is,* amely északi szomszédunkkal szabályozza viszonyainkat. Kétségtelen, hogy azok a konvenciók, amelyeket Olaszországgal kötöttünk, első helyet foglalnak el azok között az egyezmények között, amelyeket eddig kötöttünk, nemcsak Olaszországgal való politikai viszonyuk fontossága, hanem gazdasági érdekeink szerint is. Az olasz királysággal hosszu vonalban határoljuk egymást és az uj *politikai határok olyan vidékeket is átszelnek, amelyek ezelőtt közigazgatásilag és pénzügyileg egységet képeztek.* Mindezek az okok kényszeritettek bennünket arra, hogy a két ország közt rendezzük a fennálló vitás kérdéseket s olyan helyzetet teremtsünk, mely lehetővé teszi a két ország gazdasági és politikai érintkezését.

Nincsics rámutatott ezután arra, hogy a konvenciók hosszabb tárgyalások eredményei, amelyeket 1924 augusztusában irtak alá a Davidovics-kormány idején.

Ribarzs Ottokár dr. referált ezután az egyes konvenciókról és kifejtette azokat a jogi és gazdasági okokat, amelyek a szerződések megkötését szükségessé tették. A konvenciók közül, melyeket öt évre kötött Jugoszlávia, egyike a legfontosabbaknak a letelepedést szabályozó szerződés.

— Ennek a szerződésnek a megkötése elsősorban azért vált szükségessé, mert Jugoszlávia számára is fontos a letelepedés szabadsága, tekintettel arra, hogy Olaszországban, különösen Trieszthen és Fiuméban sokkal több jugoszláv állampolgár él, mint amennyi olasz tartózkodik az SHS királyság területén. Eddigi megállapitás szerint *Jugoszlávidban 7000 olasz telepedett le,* ezzel szemben *Trieszthen és Fiuméban több mint huszezer jugoszláv állampolgár él.*

Ezután Avramovics, a jugoszláv delegáció volt tagja a vasuti konvenciókat ismertette, köztük a közvetlen tarifákról szóló egyezményt, mert a saint-germaini békeszerződés alapján kötötte az SHS királyság Olaszországgal.

Az elegáns nyomorgó
Másfél évre itélték a hajózási szindikátus becskereki sikkasztóját

Becskerekről jelentik: Rendkivül elegáns vádlott állt ma a becskereki kerületi törvényszék előtt. *Bareze* Nikola, a hajózási szindikátus becskereki kirendeltségének huszonhat éves tisztviselőjét sikkasztásért vonta felelősségre a biróság. A vádlott kivágott lakkcipőben, selye muharisnyában, selyem ingben ült a vádlottak padján. Elegáns sötétkék ruhájának szivarzsebéből kacéran kandikált ki a finom selyem keszkenő. Bareze a vád szerint hetvenkilenc esetben meghamisitotta a szállitási okmányokat és negyvenháromezer dinárt sikkasztott el a hajózási szindikátustól. A vádlott, aki eddig vizsgálati fogságban volt, beismerte a sikkasztást s azzal védekezett, hogy *mindössze 1280 dinár havi fizetése* volt, ebből mint érettségizett ember nem tudott megélni és a nyomor vitte bünbe. Dr. Osztojics Zlatko védő rendkivül fulmináns és hatásos védőbeszédet tartott a vádlott érdekében, többek között azt is hangoztatta, hogy azok, akik milliókkal kárositják meg az államot, kormányon ülnek, az állam pedig a tisztviselőit nyomorogni hagyja és ha nyomorukban bünbe esnek, becsukatja őket. A biróság ennek dacára másfél évi börtönre itélte az elegáns nyomorgót, akit a tárgyalás után visszakisértek a fogházba.

Az itélet ellen ugy a vádlott, mint az ügyész felebbezéssel élt.

Köztisztasági bizottság alakult Szuboticán
Rossz a kolbász, egészségtelen a felvágott

A szuboticai rendőrséghez néhány nappal ezelőtt érkezett meg a közegészségügyi minisztér rendelete, amelyben a miniszterium a köztisztaság szigorubb ellenőrzésére hivja fel a hatóságot. A főkapitány *Cankovics* Miodrág rendőrkapitányt, a kihágási osztály vezetőjét bizta meg a rendelet végrehajtásával.

Cankovics Miodrág rendőrkapitány a rendelet értelmében köztisztasági bizottságot alakitott, amelynek tagjai Cankovics rendőrkapitányon kivül egy orvos, egy állatorvos, egy rendőrbiztos és több polgári rendőr.

A köztisztasági bizottság hétfőn kezdi meg működését. A bizottság hétfőn a III. és IV. köri üzletekben fog egészségügyi és köztisztasági razziát tartani. Ugyancsak hétfőtől kezdve a bizottság minden reggel átvizsgálja a piaci árusok és mészárosok áruit és mérlegeit. A piacon elárusitásra kerülő husárukat a bizottság naponta háromszor meg fogja vizsgálni, mert a rendőrséghez sok panasz érkezett be a mészárosok ellen, akik közül többen állitólag romlott hust árusitottak.

A bizottság a városi uccák tisztántartásáról és öntözéséről külön szabályrendeletet dolgoz ki, mely szerint az uccákat csak éjjel söpörhetik és sürübben fogják locsoltatni.

RUFF bonbonok
a legüditőbbek és legjobbak
2867

Jovanovics Ljuba hiveit kizárják a szuboticai radikális pártból

A végrehajtó bizottság határozata

A szuboticai radikális-párt végrehajtó bizottsága pénteken este ülést tartott. Az ülésen foglalkoztak a szuboticai Jovanovics-klub megalakitásának ügyével és elhatározták, hogy azokat, akik beléptek a Jovánovics-klubba, kizárják a radikális pártból. A határozatot, amelyet a végrehajtó bizottság egyhangulag fogadott el, az egyik bizottsági tag inditványára a következőképpen egészitették ki:

— A radikális-párt törölni fogja a tagok névsorából mindazokat, akik beléptek az ugynevezett Jovánovics-pártba. A radikális-párt végrehajtó bizottsága ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel megállapitja azoknak pontos névsorát, akik beléptek a Jovánovics-pártba, mert köztudomásu, hogy a Jovánovicsékhoz csatlakozott radikálisok nem akarnak nyiltan szint vallani.

A radikális-párt a névsor megállapitása után névszerint fogja a disszidenseket kizárni.

HIREK

Félóra

Jaj, bocsánatot kérek. Átszaladt, csak ide a szomszédba. Azonnal jön. Tessék megvárni, okvetlenül találkozni akar önnel. Legfölebb egy félóráig marad.

Leballagok a kertbe. Tündéri, tavaszi reggel. A mozdulatlan levegő, mint a hig arany. Előttem az ágyás barna göröngyein nefelejcsek, árvácskák. A palánkon gyalogbodza, az ég felé tartva fehér virág-tenyereit.

Leülök egy kertiszékbe. Mindaz, ami köröttem van, nem érdekel. Aki vár, *az semmi mást nem tud miveini*, csak várni. Egyetlen vágyam, vajha már tullennék rajta.

Cigarettára gyujtok, sétálok, ásitozom. Ki-kirántom zsebórámat, figyelem a kismutató, nagymutató mozgását. A perc hosszu, nagyon hosszu.

Egyszerre eszembe ötlik, hogy most volna egy félórám, teljesen az enyém, munka, gondolat nélkül, a verőfényben, szabadban, mint a füveké, rovaroké. Végre élni is illenék.

Miért is óhajtom, hogy oly gyorsan leperegjen ez a félóra, mely kurta életem nem jelentéktelen része? Mit nem adnék érte, mikor majd fekszem az ágyon, fagyos verejtéktől, csapzott hajjal, oxigénes tömlővel, a coffein- és aether-oltásoktól összeszurkálva, hogy pár pillanatig meghosszabbitsák ittlétemet.

Ma szerveim — szivem, tüdőm, vesém — szabályosan, fájdalom nélkül végzik a maguk müködését. Ki kellene használni uzsorás módra az ilyen unalmas perceket, itt és a jegyváltópénztáraknál és a vonaton, mikor a megérkezést lesem és a fogorvosi váróteremben, mindenütt. Micsoda helytelen gazdálkodás, hálátlanság igy türelmetlenkedni.

Egyik régi versemben ezt irtam: »Ó unalom, mely céltalan Bölcsöm, koporsóm közt ivel. Az élet az nagyon rövid. De, jaj, oly lassan mulik el.« Mégse tanultam semmit. Sem költeményemből, sem mostani bölcselkedésemből.

Ime arcom elmosolyodik, felugrom, mikor a kavicsos uton megpillantom barátomat s örülök, hogy végre elmult a félóra, mellyel megint öregebb lettem, megint közelebb jutottam a megsemmisüléshez.

Kosztolányi Dezső

—

— Kumanudi volt pénzügyminisztert a noviszadi Pasteur-intézetben ápolják. Noviszadról jelentik: Szombaton a noviszadi Pasteur-intézetben fölvételre jelentkezett dr. Kumanudi Koszta volt pénzügyminiszter. Kumanudit szemendriai birtokán megharapta egy kutya.

— A szuboticai Szrnao zászlószentelése. A szuboticai szerb nacionalista ifjuság »Dusán Silni« egyesülete junius 20-ikán délelőtt tartja zászlószentelési ünnepélyét. A felszentelendő zászló komai-tisztségét dr. *Manojlovics* Vladiszláv szuboticai királyi közjegyző vállalta el. Az ünnepségre az egyesület számos vendéget hivott meg, köztük több minisztert is. A program szerint az ünnepély résztvevői junius 20-án, vasárnap reggel nyolc órakor a vasuti parkban gyülekeznek, ahonnan a menet az Alekszandrova uccán keresztül dr. *Manojlovics* Vladiszláv háza elé megy. Innen a Knez Mihajlo uccán keresztül a görögkeleti templomba vonulnak istentiszteletre. A görögkeleti templom udvarán az istentisztelet után tiz órakor lesz az ünnepélyes zászlószentelés, amelyen a Granicsár szuboticai szerb dalárda fog hangversenyezni. A zászlószentelés után a menet katonazenével a Zmaj Jovin uccán, a Zrinyszki téren, a Rudics uccán, Karagyorgye téren és Alekszandrova uccán keresztül ujból dr. *Manojlovics* Vladiszláv házához vonul. Délben a »Nacional« éttermében ünnepi bankett és este a Nacional szálló összes helyiségében táncmulatság lesz.

— Ujból elhalasztották Szubotica város közgyülését. Szubotica város tanácsa a junius 14-ikére hirdetett rendkivüli közgyülést ujból elhalasztotta. A rendkivüli közgyülés harmadszori elhalasztásának az az oka, hogy a referensek ezideig nem tudták elkésziteni a közgyülés anyagát. A város vezetősége ezért elhatározta, hogy a rendkivüli közgyülés anyagát a rendes közgyülés elé utalja. A közgyülés megtartásának időpontját még nem állapitották meg.

— Radics-párti népgyülés Dubrovnikban. *Dubrovnikból jelentik:* A Radics-párt pénteken délután Dubrovnikban nagy népgyülést tartott, amelyen igen sok felszólalás hangzott el. A népgyülés résztvevői a gyülés befejezése után tüntető felvonulást rendeztek a városban és éltették Radics Istvánt. A tüntető csoport ezután a dubrovniki székesegyház elé vonult, ahol elégették az ellenzék lapjának, a Hrvatska Rijecsnek egy példányát.

— Leleplezték a szuboticai szent Flórián-szobrát. A szuboticai önkéntes tüzoltók szombaton délelőtt tizenegy órakor fényes ünnepség keretében leplezték le a Szent Ferencrendi templom előtti téren felállitott Szent-Flórián szobrot. A szobor leleplezési ünnepélyen Pater Vazul ünnepi beszéd kiséretében adta át az önkéntes tüzoltóknak védszentjük két és fél méter magas márványszobrát. Pater Vazul ünnepi beszéde után több ágyulövés dörrent el, miközben leleplezték a szobrot. Az ünnepségen több száz ember vett részt. A leleplezés után az önkéntes tüzoltók fuvós zenekara játszott.

— Áthelyezések a szentai járásban. Szentáról jelentik: Gavanszky Tódor plavnai jegyzőt a belügyminiszter néhány nappal ezelőtt Martonosra helyezte át adóügyi jegyzőnek. A miniszter ujabb rendeletével most Gavanszkit Molra helyezte át adóügyi jegyzőnek. Martonosra Davidovac Milenkó jelenlegi moli adóügyi jegyzőt nevezte ki a belügyminiszter adójegyzőnek.

— A szuboticai Jovanovics-párt gyülése. Jovanovics Ljuba radikális pártja Szuboticán vasárnap szervezkedőgyülést tart. A gyülésen, amely délelőtt tiz órakor a Hungária-szállóban lesz, Lalosevics Jóca dr., Sztrilics Béla és Sztankovics Szvetozár nemzetgyülési képviselők tartanak beszédet.

— Szentai cipészmester szuboticai aranyérme. Szentáról jelentik: Kurucz Menyhért szentai cipészmester az elmult évben megtartott szuboticai árumintavásáron izléses és elsőrendü cipőkészitményeivel arany érmet és oklevelet nyert. Az oklevelet és az arany érmet most juttatták el az érdemes szentai iparosnak.

— Százezrek fogadták Newyorkban a pápa megbizottját. Newyorkból jelentik: Pénteken érkezett meg Newyorkba a pápa kiküldötte *Buonzano* biboros, akit olyan fogadtatásban részesitettek, amilyenre még alig volt Newyorkban példa. Newyork lakosságának tulnyomó többsége, több százezer ember fogadta a pápa megbizottját ájtatosan és a székesegyházig vezető hosszu utvonalon végig ezrek és ezrek térdeltek a gyalogjárók szélén. *Buonzani* biboros az egész utvonalon autójából állandóan osztogatta a kétoldalt térdepiő hivőknek a pápa áldását.

— Kivégzését kérte egy rablógyilkos, akinek megkegyelmeztek. Ljubljanából jelentik: A maribori esküdtszék néhány hónappal ezelőtt kettős rablógyilkosság miatt halálra itélte Kajics Ferencet és Lasztics Tódort. Lasztics Tódort annak idején ki is végezték, Kajics Ferencet pedig kegyelemre terjesztették fel. Kajics Ferenc kegyelmi kérvényére most érkezett válasz, amelyben közlik, hogy büntetését életfogytiglani fegyházra változtatták át. A megkegyelmezettnek szombaton adták tudtára megkegyelmezését. Kajics Ferenc a törvényszék előtt kijelentette, hogy a kegyelmet nem fogadja el s kérte a törvényszéket, hogy végezzék ki.

— Uj rendelet a gyógyszerészjog megszerzéséről. Noviszadról jelentik: A közegészségügyi minisztérium ma hivatalosan értesitette a noviszadi egészségügyi felügyelőséget, hogy dr. Miletics Szlávkó egészségügyi miniszter csütörtökön irta alá a gyógyszerészjog megszerzéséről szóló uj rendeletet, mely csupán a vajdaságra terjed ki és mely szerint az eddigi erre vonatkozó rendelkezések hatályukat vesztik. Az uj rendelet junius 10-én lépett életbe.

— Nyugdijazás. Noviszadról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Sperling Rezső kuchrai és Szegő József kulai elemi iskolai tanitókat nyugdijazta.

— A keresztényszocialista ifjuság kongresszusa. Ljubljanából jelentik: A keresztényszocialista ifjuság szervezetének kongresszusa szombaton délelőtt nyilt meg Ljubljanában. A kongresszus résztvevői a Narodni Dom helyiségében gyültek össze, ahol Kremesek Ferenc néppárti képviselő nagy beszédet tartott a keresztény gondolat kiépitéséről. A kongreszsust vasárnap folytatják és este fejezik be.

— Bolgár komitácsik betörtek egy délszerbiai faluba. Splitből jelentik: A bolgár határon, Carovoszelo közelében, Bigra községbe betört egy hattagu komitácsi csapat és Arcics Sztojkó tekintélyes földmüvest meggyilkolta. A szerb lakosság körében óriási az elkeseredés. Nagy csendőrosztagok üldözik a bolgár komitácsikat. A hatóságok jelentést tettek a külügyminisztériumnak.

— Elhunyt futballista. Noviszadról jelentik: Ognyenovics Uros, a Vojvodina Sport Klub első csapatának ismert játékosa pénteken reggel Noviszadon meghalt. Vasárnap délután fél négy órakor temetik a Gundulicseva-ucca 35. számu házból.

— A szuboticai polgári iskola tanulóinak rajzkiállitása. A szuboticai polgári iskolai tanulók rajzkiállitását vasárnap délben zárja be a polgári iskola igazgatósága. A kiállitási terem falait sok szép kép ékesiti. A polgári iskola igazgatósága felhivja a szülőket, hogy tekintsék meg a kiállitást. Belépődij nincs.

— Eltévedt és megőrült az erdőben. Vrbanjáról jelentik: Mucsenszki Pál, tizenkét éves pásztor nyájat őrzött a socsnai erdőségben. Pár nappal ezelőtt oly mélyen hatolt be a tizezer hold kiterjedésü erdőbe, hogy nem találta meg a hazafelé vezető utat. Három napig bolyongott a szerencsétlen gyermek az erdőben, mig végre a negyedik napon arra tévedt emberek akadtak rá. A gyermek eszméletlenül feküdt a földön és mikor magához téritették, értelmetlen válaszokat adott. Az éhségtől és a félelemtől megőrült.

— A sztaribecsejt pálmák. *Sztaribecsejen néhány hónap előtt egy dalmát jelent meg, a város legforgalmasabb pontján tanyát ütött s elkezdett kiáltozni:*

— Pálmamagot vegyenek!

Rövidesen embergyürü vette körül a dalmát elmagyarázta, hogy olyan pálmamagot hozott, amely biztosan kikel, csak el kell ültetni. Mindenkinek pálma-liget lesz a háza körül. A derék sztaribecseiek vásárolták a pálmamagot s szorgalmasan ültetgették nemcsak otthon, hanem a Tiszaparton is, hogy majdan nyári estéken pálmafák árnyékában sétáljanak. Voltak kishitüek, akik kétségbe merték vonni, hogy Becsén lombosodnak a pálmák, ezeket a rideg prózai gondolkodásu embereket azonban letorkolták. A dalmát nagyszerü üzletet csinált s aztán sietve eliszkolt Becséről. Az idén egyetlen egy pálma sem sarjadt ki a magból, amelyik állitólag nem is pálmafa magja. A becsejiek azonban nem akarják elhinni, hogy a Tisza-partján nem nő büszke pálma, azt állitják, hogy csak azért nincs pálmaligetjük, mert az idén rossz volt a pálmára az idő. Várják vissza a kereskedőt, hogy hozzon uj magokat. A dalmatát Sztaribecsejen senki sem tartja csalónak. Mi sem. Azt mondjuk róla, hogy illuziót árul s azt elnevezi pálmamagnak.

— A szarajevói zsidó szefard hitközség zsinagógájának alapköletétele. Szarajevóból jelentik: A szarajevói zsidó szefard hitközség uj zsinagógájának alapköletételi ünnepélye vasárnap délelőtt fog lefolyni fényes ünnepségek keretében. Az ünnepségen a király is képviseltetni magát Smiljanics hadseregparancsnok által. Az alapköletételi ünnepségen a kormány részéről Jovanovics Vásza, Trifunovics Misa és Srszkics Milán vesznek részt. A zagrebi, a szuboticai és a noviszadi zsidó hitközségek szintén képviselve lesznek.

— Árad a Tisza. Sztaribecséről jelentik: Az állandó esőzések miatt a Tisza fokozatosan árad. A viz magassága naponkint tiz-tizenkét centiméterrel emelkedik.

— Mozgalom a sztaribecsei Tiszahidért. Sztaribecséről jelentik: Sztaribecsejen már évekkel ezelőtt mozgalom indult meg, hogy a Bánát felé irányuló forgalom megkönnyitésére hidat épitsenek Becsénél a Tiszán. A Tisza áradásával időnként előálló közlekedési nehézségek állandóan napirenden tartják e kérdést. A Sztaribecsénél épülő hidnak a vasuti közlekedés szempontjából is nagyjelentősége lenne, mert néhány kilométeres pálya még épitésével közvetlen kapcsolat létesülne, Novibecsén át, Becskerek, Kikinda és Románia felé, mig jelenleg a forgalmat nagy kerülővel, Szentán és Csókán át bonyolitják le, de leginkább az sürgeti, hogy a mostani komp átkelés, a nagy áradások alkalmával, nagy nehézségekbe ütközik és rendkivül veszélyes.

— Tüz a parabutyi kendergyárban. *Oszijekről jelentik:* Salgó Miksa oszijeki textilkereskedő parabutyi kendergyárában ismeretlen okból tüz támadt. A tüzet sikerült lokalizálni, de a gyár egy része elégett. A kár mintegy százezer dinár.

— Cégtárs vagy üzletvezető. A szuboticai rendőrség bünügyi osztályán, mint jelentettük, a Maricsics és Jankovics könyv- és papirkereskedő cég sikkasztás cimén bünvádi feljelentést tett üzletvezetője Gyorgyevics Milorád ellen. Az ügyben a rendőrség szombaton is folytatta a nyomozást, amelynek során Gyorgyevics Milorád előadta, hogy ő a cégnek nem üzletvezetője, hanem társtulajdonosa. A cég által hiányért feltüntetett összeget Gyorgyevics pontosan bevezette az üzleti könyvekbe. A rendőrségen jegyzőkönyvbe foglalták Gyorgyevics Milorád vallomását. Gyorgyevics Milorád szombaton Jankovics Zsivojin ellen hamis vád büntette miatt feljelentést tett az ügyészségen.

— **A petrovoszelói elemi iskolások tanulmányutja.** Petrovoszelóról jelentik: A petrovoszelói elemi iskola harminc tanulója Szladity Román igazgató, Duranyik György tanitó, Nikolity Ivánka, Jerkovity Paulina, Vujity Paulina, Vorgity Darinka s Knyezsevity Olga tanitónők vezetésével junius 14-én három napra a Fruska Gorára mennek kirándulásra. A tanulók a kiránduláson megnézik a karlócai patriarchatust, Sztrazsilovon Radicsevity Branko költő sirját, a (Grgeteghen, Krusedolban, Ravanicán és Jazsakon) a kolostorokat, a vrdniki szénbányát, a beocsini cementgyárat és Kamenicán Zmaj Jovan Jovanovics költő sirját.

— **Gyermeknap Oszijeken.** Oszijekről jelentik: Az oszijeki katolikus nőegylet vasárnap, junius 13-án virágkorzóval és szépségversennyel egybekötött gyermeknapot rendez a városi parkban. A mulatság jövedelmét szegény és beteg gyermekek felsegélyezésére fordiják.

— **Visszahelyeztek állásukba két pancsevói városi főtisztviselőt.** Pancsevóról jelentik: A belügyminiszter rendeletére szombaton visszahelyezték állásába Szidics Jován gazdasági tanácsnokot és Radivojevics Dusán városi főügyészt. A visszahelyezett főtisztviselők nyolc hónapig föl voltak függesztve. Megbizható hirek szerint néhány nap mulva Müller Mihály városi főmérnököt is rehabilitálni fogják.

— **Eljegyzés.** *Molnár* Sztipán Mariska és *Jesma* Mihály (Szenta) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Öngyilkos öregasszony.** Sztaribecsejről jelentik: Özvegy Pénzes Jánosné negyvenhét éves sztaribecseji asszony, háza padlásán felakasztotta magát. Az özvegy azért lett öngyilkos, mert hat gyermeke volt és nem tudta öket eltartani.

Uj ügyvédi iroda Noviszadon. Dr. *Lampel* Béla ügyvédi irodáját Noviszadon Laze Kostića ulica 17 (ezelőtt Széchenyi-uecа) megnyitotta. Telefonszám 178.

— **A városi zeneiskola évzáró hangversenye.** Szombat délután tartotta meg a szuboticai városi zeneiskola évzáró hangversenyét, amely minden tekintetben olyan fényesen sikerült, hogy tulzás nélkül meg lehet állapitani, már évek óta nem volt ilyen szép zeneiskolai hangverseny. A teljes siker elsősorban az intézet kitünő tanári karát dicséri, a mely a szuboticai városi zeneiskolát az ország egyik legjobb ilyen intézetévé tette. A növendékhangverseny minden egyes szereplője dicséretet érdemel, mégis ki kell emelni *Szabados* Évát, aki negyon tehetséges zongoristának mutatkozik, *Pinkava* I. őszinte sikert aratott hegedüszámával, *Kampós* Eta pedig egy Grieg-szonátát játszott zongorán szépen és precizen. *Hermann* Ottó hegedün produkált elsőrangut, *Dimitrijevics* Nikola pedig szinte kikivánkozik már a növendékhangversenyek keretéből. *Schlesinger* Ilonka énekszámát megérdemelt nagy taps honorálta és kifogástalan volt *Kladek* és *Róth* Klári zongorajátéka, valamint *Sarics* P. és *Faith* Ili négykezese. De a többi szereplő is. *Mehmed* S., *Hamburger* M., *Schulhof* I. mind olyan előhaladásról tettek tanuságot, amelyre büszkék lehetnek tanáraik. A sikerült hangversenyt az intézet női énekkara zárta be meglepő szépen előadott karénekkel, amelynek preciz betanitása *Farkasné* érdeme. Az egész hangverseny élvezetes és a legszigorubb mértékkel mérve is nivós volt.

Dr. Fränkel Endre orvosi rendelőjét Ciril i Metod trg 3 (nagy templommal szemben) helyezte át.

Bélrenyheség, gyomor- és bélhurut, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes »Ferenc József« keserüviz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a *Ferenc József-viz* használata a bélmüködést kitünően szabályozza. Kapható **gyógyszertárakban**, drogériákban **és füszerüzletekben.**

— **Nyáron nem szabad közmunkát végeztetni.** Szentáról jelentik: A kerületi államépitészeti hivataltól a mult hetekben rendelet érkezett, hogy az állami és megyei közutakat közmunka kirendelésével hozzák rendbe. Pénteken a városhoz a belügyminiszter 21.894. szám alatt rndeletet küldött Szentára. A rendelet arra való hivatkozással, hogy a nyári mezőgazdasági munka és az aratás már ebben a hónapban megkezdődik, a kerületi államépitészeti hivatal rendeletét hatályon kivül helyezte.

— **Kevés a dohány Szentán.** Szentáról jelentik: A szentai dohánytőzsdékben sokszor heteken át hiányzanak egyes szivar és dohányfajták. Különösen nagy a panasz a dohányzók körében, hogy Vardart és pipadohányt nem kapni a tőzsdékben. A dohányárusok most panasszal fordultak a beogradi monopol igazgatósághoz és kérték, hogy legalább a nyári munkaidőre adjanak elegendő dohányárut.

— **Meghalt a noviszadi szinház baritonistája.** Noviszadról jelentik: Csolics Báta, a noviszadi szinház több éven át volt kitünő baritonistája, hosszas szenvedés után gégetuberkulózisban meghalt. Az elhunyt operaénekes annakidején Párisban és Milánóban végezte tanulmányait. Noviszadon sok sikert aratott. A Kragujevác melletti Zsabari helységben ölte meg a kór.

— **Halálozás.** Dr. almási *Antunovics* Józsefné szül. bajsai Vojnics Ilona, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Holttestét lehozzák és Szuboticán temetik az Antunovics-kápolnában.

— **Cseidze, Kerenszki volt minisztere meghalt.** Párisból jelentik: Cseidze, a Kerenszki-kormány egykori hires földosztó minisztere, aki már néhány éve Párisban él emigrációban, neuraszténiás rohamában néhány nappal ezelőtt öngyilkosságot követett el és szombaton belehalt sérüléseibe.

Dr. Freud Frigyes, a budapesti fővárosi »Fasor-Szanatórium« igazgatófőorvosa Budapest, Vilma királynő-ut 9. sz. közli az igentisztelt orvos urakkal és pácienseikkel, hogy a belgyógyászati, sebészeti vagy nőgyógyászati betegek, kik a kezelést tizennégy napig veszik igénybe, a MÁV vonalain a visszautazásnál 50 % menetdij kedvezményben részesülnek.

Reuma. *(Köszönőlevél.)* Nagytudományu doktor Rahlajev urnak, Beograd. Örömmel közlöm, hogy leányom az ön gyógyszerével egyszerre megszabadult reumatikus fájdalmaitól. Sok olyan embernek, aki szintén reumában szenved, legmelegebben ajánlottam az ön »Radio-Balsamika« gyógyszerét. A leányom is két hónapig ágybanfekvő beteg volt, de ma Istennek és önnek hála, visszanyerte teljes mozgási szabadságát és életkedvét. Örökké hálás hive: Antonia Zoretić, Jelenje 2. hsz. *»Radio Balsamika«* gyógyszert készíti, eladja és utánvéttel szétküldi a *»Radio-Balsamika«*-gyógyszertár Beograd, Kosovska 43.

Dr. Wohl József
specialista szülész és nőorvos
elfogad orvosi felügyeletben és családi ápolásban részesit szülőnőket
4464

PATRIA
szórumtermelő intézet
SUBOTICA Telefon 60
Szállit mindennemü szérumot és oltóanyagot
lényegesen olcsóbb áron.
Dijtalan kórmegállapitás és felvilágositás
932

— **Bácskai születésü zeneszerző sikere külföldön.** Nagy sikert aratott Paul Mannheim, Prágában tanult, bácskai születésü fiatal vegyészmérnöknek két uj tánckottája, melyet a Chokolade Kiddis néger revü müsorában játszanak Budapesten. A fiatal és nagytehetségü zeneszerzőnek legközelebb albuma jelenik meg.

Hét Viktoria Ziskov-játékos a csehszlovák válogatott csapatban. Prágából jelentik: A szövetség bizottsága összeállitotta a svédek ellen játszó válogatott csapatot, melybe hét Viktoria Ziskov-játékos került. A csapat igy áll föl: Saplik — Zenisek, Paulin — König, Pleticha, — Vodicka — Mares, Novák, Meduna, Kristal, Jelinek.

Takarékoskodhat télen is a fával, ha »Zephir« kályhát használ lakásában. Kapható Barzel vaskereskedésben, Subotica. Telefon 123. 5123

— **Halálra gázolt vasutas.** Vukovárról jelentik: Kerék Lajos vasuti munkás eddig még ki nem deritett okból a vukovári vasuti állomáson a vonat alá került. A kerekek a szerencsétlennek mindkét lábát levágták és a vasutas sérülésébe rövid szenvedés után belehalt.

A sztaribecsei Tesla kerékpárveregylet propaganda versenye. Sztaribecséről jelentik: A nemrégiben alakult Tesla kerékpáregyesület tagjai részére folyó hó 20-ikán délután 3 órakor propagandaversenyt rendez, a sztaribecsei piactéren és a novibecsei országuton. A verseny programja a következő: 100 méteres lassusági, 100 méteres sprint, idő és selejtezőverseny. Az országuti verseny 4, 6 és 10 kilométer távolságu lesz.

Rohitschon ebben a szezónban is praktizál Budapesten oklevelezett orvos *Nenádovics Lázár dr.* egyetemi magántanár, a fizikális gyógymódok és balneológia szakorvosa. 4826

Embervédelmi kiállitás Budapesten. Ezen kiálliltás, mint ezt már lapunkban is közöltünk, f. hó 3-ig tart. Ez idő alatt ugy az SHS, mint a magyar vasutakon féláru jeggyel lehet Budapestre és visszautazni és a magyar vizum 20 dinár árban szerezhető be. Mint Beogradból értesülünk, a kedvezményekre jogositó igazolványok egyelőre kifogytak és csak kb. 8 nap mulva érkeznek meg a beográdi m. kir. kereskedelmi megbizotthoz (Dr. Szilágyi, Beograd, Palata Akademije. — Telefon 20-23) és ugyanott szerezhetők be e kiállitásra vonatkozó mindennemü felvilágositások. (Válaszbélyeg csatolandó).

KINTORNA

Kohn bemegy egy nyári vendéglőbe, nézi az étlapot és látja, hogy egy idei csirke harminc dinár.

Magához inti a pincért és megkérdi:

— Meg vannak maguk örülve?

— Miért kérem?

— Egy ilyen értékes állatot leölnek?...

*

Fiatal társadalomtudósok az emberiség jövő álmairól tartanak vitát. Egyszerre csak feláll egy ur, akit a társaságban senkisem ismert és igy szólt:

— Ha jól értettem, önök egy olyan helyet kivánnak, ahol az embereket a törvény kényszeriti, hogy jók legyenek.

— Ugy van.

— Ahol az emberek nem isznak, nem öltözködnek elegánsan, nem kell ruháról és élelemről gondoskodni és naponta meghatározott ideig dolgozniok kell.

— Igen — kiáltott fel egyik lelkesen — ha egy ilyen helyet találni lehetne.

— Óh az nem is olyan nagyon nehéz, én most tizenkét hónapig egy ilyen helyen ültem.

*

Egyik városi tisztviselőhöz beállit egy öreg asszony. A tisztviselő boszszankodik, hogy kopogtatás nélkül megy be és rászól:

— Mért nem kopog?

— Mezitláb vagyok kérem alássan — feleli jámborul az öreg.

SPORT

Kedden Szuboticán játszik Schlosser csapata

A SAND vezetősége ujabb futballattrakcióról gondoskodott:

kedden Szuboticán játszik Schlosser csapata, a bécsi WAC,

mely egyizben már vendégszerepelt nálunk. A kitünő osztrák proficsapat, mely szombaton és vasárnap Beogradban mutatkozik be,

komplett csapatával veszi fel a SAND ellen a küzdelmet.

A csapatban négy osztrák válogatott játszik, köztük a legjobbnak tartott bécsi half: *Schneider* és *Hafel* a hires dribler. A WAC ellen a SAND a következő csapatot állitja ki:

Sifis — Held, Beleszlin — Németi, Dujmov, Ördög — Dér, Inotay — Kovács, Horváth, Haraszti.

SZOMBOR: Bankárok—Tanárok 3:2 (3:2)

Szombaton délután a Sport pályáján szenzációs, izgalmakban bővelkedő mérkőzést játszott a két csapat. A mérkőzést nagyszámu közönség nézte végig, különösen nagyon sok diák drukkolt — a bankárok mellett és dicséretes kárörömmel élvezte végig, hogy buknak el ez egyszer a tanárok. A két csapat a következő felállitásban szerepelt:

Bankárok: Hegel (Hitelbank) — Steller (Iparbank), Metz (Közgazdasági), — Köröm (Gazdák), Radicsevics (Ipar, De Paulis (Szlovenszka — Konczán (Gospodarska), Csöfi (Magánbank), Molnár (Magánbank), Kramar (Szlavenszka), Kis (Gazdák).

Tanárok: Popovics (kereskedelmi) — Milasinovics (ker.), Simonyi (gimn.) — Zeevald (gimn.), Kronics (polgári), Kolarov (elemi — Grujics (ker.), Jutranics (gimn.), Bakovics (polgári), Plavsics (elemi), Frankovics (gimn.)

A humoros jelentekben bővelkedő mérkőzés után a közönség, főleg a diákok lelkesen ünnepelték a győztes bankárcsapatot, amely módot adott nekik, hogy egy egész esztendőt fizessenek vissza kiabálásban és ellendrukkban tanáraiknak

BEOGRAD:

WAC (Bécs) — Jedinstvo 8:0 (6:0). A szombati mérkőzésen könnyen győzött a bécsi csapat. A gólokat Haftl és Schlosser rugták. Vasárnap a WAC a BSK-val játszik.

FIAT 503
egyesiti magában az **501**-esnek a **jóságát** és **502**-es kényelmét
Ma a legszebb, legpraktikusabb és legolcsóbb 4 üléses turalukszus-kocsi!
Nagy raktár és nagy választék
Irjon és meglátogatjuk Önt!
Fiat képviselet
„AUTOMOBILIA“
GARAGE
Subotica, Skadarska ulica 7.
Telefon 151.
5235

KÖZGAZDASAG

Épül a noviszádi tőzsdepalota

Noviszadról jelentik: Az Örmény-ut legszebb helyén épül az uj városnegyed legszebb középülete: a noviszadi termény- és árutőzsde impozáns palotája. A négy oldalról teljesen szabad épület 37 méter széles és 23 méter mély. A földszinten a főbejárat nagy hall-ba nyilik, amelyből a hatalmas és magas tanácsterembe lehet eljutni. Jobbra és balra telefonfülkék, az ármegállapitó bizottság, a szakértők, a mintakiállitás, a levéltár és ruhatár helyiségei. A 11 méter széles és 14 méter hosszu tanácskozóterem oly magas, hogy a mennyezet az első emelet félmagasságáig ér.

Az első emeleten a földszintről felnyuló nagytermen kivül a kormánybiztos, a tőzsdeelnök, főtitkár, jogügyi titkárok, pénztár, könyvelési, igazgatósági stb. helyiségek kapnak elhelyezést.

A második emeleten négy lakás lesz a tőzde főtisztviselői számára.

A »manzardon« négy kisebb hivatalnoklakás épül, mig a pincében a vendéglő, a központi fütés, portáslakás, mosókonyha kap elhelyezést.

A tőzsdepalota épitésének legnehezebben megoldható problémája az alapzat épitése volt, miután az uj palota ugyszólván a vizből emelkedik ki és a vizréteg fölött nedves, mozgó futóhomokréteg huzódik el és csak legfelül van föld és feltöltött anyagból való felület. *Mijovics* György beográdi müegyetemi tanár hosszas előmunkálatok és próbafurások után a vasbetonalapozás érdekes és kipróbált módját ajánlotta, amely egyfelől az épület abszolutszárazságát biztositja, másfelől a négyzetméternyi megterhelést 0.85 kilóra mérsékelte. Az alapzat vasrudakkal határolt 55 centiméteres betonkeverékből készült. Az alapzat közepén levegőréteg védi az épületet a talajviz felszivódása ellen.

A tőzsdepalota földszinti és első emeleti helyiségeit egy »Nacional« melegvizfütésü központi kemence, a lakások mindegyikét külön-külön »Narag« melegvizfütésü kemencék fütik.

Az épület tervét *Dungyerszky* Lázár mérnök készitette, az épitkezést Schmidt Fülöp noviszadi épitész vállalta 2.601.036.30 dinárért, de ebben az összegben sem a téglák, sem a fütés, sem a csillárok nincsenek benne. Az alapozási külön munka további 600.000 dinárba kerül. Az épület ezek szerint körülbelül 4 és fél millió dinárba fog kerülni és november tizenötödikére készül el.

Az ipar segitségkiáltása

A Gyáriparosok Országos Szövetségének kongresszusa

Beográdból jelentik: A gyáriparosok országos szövetsége szombaton tartotta meg kongresszusát Beográdban. Az ország minden részéből való delegátusokon kivül résztvettek a kongresszuson a gazdasági miniszteriumok delegátusai.

Bajloni Ignjat beográdi gyáros, a kongresszus elnöke, a délelőtti ülésen bejelentette, hogy a napirend egyetlen tárgypontja: a gyáipar helyzete az 1926. év első felében.

Alekszander Alekszandar, a zagrebi iparosszövetség elnöke számolt be az ország iparának helyzetéről. Az 1926. év jelentékeny rosszabbodást mutat az előzőévi állapotokkal szemben. Az ipari vállalatok kilencven százalékának passziv a mérteke. A magas előállitási költségek miatt az ipari export visszafejlődését mutatja a kiviteli statisztika.

Az ujabban beállt mezőgazdasági válság is sulyosbitotta az általános krizist. Az ipar tőkehiányban szenved és a hitelkamat tulmagas. Az államnak segitségül kellene sietnie és hitelt kellene szereznie az ipar számára. Az eddigi külföldi tárgyalások minden eredmény nélkül végződtek ebben a tekintetben. A Narodna Banka csökkentette ugyan a kamatlábat, azonban nem rendelkezik szabadon pénzállagának nagy részével és igy a hiteligényeknek csak tizenöt százalékát tudja kielégiteni. Reméli, hogy az uj adótörvény csökkenteni fogja a bankok adóterheit, hogy azok olcsóbb hitelt bocsájthatnak majd az igénylők rendelkezésére.

Suklije szlovéniai delegátus bejelenti, hogy Szlovénia széntermelése erősen hanyatlásnak indult. Az ipari vállalatok ötven százaléka pedig a legnagyobb veszély előtt áll. Dr. *Vindischer* Fran szlovéniai delegátus szerint elérkezett a tizenkettedik óra. Reméli, hogyha minden erőt sorompóba állitanak, igy mégis sikerülni fog megmenteni a hazai ipart. Szeretné, ha a vámhatóságokat utasitanák, hogy ne gördítsenek nagy akadályokat az ipar elé.

Jelavics, a szarajevói kamara kiküldöttje beszámol arról, hogy a boszniai faipar és vegyészeti ipar hanyatlik. Mindent el kellene követni, hogy külföldi tőke jöjjön az országba. Dr. *Predics* Szvetiszlav vajdasági kiküldött elmondja, hogy a Vajdaság fizeti a legtöbb adót és *a Vajdaság ipara a legsulyosabb óráit éli át.* Ha a segitség sokáig késik, teljesen tönkremegy. *Bauer* (Zagreb) a faipar válságát a lira és a frank katasztrófális zuhanására vezeti viszsza. Jellemző, hogy a parlamentben egyetlen hang sem hallatszott e fontos iparág megmentése érdekében. Dr. *Popovics* (Beograd) a szerbiai iparról beszél, amely még kezdetleges, gyermekcipőben jár és máris krizisbe jutott. Az ipar fejlődését igazolja az, hogy az ország agrárjellege ellenére az ipari export a kivitel negyven százalékát tette.

Bajloni elnök záróbeszédében kijelentette, hogy a gyárosok testülete eljárt a kormánynál és a vita során elhangzott panaszokat memorandumba foglalva a szakminiszteriumokhoz fogja juttatni. Délután a kongresszus résztvevői zárt ülésen bizalmas tanácskozást folytattak.

Megnyitották a beljei uradalom egyik legelőjét a bácsmonostori sertések számára. Beogradból jelentik: Bácsmonostor község régi sérelme, hogy a lakosság nem hajthatja ki sertéseit a beljei uradalomhoz tartozó Kalandos legelőre. A pénzügyminiszter most Gavrilovics Ottó képviselő intervenciójára elrendelte, hogy a legelőt nyissák meg a község sertései számára.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1926 junius 12.

Budapest deviza 1261—1263.
Berlin deviza 741—743 milliárd márka, valuta 736—740 milliárd márka
Zürich deviza 912.50.
London deviza 276.
Newyork deviza 176.75.

—

Zürich, jun. 12. *Zárlat:* **Beograd** 9.125, Páris 15.07, London 25.1375, Newyork 516 ötnyolcad, Brüsszel 15.25, Milanó 18.75, Amszterdam 207.5, Berlin 122.90, Bécs 72.95, Szófia 3.75, Prága 15.295, Varsó 40, Budapest 72.35, Bukarest 2.20.

Zagreb, jun. 12. *Zárlat:* Páris 167, London 276, Newyork 56.61, Berlin 13.52, Bécs 802.25, Prága 168.20, Trieszt 206.

Noviszadi terménytőzsde, jun. 12. Buza: 7 vagon bácskai, Sztaribecse körzetből 335 dinár, 5 vagon szerémi Zemun körzetből 330 dinár, 1 vagon bánáti, 76—77 kilós, 2—3%-os, 332.50 dinár. Árpa: 1 vagon szerémi 190 dinár. Tengeri: 13½ vagon bácskai 148—150 dinár, 10 vagon India paritás 150 dinár, 6 vagon bácskai, kerek 155 dinár, 20 vagon, szerbiai, Dunaállomás, ab junius 21. 147.00 dinár. Bab: 1 vagon bácskai fehér válogatott 150 dinár. Liszt: 1 vagon 0-ás kombinált bácskai 525 dinár, 1 vagon 5-ös bánáti, franco Beograd 422.50 dinár. Korpa: 2 vagon bácskai zsák nélkül 112.50 dinár, 1 vagon bácskai, jutazsákkal 120 dinár. Irányzat: szilárd. Forgalom: 74 és fél vagon.

Budapesti gabonatőzsde, jun. 12. Az irányzat tartott, a forgalom gyengébb. Prompt-buza iránt a kereslet csökkent. Ujbuza iránt juliusi berakásra élénk kereslet Ausztria részére, a kinálat azonban szórványos. A lisztpiac tartott. Hivatalos árfolyamok: Buza 437.500—457.500, ujbuza 345—350.000, rozs 227—235.000, zab 272.500—277.500, tengeri 225—240.000, korpa 167.500—170.000.

Csikágói gabonatőzsde, jun. 12. Buza juliusra 140.625, buza szeptemberre 136.75, buza decemberre 139.5. Tengeri juliusra 74.5, tengeri szeptemberre 79, tengeri decemberre 79.5. Zab juliusra 43, zab szeptemberre 44, zab decemberre 45.5. Rozs juliusra 93.25, rozs szeptemberre 96.25, rozs decemberre 99.

Rádió-müsor

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, junius 13.

Bécs (531): 10: Orgonahangverseny. 10.30: Karének. 11: Zenekari hangverseny. 16: Koncert. 18: Szonáta-est. 20: Szinielőadás.

London (365): 16.30: Katonazene. 21.15: Koncert.

Prága (368): 11: Koncert. 17: Uzsonnahangverseny. 20.02: Vidám-est. 21: Sétahangversen.

Breslau (418): 11.30: Matiné. 16.30: Bécsi zene. 20.25: Fürdőzenekar hangversenye. 22.30: Tánczene.

Róma (425): 10.30: Egyházi zene. 18: Tánczene. 21.10: Operarészlet.

Lipcse (452): 8: Orgonahangverseny. 12: Strauss Richárd-hangverseny. 20.15: Operabemutató.

München (485): 11: Harangjáték. 11.30: Koncert. 15.15: Hangverseny. 17: Koncert. 20: Spanyol-est.

Berlin (504): 6.30: Reggeli hangverseny. 18: Uzsonnahangverseny. 20.30: Romantikus-est. 22.30: Tánczene.

Budapest (560): 9.30: Hirek, szépségápolás. 10: Istentisztelet. 11.30: Szalonzenekar. 15: Mesedélután. 17: Vidám előadás. 19: Faluszövetség előadása. 20: A budai dalárda hangversenye. 20.30: Kamarazene. 22.45: Tánczene.

Hétfő, junius 14.

Bécs (531): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20.15: Zenei miniatürök. 21.25: Kamarazene.

Milanó (320): 16.30: Jazzband. 21: Koncert.

London (365): 16.15: Tánczene. 20: Dalest. 20.30: Hangverseny. 22: Operettelőadás.

Prága (368): 16.30: Koncert. 20.02: Zenekari hangverseny.

Breslau (418): 16.30: Koncert. 20·25: Szimfónikus hangverseny.

Róma (425): 17.70: Jazzband. 21.10: Hangverseny.

Berlin (504): 17.30: Zongorahangverseny. 18: Uzsonnahangverseny. 21: Hangverseny.

Brünn (521): 19: Koncert. 20.15: Részletek Kálmán Imre operettjeiből.

Budapest (560): 9.30, 12 és 15: Hirek, közgazdaság. 17.30: Szalón-zenekar. 19.30: A sevillai borbély. A Városi Színház előadása a milanói Scala együttesével.

10.000 dinár jótállás

a Harang-szinszappanért!

A **Harang-szinszappan** használata mellett a mosás nem fáradságos.
A **Harang-szinszappan** csak a legfinomabb, legdrágább zsirokból készül.
Fehérnemüje élettartama határtalan, ha **Harang-szinszappannal** mossa.
A **Harang-szinszappan** minden darabjának tisztaságát

10.000 dinárral garantálja az Albus-szappangyár.

Botot

az összes francia

fogkrémek

királynője

Főlerakat:
D. Pechmajon
Zemun

2513

ELŐNYOMDÁT
MÓDERNÜL
FELSZERELVE
legolcsóbban szállit
LEOPOLD SÁMUEL
SABLONGYÁRA
SENTA 257

Fürdőkádakat
kerékpárokat
vasbutorokat
stb. fényez
Mezey
VI., Ilirska (Tuba) ulica 15.
5184

Valódi
francia
cipőkrém

Főlerakat: D. Pechmajon, Zemun.

2512

NYILTTER.

Özv. **Füstös Sándorné** ugy maga, mint gyermekei és rokonsága nevében fájdalomtól megtört szivvel jelenti, hogy a legjobb férj, apa és rokon

Füstös Sándor

férfiszabó

folyó hó 11-én, 50 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 13-án d. u. 3 órakor lesz a Jugovićeva (Erdő) ul. 26. számu gyászházból.

Subotica, 1926. junius 12.

Nyugodjék békében

A „Bácspetrovoszeloi Hitelegylet R. T." igazgatósága és felügyelő-bizottsága fájdalmas szivvel tudatja, hogy

FISCHER BERNÁT MÓZES

elnök úr

folyó évi junius hó 9-én d. e. 8 órakor meghalt.

Ő volt intézetünk alapitója, alapitásától fogva az 1925. évig igazgatósági tagja, 1925-től elnöke, mely idő alatt kiváló szorgalma és becsületes jelleme által, mindannyiunk tiszteletét érdemelte ki.

80 éves korában halt meg. Holt tetemét folyó hó 9-én délután 7 órakor az izraelita szertartás szerint kisértük örök nyugalomra a helybeli izraelita temetőbe.

Béke lengjen hamvai fölött!

Bácspetrovoszeloi Hitelegylet R. T.

5247

Felhivás

Alulirott szervezőbizottság felhivja azon tagokat és kedvezményezetteket, akik a Život Kiházasitó Egyesületnél érdekelve vannak, hogy sziveskedjenek f. hó 13-án d. u. 3 órakor III. ker. Sudarevićeva ul. 51. sz. a. Margitmalommal szemben, tartandó értekezleten megjelenni, ahol a szervező bizottság közli előző tárgyalásai alapján elért azon szóbeli megállapodásokat, amelyek alapján a tagok és kedvezményezettek anyagi érdekei megvédhetők.

A szervező bizottság csak azon tagok megjelenését kéri, akik komolyan óhajtják saját érdekeiket előnyösen megvédeni.

Szervezőbizottság

5234

Meghivó.

A Moholi Takarékpénztár RT.

1926 junius hó 27-én délelőtt 10 órakor Molon, saját intézeti helyiségében

rendkivüli közgyülést tart

melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

TÁRGY:

1. A jegyzőkönyv hitelesitésére 2 részvényes kiküldése és egy jegyzőkönyvvezető kijelölése. 2. Az igazgatóság jelentése az intézet forgalmáról. 3. Raffai József vezérigazgató inditványa az intézet fölszámolására vonatkozólag és ezzel kapcsolatban a fölszámoló- és felügyelőbizottság megválasztása és tiszteletdijaiknak megállapitása. 4. A megszünt igazgatósági tagoknak a fölmentvény megadása és az intézet további föntartása esetén uj igazgatósági tagok választása.

Tisztelettel

az Igazgatóság.

Jegyzet. A közgyülésen résztvenni szándékozók részvényeiket a közgyülés előtt 2 nappal az intézet pénztáránál letenni tartoznak. 5050

Köszönetnyilvánitás

A sombori „POMOĆ" temetkezési egyesületnek ezuton mondok hálás köszönetet a temetkezési segély pontos, minden levonás nélküli kiutalásáért.

Subotica, 1926. junius 11.

5208 **Thurzai Mátyás**

Köszönetnyilvánitás

Ezuton mondok köszönetet a sombori „POMOĆ" kiházasitó egyesületnek a gyors és pontos segély kiutalásért.

Ezen egyesületet mindenkinek a figyelmébe ajánlom.

Subotica, 1926. junius 11.

5214 **Ujhelyi János**, soffőr

Értesités.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget és ismerőseimet, hogy P. Kujundžić ul. 22 sz. alatt

vendéglőt nyitottam

Elsőrendü házi konyha. Havi, heti vagy napi abonensek legolcsóbb kiszolgálása. Elsőrendü jó borok, állandóan frissen csapolt sör. Szolid árak és kiszolgálás. — Egész éjjel nyitva. — Elsőrendü zenekar. — Szives támogatást kér

Dózsai István

vendéglős.

5230

Nyilatkozat

Alulirt, a Petrovoszelói Ipartestülettől sértő kijelentésemért bocsánatot kérek.

B.-Petrovoszeló, 1926. junius 11.

Gór Gábor

asztalos

Értesités

Ciril és Metod Temetkezési Egyesület ezuton értesiti tagjait vagy annak kedvezményezettjét, hogy legrövidebb időn belül saját érdekükben az egyesület irodájában (III., Bene Sudarevićeva ul. 103.) megjelenni sziveskedjenek. Továbbá mindazon urak, kiknek egyesületi gyüjtőiv még birtokukban van, azt 8 napon belül okvetlenül szolgáltassák be, jogi következmények elkerülése végett.

5135 **Szervezőbizottság**

Tisztelettel értesitem régi üzletfeleimet és ismerőseimet, hogy mint gabonahatáridőbizományos müködésemet fölvettem és az ismert pontosságommal és lelkiismereteséggel fogom a nekem adott megbizásokat teljesiteni.

Ifj. Braun Ignác

5100 Budapest, Hold-ucca 23

Értesités

A *Sreća* jótékony kiházasitó egyesület közli, hogy f. évi junius hó folyamán a 674, 703, 753, 710, 702 704, 630, 774, 705 és 714. számu tagsági könyvecskék tulajdonosai részesülnek kiházasitási segélyben. Szivesked jenek az igazolvány tulajdonosok 15-től kezdődően a délutáni órákban a hivatalos helyiségben jelentkezni.

5212

JUGOSZLÁV
SZERB és HORVÁT

NEMZETI ZÁSZLÓK

tiszta gyapjuból, szine nap és viz ellen garantál

75 cm széles	120 cm hosszu	Din. 70.—
100 cm széles	150 cm hosszu	Din. 100.—
110 cm széles	200 cm hosszu	Din. 150.—
120 cm széles	250 cm hosszu	Din. 200.—
150 cm széles	300 cm hosszu	Din. 300.—

600

szállitunk bérmentve az összeg előre való beküldésnél vagy utánvéttel.

KLEIN i WINKLER SUBOTICA, Trumbićeva ul. 22

Viszonteladók kérjenek ajánlatot!

Egy nagy áruház

azonnali felépitése céljából

épitési vállalkozók kéretnek személyesen jelentkezni

KRAUSZ EDUARD butorkereskedésben **NOVISAD**

9366

2511

a legjobb tej- és főzőcsokoládé a

Louit

Vezérképviselet:
D. Pechmajon, Zemun

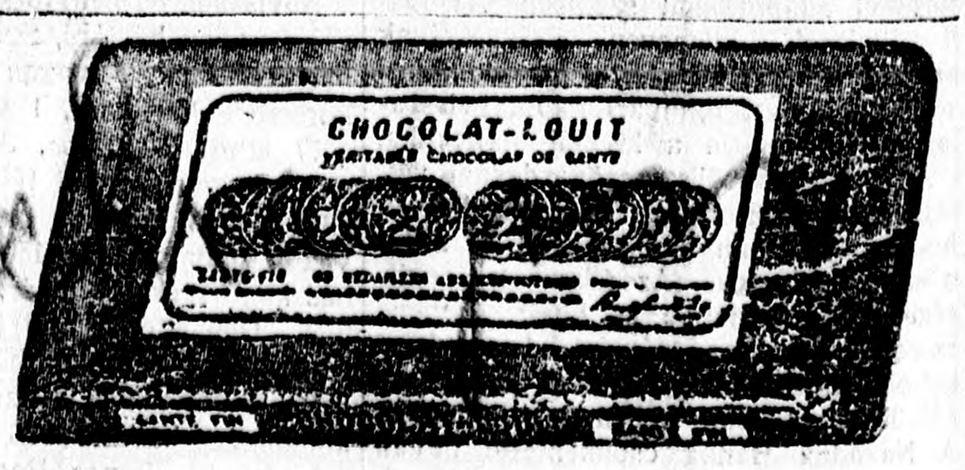

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

HÁZASSÁG

33 éves barátom részére, aki jó tulajdonságokkal bir és saját hibáján kivül elvált, keresek házastársat megfelelő hozománnyal. Jelige »Unter Anonym zwecklos« Pallas Reklam Subotica. 5213

Önálló 50 éves jobb iparos özvegyember ismeretség hiányában házasság céljából megismerkedne jobb családból való idősebb róm. kat. leánnyal vagy özvegyasszonnyal, kinek megfelelő hozománya van. Fényképes ajánlatokat »Megértés« jeligére Pallas Raklam Subotica továbbit. 5082

Nőtlen, vagyonos, jó családból származó, intelligens, jó megjelenésü katolikus kereskedő, a legjobb korban, jelenleg vezető állásban, nősülne, vagy benősülne hozzáillő vagyonos, intelligens csinos 22—28 éves keresztény leánnyal (növel), jó egzisztenciáju üzletbe, vagy más vállalatba. — Ajánlatokat »Komoly« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 5080

Intelligens fiatal zsidó okl. mérnök biztos nyugdijképes állásban, komoly ismeretségét keresi házasság céljából oly intelligens urhölgynek, kinek megfelelő hozománya lévén, nyugodt, kellemes életet biztosithat. Csakis feltétlen tisztességes emberek ajánlataira reflektál. Szives érdeklődést kér Velikibecskerek »Bega« hirdető cimén »Ingenieur« jeligére. 5048

Házasságokat a legelőkelőbb családoknál is a legnagyobb diszkréció mellett az »Eros« általános ügynökség közvetit a legnagyobb eredménnyel. — Cégjelzéstelen levelezés. 5263

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek. Megbizást elfogad Doktorné Subotica, Párhuzamos-ut 178.

FOGLALKOZÁS

Manikürözönöt és egy bubihajvágót, magas fizetéssel felvesz Kummerkramer, Sombor. Csak elsőrendü munkaerők jönnek figyelembe! 3375

Kinderfräulein mit kroatisch, deutsche Sprachkenntnisse wird gesucht bei Alexandar Kriszhaber, Subotica, Paja Kujundžića ul. 34. 5060

Vásárolja a köz smert
Savon Amiral
házas ellen kitünő biztos szer. Egy doboz ára 13 din. Minden gyógyszertárban és drogueriában kapható. Gőlalkusitó Savon Amiral, Novisad, Kralja Petra ul. 7. 4339

Idősebb fiu (tanulót) szorgalmas, becsületest keresek. — Jelentkezés: Drag. Lj. Jovanović üzletében, Cara Dušana 8. 5093

Kifutó vagy kárpitostanonc felvétetik. Nagy Gyula, Sokolska ul. 16. 5130

Megbizható füszerkereskedősegéd, ki a szerb magyar és német nyelvet birja, azonnalra felvétetik. Branko Aradski, Zmaj Jovina ul. 33. 5126

A LEGJOBB
A LEGOLCSÓBB
Csak vezető eredeti márkáju
WECK
befőttes üveget vegyen
Gyári lerakat:
Fructus, Ljubljana
Helyi ügynököket keresünk 5197

Nagyobb kaucióval rendelkező faliivatalnok, aki a detail eladásban nagyon jártas, állást keres vagy az üzlethez társulna. — Cim: Josef Kopp, Brod n/S. 5128

Perfekt negativ retuseurt julius elsejére, vagy azonnalra keres állandó alkalmazásra jó fizetéssel Timár fényképész, Subotica, Aleksandrova ulica. 5219

Vizsgázott gépész, tanult géplakatos, nős, 32 éves, több évi gyakorlattal, jó bizonyitványokkal, állást keres gőzüzemben, esetleg Deutz, vagy Benz motornál. Szives megkeresések »Törekvő« jeligére a kiadóba kér. 5157

Starakanižára (Senta mellett) katholikus segédkántort keresek. Nyugdijasok, nőtlenek, kik a kántorságban teljesen jártasak, jelentkezzenek levélben Kek Béla főkántornál igényük meghatározásával. 5158

Péktanoncot azonnalra felvesz Huber Ádám, Stari-Sivac. 5202

Mázoló
és
fényező munkát
vállalok
Mezey
VI., Ilirska ulica (Tuba) 15

Fazekassegéd azonnalra felvétetik Szécsényi Józsefnál, Temerin. 5228

Kifutófiu felvétetik. Révay mészkereskedés, Sokolska ul. 2. 5260

Házvezetőnői állást keres fiatal elvált nő, ki a háztartás minden ágában kellő jártassággal bir, több éves bizonyitványokkal rendelkezik. Beszél magyarul, horvátul, törve németül. Cim a kiadóban. 5195

Fiatal doktor szobát keres zongorahasználattal. — Ajánlatokat »Zongora« jeligére a kiadóba kér. 4215

Jobb házból való kiszolgálólány felvétetik. Cim: Pallas Reklam Subotica. 5159

Fiatal börkereskedősegéd azonnal felvétetik. Luka Palković III., Sremska ulica 5. 4217

Kötélgyártósegéd, fiatal, két évi munkaidőt könyvvel igazolja, jó gerebenező, felvétetik. Balla Margit kötélháló üzemébe Senta, Tiszapart. 5180

Fiatal üvegessegéd felvétetik. Wandmann István üvegkereskedésében, Subotica, Zriniski trg. 5275

Üvegessegéd, ki a szakma minden ágában jártas, állást keres. Cim a kiadóban. 5273

Gazdák!

óvják meg vetéseiket a különböző betegségektől, a Kastel D. D. karlováci gyár növényvédő szereivel és igy a föld hozamát jelentékenyen emeli.

Sulfarol vizben oldó kén. Legjobb szer az **Oidium** leküzdésére a szőllővesszőkön, a rózsákon, almán, uborkán stb. A Sulfarol ára poralakban 40 din. kg-ként, paszta alakban 48 dinár.

Arsola vizben oldódó arzén és főleg a szőllőmoly, a tekerő féreg, a répaféreg és más kártékonyok irtására szolgál, amelyek a zöld magvakat szokták megtámadni. — Ára 44 dinár kg-ként.

Porzol legkiválóbb szer a kemény büzös buzaüszög megsemmisitésére. (200 gram PORZOL 100 kg buzára elég.) — Ára 44 dinár kg-ként.

Azonkivül mindennemü védszer komlóbetegségek ellen.

Bármilyen utasitással ingyenesen szolgálunk.

KASTEL D. D.

zagrebi irodája, Zagreb, póstafiók 104

Irodai helyiségek: **Nikolićeva ulica 8. I. em.**

7820

Szoptatósdada állást keres. Vidékre is elmegy. Cim a kiadóban. 5173

Szakácsnő azonnal felvétetik. Bachrali, Novisad, Futoški put 23. 5265

Pénzintézetnél vagy hasonló vállalatnál Somborban, irodai vagy pénzbeszedői alkalmazást vállal idősebb, jó irással biró volt kereskedő, volt banktisztviselő, beszél, ir, négy itt megfelelő nyelven. — Cim a kiadóban. 5189

VÉTEL-ELADÁS

Üzletet vennék vagy bérelnék, kisebbet, megfelelő lakással, jó forgalmut, Bácska, Bánát vagy Baranyában. Cim a kiadóhivatalban. 5156

Használt Mercedes teherautó, 45 HP, 12.000 dinárért, üzemképes állapotban, gumik nélkül eladó. Bővebbet Braća Leipnik, Zriniski trg. 5176

Székácsi vetőmag őszi buza és árpa, csodatermésü, kiválasztott és utánnemesitett vetőmag megrendelhető Tóth János gazdasága, Topola, vasutállomás. 4951

Jókarban lévő kontrafékes bicikli 650 dinárért eladó, Palicsi ut 118. 5246

Selvempincsi kölykök eladók. Trg Fra Ješe 6, Barátok temploma mellett. — Vermes-ház. 5244

Jókarban levő borbélyüzletberendezés eladó. Sudarevićeva ul. 30. 5239

Eladó nagyon szép családi fekete »Kölber« kocsi és egy sárga vászonfedelü nyári kocsi. Cim: Radio Reklam, Subotica. 5241

Eladó egy drb 250/800 »Ganz« sima vasszekrényes, egy drb 220/650 »Ganz« töretö vasszekrényes hengerszék, egy drb egyrétü, egy drb kettőrétü, egy darab négyrétü és egy drb hatrétü szabadon lengő sikszita, három darab vasból készült szimpla felbontógép, egy db 7 és fél átm. 45 négyz. m. tüzfelületü alul fütös tüzcsövü gőzkazán, egy drb 110 volt és 46 amp. villanydinamó. — Mind kitünő állapotban és olcsón eladó. Radio Reklam, Subotica. 5240

Eladó egy kitünő állapotban és üzemben mindenkor megtekinthető 100—125 HP gőzgép hozzá való 12 átm. 96 négyzetméter tüzfelületü kazánnal. Azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 5238

Eladó egy 1700 négyszögöl területen fekvő telep, keramitozott főut mentén, gyönyörü ui téglaépületekkel és családi lakóházzal, valamint gyárkéménnyel és egy beépitett gőzgéppel és kazánnal. Bármilyen gyár létesitésére alkalmas. Cim a kiadóban. 5237

Wertheim iróasztal eladó. Bővebbet: Krausz Géza spediternél. 5268

Szücsüzlet berendezve. Vinkovci főutcáján, elutazás miatt eladó. Vohalsky szücs, Vinkovci. 5250

Eladó nagyon szép, fehérre festett egész ui, keveset használt csemege- és füszerberendezés. Cim a kiadóban. 5252

Eladó egy használt jó karban lévő heligon Zsidai Józsefnél, Mol. 5254

Autó, használt, de jókarban levő, 6 személyes »Benz« autó eladó, vagy elcserélem 4 személyes autóért. Tóth Horgosi Péter, Senta. 5276

Négyszobás emeleti lakás kiadó, kétszobás, egyszobás irodahelyiség átadó, Családi házak, palicsi villák. Butorok: hálók, ebédlők, szalón, zongora, cimbalom. Wertheimkaszsza nagyon olcsón eladók. Langné, Párhuzamos-ut I. em. 5278

Jókarban levő könnyü kézi stráfkocsi eladó. Érdeklődni Sudarević Miklósnál, VIII., Valjevska ul. 30. 5277

Söraparátus levegöre, borsöntés jéghütövel eladó. — Gertner, Karadžićeva ul. 6. 5267

Eladó ház, két üzlethelyiséggel, szölő és konyhakert, lakáson kivül jövedelmez 18.000 dinárt. Cim a kiadóban. 5271

8 HP huzatos, 6 HP, magánjáró kazán, eladó. Kelemen István, Starakanižža. 5209

Cséplőgarnitura. MÁV 35 HP, Astra, körülgolyós, 60 colos cséplővel, 3 éves elevátor, bódé, cséplésre kész, eladó. Nagy Sándor, Bačka-Topola. 5143

Saját készitményü koffer ek, nesszerek és bőrdiszáruk olcsón és nagy választékban kaphatók Franja Szabónál, Harambašićeva ul. 1. 4216

Eladó üzemnagyobbitás miatt alig használt Langen és Wolf 12 HP nyersolajmotor, esetleg csereüzlet nagyobbért. Üzemben megtekinthető Vrbicán, Bánát, posta Crnabara. 5181

Eladó a beltéren 5 szobás nagy telekből álló ház. — Azonnal beköltözhető. — Sudarevićeva ul. 40. 5222

Éjjeli iómenetelü üzlet házzal együtt vagy anélkül, azonnali belépéssel eladó. Bővebbet Petar Klokić, Sombor, Fecske utca 5. 4993

Gyógyszertár, középforgalmu, bánáti vegyes lakosságu városban, hol törvényszék, középiskola, stb. van, a város legszebb és forgalmasabb helyén modernül épült és kényelmes urilházzal vagy anélkül a tulajdonos előrehaladott kora miatt eladó. Közvetitők diiaztatnak. — Cim megtudható a kiadóhivatalban. 4872

„DAMA"
FEHÉRNEMÜSZALON

A legujabb szabásu ingbugyik, hálóingek, kombinék, hozott vagy saját anyagból tüazsurral, ptypoennel stb.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Csak rövid ideig
Üzletátalakitás miatt
az összes raktáron levő áruk mélyen leszállitott áron lesznek kiárusitva
Az összes divatszinekben köpenyselyem már 130 dinár. Férfiöltöny mérték után készitve 700 dinártól.
Ügyelj a cimre!
V. ČOVIĆ, Rudićeva ulica.
Ügyelj a cimre!
1381
Csak rövid ideig

KORZÓ MOZI

Junius 14—16
hétfő—szerda

Közóhajra az általános elismerést aratott filmkülönlegesség.

Erő és szépség

Meztelenség, mely nem pornografia, 6 felvonásban, világhirü olimpikonok és táncművésznők közreműködésével. Csütörtöktől kezdve

A TIZ PARANCSOLAT

LIFKA MOZI

Junius 14—16
hétfő—szerda

Az urnapi körmenet és a Bácska jubileumi mérkőzéséről készült felvétel; állami, katonai, városi előkelőségek, több ezertanuló a körmenet és a mérkőzés diszes közönségének jelenlétében, melyen mindenki felismerhető. Ezenkivül

A farkasok csodája

Merész Károly király csatáiból merített hőskölemény, mindkét rész egyszere. Rendes helyárak!

Hulladékolmot vesz *Szabó* szerelő Subotica, Vermesbuzarakrárban. 4437

Homok. tiszta dunai. vagonba rakva Bogojevo állomáson. 225 dinár vagononkint. Gjera Gojković, Bogojevo. 4990

Mészárosok! Jégszekrényt jótállással legolcsóbban készit Ujvári Ferenc asztalos. Temerin. 5023

Szivógázmotoros harmincas gyári magánjáró cséplőgarnitura *minden* elfogadható árért sürgősen eladó. Ujvári. Temerin. 5024

Ford luxus kocsi
nyersolaj üzemmel
keveset használt
olcsón eladó
Földvári Béla
Staribečej 4085

Eladó egy jókarban levő keményfából készült mángorló. Palićki put 118. 5042

Könyvnyomda és papirjárás *szekhelyen egyedül*, a piacon. családi okok miatt 160.000 dinárért sürgősen eladó. Biztos megélhetés. Cim: Schmolka hirdetőiében Novisad. Futoška 2. 5114

Csónak
meghajtására használható **kevéssé használt egy drb Ford motor és egy drb 35—40 HP. Daimler motor olcsón eladó. Megtekinthető Földvári Bélánál** Stari-Bečejen. 4724

Eladó *Feketicsen* a főutcán. községházával szembe, a Szloboda-szálloda mellett, legforgalmasabb helyen, piactéren levő tégla üzlet házam, két üzlethelyiséggel, kirakatokkal, raktár és lakással, olcsó áron, kedvező fizetési feltételekkel. Gutwein Mihály Feketics (Bácska). 5086

Eladó 8 HP Marschal lokomobil Haip-féle cséplővel, 4 luku uj Hoffherr morzsoló motorra, egy nagy harang járgány, 10 HP szivógázmotor 36 colos kővel, Hoffherr tárcsás darálóval, üzemben megtekinthető. Német Varga István, Telečka. 5131

40. 80 és 120 láncos elsőrendü bácskai föld jutányos áron, ugyszintén egy Ford és egy Fiat autóbusz eladó. Velimirović közvetitő iroda. Stari-Bečej. 5188

Ház eladó főposta közvetlen közelében. Megtudható Ivanova ul. 24. háztulajdonosnál. 5174

FIFI KOLNI VIZ
PINTÉR gyógyszertár

Kneževi-Vinogradon Bartos és Herscher-féle műmalom bérbe vagy szabadkézből eladó, melynek körzete 8 község és 4 puszta központján van. A malom legmodernebb sikszitákkal van felszerelve, őrlőképessége 24 óránként 80 q buza. Meghajtóereje 50 HP szivógázmotor. A berendezés drezdai »Seck« gyártmány, mely áll 3 pár dupla hengerszék, 2 pár kő és 3 dupla sikszita a hozzávaló tisztitó készülékkel. Bővebb felvilágositást Bartos és Menschernél, Batina (Baranja) kapható. 4482

Eladó egy igen jómenetelü **könyvnyomda.** Megtudható Marga Róth üzletében, Subotica, Jelačićeva ul. 10.

Jólmenő paprika- és részben felszerelt lisztmalom kétharmad része minden elfogadható árért eladó. Bővebbet: Péter Gáspárnál, Kupuszina. 5190

Egy kis fekete orosz ló hozzávaló szerszámmal és Okland autó eladó. Topnička ul. 8. 5138

Eladó kevéssé használt *Cormick*-féle kévekötő aratógép. Hellermann Jakab. Sekić. 4978

Eladó ház 3 szoba. 2 konyha, fűszerüzlet, berendezés vagy anélkül, eladó. VI., Travnička ul. 30. 5232

Sürgősen eladó jókarban levő erős 8-as Nicholson cséplőszekrény, körülgyürüs. 60 col átmérőjü. Cim Gaál Ferenc Srbobran — Bačka. 5233

Főtéren 2 külön, butorozott szoba kiadó. Sokolska (Gombkötő) utca 7. 5172

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Minőségben legjobbak, árban legolcsóbbak **Reményi** fotografiái. Műterem: Rudićeva ul. 4. — Gyümölcspiac. Párisi kivitelü szines fotografiák

KÜLÖNFÉLE

Csinosan butorozott szoba, előszoba és konyhahasználattal, julius 1-re kiadó. — Érdeklődni. özv. Gyenizséné, Harambašićeva ul. 16. 5242

Ujonnan épült 2 szobás lakás mellékhelyiséggel azonnal kiadó. Jugovićeva (Erdő) ul. 7. 5243

Keresek üres szobát és *konyhát*, lehetőleg közel a beltérhez. Cim a kiadóban »Agent« jelige alatt. 5236

Csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Gőzfürdő mellett. Usporedna ul. 1. sz. 5256

Crvenkán. főutcán. nagyobb helyiség üzletnek, műhelynek, bérbeadó. — Dietrich Ádámné. 5251

Mindennemü ingó- és ingatlanok vételével és eladásával a legsikeresebben az »Eros« általános ügynökség foglalkozik. 5264

Uj zongorák. pianinok csakis elsőrendü világmárkát, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica. Városháza. 706

Utazók figyelmébe! Értesitem a n. é. közönséget, hogy Starakanjižán, a »Tisza«-szállodát és vendéglő vezetését átvettem, hol tiszta szobákról és jó *konyháról mindig gondoskodom.* Kereskedelmi utazóknak *20%* engedmény. Szives pártfogást kér Kurin Károly, a Tisza-szálloda vezetője. 5262

Beogradba utazók figyelmébe ajánlom elsőrendü szabótermemet, ahol ruhaszükségleteit beszerezheti. Miután Pesten hosszu évekig elsőrendü cégeknél mint szabász müködtem, igy a legfinomabb izlést is ki tudom elégiteni. Vállalok *legutolsó divat szerint uri* ruhákat, ugy mint női kosztümöket és köpenyeket nagyon szolid árak mellett. Kiszolgálás pontos és figyelmes. Hozott anyagból is készitek. — Szives pártfogást kér Obadai József uri- és nőiszabó, Vuka Karadžićeva 8. félemelet. Egyetemek mellett.

Motormalom. tanyai. évi 300 vagon őrlésü. 3 vagon buzáért bérbeadó. Nagy Sándor Bačka-Topola. 5142

Maliidjoson. a főtéren. községháza mellett üzlethelyiség lakással bérbeadó. bármilyen kereskedésnek vagy iparágnak alkalmas. Érdeklődni lehet Maliidjoson Urbán Pál bőrkereskedőnél. 5190

KÖZGAZDASÁGI BANK R. T.

Központ: SUBOTICA
Sombori főintézete: SOMBORI TAKARÉKPÉNZTÁR
Fiókok: APATIN, STARA-MORAVICA, PAČIR

A gazdaközönség, kereskedők és iparosok figyelmébe ajánlja, hogy **a legelőnyösebb feltételek mellett folyósit rövid és hosszu lejáratu kölcsönöket.** A legelőnyösebb kamatozással és felmondás nélkül elfogad

takarékbetéteket.

A legkulánsabban bonyolit le mindennemü **deviza- és valutaügyleteket. — A külföld e utazó közönségnek és különösen a kereskedőknek figyelmébe ajánlja**

utazó csekkeit (Travellers-Cheques)

amelyek a világ minden részében minden külön igazolás nélkül bemutatáskor beváltatnak. 2614

Kis család szoba-konyhás lakást keres. Cimeket a kiadóba »Kis család« jeligére. 5229

Jó házikoszt. havi 500 dinárért kapható Miloš Obilić 9. a. 5224

Keresek 2—3 szobás lakást a város központján. esetleg Csernovics-utcai 2 szobás. szép. egészséges lakásommal cserélnék. — Megkeresések »Rendes« jeligére a kiadóba. 5226

Hentesüzlet. beltéren. átadó. esetleg társulnék. — Cim a kiadóban. 5230

Nea-Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA 3551

PÁLINKAFŐZŐ ÜSTÖKET tartok raktáron, elvállalok rendeléseket, javitásokat pontosan és gyorsan eszközlök. Aladár Pénzes rézmüves. Sombor. Jakšić ul. 16. 3955

POMPADUR

kozmetikai szalón (Subotica, városházépület, telpiac) arcápolás, manikür, női fodrászat, *hajfestés* Innectóval 30 perc alatt. Minden időben rádió-koncert. 1987

Nőiszabászati tanfolyamot tartunk 1926 julius 1-től augusztus 1-ig. Tandij 400 dinár. Jelentkezni reggel 8 és 9 között a »Jelena« nőidivatszalonban Subotica, Kralja Aleksandra 11. hátul az udvarban földszinten. 4702

FIFI KRÉM
PINTÉR gyógyszertár

JUNO szépségápolási szalonban speciális **bokavékonyitás.** Kaszinó mellett. 4540

Jóforgalmu vendéglő a čantavéri piactéren 4 szobával, melléképületekkel, 22 méter hosszu tánctermmel, 160 drb préselt szék, 12 drb boroshordó, pálinkafőző-üst teljes felszereléssel 200.000 dinárért, esetleg olcsóbban is eladó. Cim a kiadóban. 4501

Keresek sürgősen kétháromszobás modern lakást mellékhelyiségekkel a beltéren. Ajánlatokat »1500—2000« jeligére a kiadóba kér. 5245

NARODNI BIOSKOP

Junius 12 és 13-án
szombat—vasárnap
Rin-Tin-Tin mesterműve a
VADON SZAVA

6 felv. izgalmas kalandor film, Jack London regénye után. Emberi értelemmel **Rin-Tin-Tin** a főszerepben. Előadások kezdete szombaton 5 és fél 9 órakor, vasárnap 4, 6 és fél 9 órakor

Uj üzletmegnyitás Subotícán Rudics-uccában, a gyümölcs-piacon. Elegáns férfi, női és gyermekruhák legolcsóbb bevásárlási forrása. Divatos férfiöltöny 575 dinár, férfiraglán divatos spriccelt szövetből 600 és 700 din., covercoatból 700 és 1000 dinár, elegáns női tavaszi kabát 550 dinárért, covercoatból 750 dinár. Gyermekruha 250 dinár, Esőköpeny 265 din., elegáns szövetgummiköpeny 500 dinár. Gyermekesőkabát 200 dinár. Vidékre utánvéttel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom. Vigyázzon a Cimre! Földes Samu ruhaáruháza. 2429

Legszebb népregények füzetekben a következő regények: Stanislav Jaroživski. Lijepa Bolničarka. Nevina u ludnici. Feodora, Casanova, melyek »Zvono«, Osijek. kiadásában jelennek meg. Kérje könyvkereskedésében az első számokat *ingyen. Naklada »Zvono«. Osijek* cimre. 4082

Nemzetközi Tudakozó Iroda, Subotica, Kralja Aleksandra ulica 9. Utlevelek konzuli láttamozását legolcsóbban végzi, konzuli illetékeken kivül 30 dinár dijért. Beküldés posta utján. 4731

Rendőrkutya és vadászkutyák, tiszta faj, farkas, dobermann és vadászkutyák fél évestől egy évesig felvétetnek idomításra. Bővebbet: Rintze Fülöp. Sombor. 5095

Legnagyobb bevételi forrás ügynökök és képviselők számára elsőrangu cégnél. Ajánlatok erkölcsi bizonyitvány melléklésével »Ohne Kapital und Corkäntnisse 512« jeligére a Publicitas d. d. Zagreb. Gundulićeva 11. küldendők. 2413

Két butorozott szoba kiadó. ugyanott stráfkocsi is eladó. VIII., Željeznička ul. 10. 5163

Csinosan butorozott szoba a főtéren kiadó. Cim: Jelačićeva ul. 8. I. em., 1. ajtó. 5171

Butorozott szoba kiadó. Palicsi nyaralóhely. Cim: Pallas Reklam. Subotica. 5160

Különbejáratu butorozott szoba beltéren kiadó. Cim a kiadóban. 5221

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica. Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Különbejáratu butorozott szoba beltéren kiadó. — Cim a kiadóban. 5101

AUTOMOBIL és RÁDIÓKÉSZÜLÉKEK TULAJDONOSAINAK !

A suboticai villanytelep városi üzlete

KOSTINA ULICA 1.

felelősség mellett tölt kedvező áron

AKKUMULATOROKAT

Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje d. d.

Odelenje za Osvetlenje i Pogon

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Subotica.

Gutenberg-hódolat

Milyen messze vagyunk mi a boldogságtól. Sulyos mérföldkövek, béklyók és mesterséges drótsövények választanak el tőle, amiket nem lehet csak ugy által ugorni. Épenugy, mint a természetet, a melyben szabványos iskolai olvasókönyvek rigorózus megállapitása szerint szintén nincsen ugrás. Ebben a kéjes elégedetlenségben ugy érezzük, hogy minden fekete napok és gyászos évek és türelmetlen, tolakodó eszmék ellenére is ünnepelnünk kell valakit. Mindegy, hogy kit. Aki jön és aki aktuális és aki a mienk testestől, lelkestől a gondolatban és a hitben, a vágyban és a célban és a nagy állomások felé futás szent haiszájában. Valakire ráteriteni a jóság vizes lepedőjét és agyonszeretni és elboritani a század vérszegény derekán. Nem keresünk ürügyet, mert találunk dátumot, történelmit, forradalmasat, emberit. És ilyenkor átadjuk magunkat a repülő tollnak, amely ünnepel országokat és népeket, kitüzött feladatokat, eredményeket és kudarcokat vad összevisszaságban.

És ez a szép és izgató és ujszerü és igazi. Ez a rendszertelenség, dátumhoz nemkötöttség, amiben benne van minden összesen, együtt és külön-külön, amit emberi elme pattogó és forró kaoszában egyáltalán alkothat. Itt van a szikra és a láng, a máglya és a pernye, épületek és romok: egyszóval épitők és rombolók. *Az ördögi szinjáték arénájában.*

*

A világ nagyon hálátlan. Ez a megállapitás nem uj és nem eredeti. Csak ugy mellékesen jegyzem meg, *mert szomoru tapasztalataim* lomtárából tudom, hogy jó ha az ember koronatanut visz magával a fórumra. Ha nincs, csinál egyet, hogy ott legyen védőnek és mentőnek a háta mögött. A hálátlannak nevezett világ pedig, amely — a vitának ezt a részét lezárandó — talán nem is hálátlan, egész biztosan megfeledkezett arról, hogy most 1926. junius havában 526-ik esztendejét ünnepelnük annak a dátumnak, hogy Gutenberg, a betü, a *nyomtatott* betü ősapja földi bolygónkra tévedett. És itt meglehetősen zavarban vagyok, mert hiszen arra gondolok, hogy mit csinálnék én most Gutenberg nélkül, aki lehetővé tette az irást, a nyomtatott irást. És hogy egészen simán frivolak legyünk, módot adott arra, hogy a reggeli kávé mellett a publikum tudomást szerezzen a braziliai köztársasági elnök térdizületi csuzától kezdve a szentai cselédleány marólugoldatáig. Hitemre mondom meg kell ünnepelni a nagy Mester születését áhitatosan, akit már régen beszántottak a buzatermő porhanyós germán földbe.

*

Ötszázhuszonhat esztendő ködös távlatából elmosódik Gutenberg sárguló képe, aki az első szellemi forradalom tüzcsóvájával tüzet rakott a rotyogó üstök alá és megindította azt a folyamatot, amelytől megkótyagosodtak az agyvelők. Egy hazárd és vabank játék következményét szülte meg a nagy Mester világra szóló találmánya. Neki nem kellett szabadalmi hivatal. Az ő patentje az emberiség viharos erőpróbája. A harc még tart. Hatalmas és vehemens erővel. Vagy elpusztulunk tőle, vagy megváltjuk a világot vele. Harmadik eset, még ha megieszülünk, akkor sincs. Gutenberg mester a XIV-ik században ámulatba ejtette az iniciálékon meditáló jámbor szerzeteseket, akik tussal és kevert festékkel pingálták diszes betüiket kolostorok kongó, siri csöndjében, amikor villámlás és mennydörgés zajával robogott be az uj világ fiatal szele. A hő kámzsák, hő ujju katonái pedig — mit tehettek egyebet — preventiv szent háborura toborozták ősszе a tekintély fanatikusait, hogy segitsenek lefegyverezni a sátán döntő kisértését. A békés, nyugodt és a munka lázától önkivületi állapotba sodort Gutenberg pedig ezalatt serényen tovább dolgozott, hogy paripát faragion az emberi gondolat alá. A gondolat meg izzik, sistereg, ámoros delíriumot abszorbeál és kitör, hogy betütenger termékenyitő lávájával öntsön el haladást vágyó mindeneket.

*

Gutenberg volt az első, aki fölfedezte, hogy a forró ólom nemcsak renitens fülek beöntésére alkalmazható. Ő avatta fel az ólmot a legértékesebb fémmé: az emberi agy formájává. Gutenberg több mint háboru és több mint béke. *Ő a háboru és béke.* Harc és enyhület, forrás és beteljesülés. És hálás fanatikus késői unokáinak, a betü eljegyzett szerelmeseinek számára, akiknek már ötszáz éve nyuzza és csiszolja az idegeit, legyen ujra, legalább rövid *huszonnégy óráig* napirenden ő, Gutenberg, a »*titkos és csudálatos müvészet*« mestere, akinek adassék máma dicséret és dicsőség.

Mesterházy Ambrus

RÉGI IRÓK

Irta: BAEDEKER

Riedl Frigyes

Az u. n. »nagy tanárok« közé tartozott, azok közé, akik nemcsak a tárgyukat adják elő, de az egyéniségüket is közlik a hallgatóikkal; akik mentalitást változtató, világnézeteket módositó befolyást gyakorolnak rájuk; akiket ezek később, amikor öszülni kezdenek s maguk is tekintélyekké lettek, büszkén s dicsekedve emlegetnek: »a tanárom volt, az előadásait én is hallgattam«. A Szilágyi Dezsők, Láng Lajosok, Beöthy Zsoltok, Zsögöd Benők, Eötvös Lorántok és Szászy-Schwarz Gusztávok közül való volt, s amikor meghalt, mindazok őszintén gyászolták, akik az előadásaira, mint egy-egy érdekes premier-re jártak. De azt hiszem, irónak is volt annyi, mint tanárnak, — ott is a legelőbbkelőek között foglalhat helyet. Ő persze, aminő szerény volt, nem jelölt volna ki magának az irodalomtörténeti nézőtéren elsőrendü zsöllét, más irodalomtörténészek ellenben valamelyik proszcéniumpáholyban helyezik el.

Nem produkált sokat, de ami a finom tolla alól kikerült, az mintája volt a helyes itéletnek s a nemes izlésnek. Arany Jánosról nem mondta el talán az utolsó szót, de elmondta róla az elsőt, amely mértékadó és dogma maradt, s aki majd arra a munkára, amely e nagy költőnk jelentőségének a megállapitásából áll, vállalkozik, az kénytelen lesz a Riedl gondos és elmés elemzéseire támaszkodni. A Gyulai Pál utáni korszaknak a Gyulai Pálja volt ő, ennek a bátor és becsületes harcosnak az egyenességével és lelkiismeretességével, megszerezve Taine milieu-elméletének minden finomságával s a Sainte-Beuve világosságával és előkelőségével. Legtöbb előadása csak könyomatos sokszorositásban terjedhetett el, de a kegyeletes kéz, amely ezeket kötetekké tömöriti, nem fog fölösleges munkát végezni, de drága kincset ad azoknak a kezébe, akik nem tudják, hogy Riedl Frigyes nemcsak felejthetetlenül kitünő tanár, de finomtollu iró és kiválóan szellemes férfiu is volt. Talán ez utóbbi erényének, az espritjének köszönhette, hogy a tanitványai bálványozták, s akiket közülük (a válogatottak csapatát) azzal tüntetett ki, hogy Andrássy-uti lakására egy-egy teadélutánon közel engedett magához, s akik e kitünő ember home-jában az ő gazdag szellemét és franciásan könnyed s mégis mély társalgását élvezhették, azok egy ily együttlétnek az emlékét legbecsesebb értékeik közé sorozták s azt olybá vették, mintha magas rendjellel tüntették volna ki őket. A szellemes tanárnak tipusa volt ő, — s ha franciának születik, a Sorbonne-on arat diadalokat.

Az apja, Riedl Szende, is nagy tanár volt, előbbi nemzedékek kiváló tudósa, tanitója és irója, s bizonyos, hogy e nagyon jelentékeny elme hatása alatt lett ő is iró és professzor. Penetrans tehetségét sokáig csak a beavatottak ismerték. A Budapest belvárosi reáliskolában adta elő az irodalomtörténetet, s a közfigyelem akkor kezdett feléje fordulni, amikor onnan egyszerre a tudományegyetemnek nyilvános rendes tanára s annak hamarosan egyik disze és hiressége lett. A Kisfaludy-Társaság sietett tagjai közé iktatni, az Akadémia pedig, amelynek már lev. tagja volt, a rendesek közé előléptetni. A munkásság, amelyet e két testületben, különösen a kiadandó müvek kiszemelése körül kifejtett, a Toldy Ferenc lelkességére emlékeztetett. Udvarias, de határozott hangon tudta egy-egy értéktelen mü elejtését és értékes könyveknek a megjelentetését keresztülvinni, s nem egy esetben egyhangulag hozott határozatokat döntött meg az irodalom jól felfogott érdekében. Rövid idő alatt igen nagy tekintélyre tett szert: az itéletében s az izlésében lassankint mindenki megnyugodott, még azok is, akiknek körében divat volt az akadémiát szidni s a Kisfaludy-Társaságot »régi iskolá«-nak, »mumiák gyülekezeté«-nek hivni.

Mégis az esprit-je volt az, amely különösen érdekessé tette. Előadásai nagyban különböztek a többi tanárokéitól, akiknek bármely magvas mondanivalóit nem támogatta a franciás elmésség bája. A letünt nemzedékben ő s (a jogi fakultáson) Szászy-Schwarz voltak azok, akiknek »leckéi« méltók lettek volna, hogy a közönség belépődij mellett hallgassa őket, mert affajta szellemes ötletekkel füszerezték a »tárgy«-ukat, amelyeket csak irodalmi matinée-kon és esztétikai esteken várhat joggal a közönség. Riedl olyan volt a katedrán is, mint az életben: csupa érdeklődés, elmésség, s a szellemi és lelki müveltség inkarnációja. Volt tanitványainak a joga és kötelessége őt, mint professzort méltatni, én a kedves társalgót és nagytudásu utitársat látom benne, amikor rája s róla emlékszem, s eszembe jut egy-egy finom ötlete, amelyet ő csak alig mosolyogva mondott, de a hallgatói gyakran hangos derüvel fogadtak. Élete vége felé az ő különben is tulfinom, halk és diszkrét társalgása vesztett egyet-mást az elevenségéből s a vidámságából, — egyre növekedő süketsége kedvetlenné s egyszavuvá tette. De amig képes volt reagálni arra, amit mások mondottak, addig bőven sziporkázott az attikai szelleme, amelyet német eredete, magyar gondolkozása és a franciás esprit-je tett különösen szinessé és gazdaggá. Shakespeare-rel szólva: »csodálatosan vegyültek az elemek benne«, — mind e nemzetek géniusza, kulturája és mentalitása találkozott a hatalmas szőke fejében.

Mint minden szellemes ember — tagadhatatlanul — kissé maliciózus volt. Ha nincs igy, az ismert világ legnagyobb kivétele lett volna, mert az az isteni adomány, amelyet esprit-nek hivnak, Rabelaistől kezdve Voltaire-ig és Voltaire-től máig még mindenkit maliciára csábitott, de itt is (mint mindenben) mértéket tartott Riedl, s az elmésségei, amelyek bizony csipősek voltak sokszor, inkább emlékeztettek a Rivarol finom megjegyzéseire, mint a Chamfort metszően gunyos kirohanásaira. Igen élénk érzéke volt a nevetség s a gyarlóságok iránt, de meg is tudta bocsájtani őket. A nevetők rendesen az ő pártjára álltak, de nem itélték meg tulszigoruan azt, akin nevettek, mert látták, hogy R. se akarja bántani. Csak mosolyogni kivánt fölötte. Azt mondta egyszer:

— Bocsássuk meg az embertársaink hibáit, hogy ők is megbocsássák a *mi* erényeinket.

El lehet mondani, hogy *jó szivvel* gunyolódott.

Szó volt egyszer egy irótársunkról, aki csak nagyritkán mondott igazat, s valaki megemlitette, hogy az illető igen jól birja a francia nyelvet.

— Igen, — jegyezte meg Riedl, — vettem észre. Folyékonyan hazudik franciául is.

Aztán megjiedt. Tulerősnek találta a megjegyzését, amelyet a következőképen próbált enyhiteni:

— Nagyobb dicséretet nem is mondhattam róla. Mert, kérem, ha valaki idegen nyelven is tud olyat mondani, aminek a valóságáról nincs meggyőződve, akkor az azt a nyelvet igazán kitünően beszéli. Ha találkozom vele, gratulálni fogok neki.

*

Egy költeményt olvastunk egyszer együtt, s Riedl azt a megjegyzést tette rá, hogy:

— Ez a vers már annyira rossz, hogy szinte jó.

S aztán érdekesen magyarázta könyvekből és irókról vett példákkal, hogy mennyivel mulatságosabbak (tehát jobbak!) a nagyon rossz irások, mint azok a középszerüek, amelyek nem teljesen értéktelenek ugyan, de szürke és unalmas módon szabályosak.

— Leginkább azért sajnálom, — mondta, — hogy nem lettem szerkesztő. Mennyi rossz verset és novellát olvashattam volna! S ez az, amiért Kiss Józsefet irigylem. — ő bezzeg duskálhat bennük...

Egyik kedvenc témája volt ez, amelyet más alkalommal igy variált:

— Csak kétféle könyvet szerettem olvasni világéletemben. Nagyon jókat, *vom Guten das Beste*, és nagyon rosszakat, *vom Schlechtesten das Miserabelste*. Nem is képzelik, mily passzió ez! Ha fáradt vagyok a jó könyvektől, elöveszek egy botrányosat és pazarul élvezek. Mert ilyenek is vannak a könyvtáramban.

És hozzátette az ő fanyar, de finom mosolyával:

— Irótársaktól kaptam őket dedikációkkal.

*

Évekig a Hungária-kávéházba járt ozsonnázni, ahol irókkal, történettudósokkal s tanárokkal társalgott, vitatkozott. Meg volt a rendes helye, amelyet tiszteletben tartott az asztaltársaság, de mikor egyizben 2—3 hétig Itáliában (a második hazájában) bolyongott, a karosszékébe betelepedett egy egészen fiatal professzor, s azt akkor se hagyta el, amikor Riedl visszaérkezett s a *Tafelrunde*-nak előadásokat tartott a látottakról, amelyek az ő különös szemén keresztül sokat nyertek jelentőségben, szinben, érdekességben. A helyét elfoglaltnak találván, persze más székre ült, és semmivel sem árulta el, hogy a dolog nem tetszik neki. A társaság

egyik-másik tagja integetett az uzurpálónak, hogy az a *stallum* ősjogon Riedlé, aki nemcsak a tekintélyénél, de az ancienneitásnál fogva is elbirtokolta már azt, de a fiatal ur nem hederitett a figyelmeztetésre s nyugodtan ülve maradt a nagy tanár fauteuil-jében. Igy folytak a dolgok néhány napig, mig egyszer Riedl korábban érkezett be a Hungáriába, mint fiatal kartársa, s leült — természetesen a régi helyére. Mikor aztán ez utóbbi is megjelent a kávéházban, Riedl nyájasan fordult hozzá, s igy szólt mentegetődzve:

— Bocsánatot kérek, kolléga ur, hogy elfoglaltam a helyemet.

*

Egy paradoxokat kedvelő irótársunk a jelenlétében egyszer azt a merészséget találta állitani, hogy: az irók tulajdonképen a legnagyobb semmittevők. Többen opponáltak neki, ellenben Riedl hallgatott, s csak hunyorgó mosollyal tekintett rá a pápaszeme mögül. De aztán jó ideig, valahányszor irót citált, s az az irótárs jelen volt, sohase mulasztotta el hozzáfüzni az idézett névhez ezt a szót: Semmittevő. Például: Shakespeare, a nagy semmittevő, vagy: Voltaire, a hires semmittevő.

A merész paradoxista ilyenkor irult-pirult, restelkedett, s végre esengő pillantást vetve Riedlre, igy kiáltott föl:

— Kegyelem!

Riedl megkegyelmezett neki, s amaz aztán óvatosabb lett a nagy tanár és nagy kritikus társaságában.

*

Nem szerette a pszeudó-irókat, az irodalmi akarnokokat s mindazokat, akik tehetség nélkül próbálkoztak az akadémiába vagy a közönség kegyébe bejutni. Ezekről igy nyilatkozott egyszer:

— Némely iró azt hiszi, hogy irni: muszáj, pedig csak: szabad. S ezzel a szabadsággal se szabad visszaélni.

Egy ilyfajta kollégáról pedig ezt mondta:

— Keveset ir és nehezen. De amit produkál, az aztán rossz.

Egy szélhámos iróról pedig:

— Ugy tud irni, mint ha tudna irni.

Egy kevéssé tehetséges iró müvéről:

— Ez a könyv száz év előtt egészen jó lett volna.

Egy másikról:

— Jó könyv, de száz év mulva rossz lesz.

Egy nem nagyon talentumos, de igen termékeny irónk évről-évre ujabb elbeszélő és regénykötetekkel rukkolt be a könyvpiacra. Irodalmi körökben nagy sajnálkozással szemlélték a hiábavaló erőlködést, amellyel a jó ur az Olimposzt ostromolta, s voltak jólelkűek, akik mégis abban reménykedtek, hogy a szorgalmas és fáradhatatlan irótárs produkál majd egyszer valami jót is.

Amire Riedl azt jegyezte meg:

— Én azt hiszem, hogy a mi barátunk még mindig nem irta meg a legrosszabb könyvét.

*

Az akadémia könyvkiadó bizottságának ülésén ujabban kiadandó müvekről lévén szó, valaki egy jeles angol munka lefordítását hozta javaslatba. Amikor a propoziciót elfogadták, az a kérdés merült föl, kire bizzák a becses mü lefordítását. Többen X. urat ajánlották, aki mint mondták, perfekt angol.

Riedl tagadólag rázta a fejét és kijelentette, hogy az ajánlott urat nem tartja alkalmasnak erre a feladatra.

— Hogyan? — csodálkoztak. — Hiszen ugy beszél angolul, mint magyarul.

— Épen ez a baj, — felelte Riedl. — Magyarul is ugy beszél, mint angolul.

Aztán persze olyan tudósnak adták ki a munkát, aki angolul nem beszélt ugyan oly jól, mint magyarul, de magyarul kitünően tudott.

*

Alapjában arisztokrata volt, — mint minden előkelő szellem, s igy nem szerette az ostoba embereket, s az értékteleneknek akkor se hódolt be, ha nagyon gazdagok voltak.

Egy notóriusan korlátolt, de rém gazdag emberről volt szó, s valaki igy nyilatkozott róla:

— Nem tud tizig se olvasni.

— Csodálatos fenomén! — jegyezte meg Riedl. — Tizig nem tud olvasni, de tizmillióig tud.

Egy nagyon meggazdagodott emberről beszéltünk, akinek nem volt a legjobb hire, s Riedl igy szólt:

— Hjah, szorgalommal és becstelenséggel sokra lehet vinni!

*

Minden kiváló szellem mellett kellene egy Eckermann-nak élni, aki megörökiti annak finom ötleteit és szellemességeit. Ha Riedl Frigyesnek lett volna ily hüséges titkára, százszorennyit jegyezhetett volna fel róla. De talán ez is elég volt annak a bizonyitására, hogy nemcsak kiváló tudóst és finomtollu irót vesztettünk el benne, de szeretetreméltó és szellemes társalgót is. Tudós és iró jöhet a helyébe, aki valahogy pótolja, de hasonlóan szellemes férfiu nem egy könnyen, mert ez amazoknál is ritkább jelenség.

Emlékezzünk régiekről

Deák Ferenc válasza Miletics Szvetozárnak

A Bácsmegyei Napló mult vasárnapi számában közölte Miletics Szvetozár felirati beszédét. Nyomban e beszéd elhangzása után felállt Deák Ferenc és a következőket mondotta:

Deák Ferenc: T. Ház! Amiket az előttem szóló képviselő ur előadott, azokra egypár megjegyzést kell tennem.

Egyik az, hogy határozottan kijelenté, hogy a jogfolytonosságnál fogva még azt sem akarja, hogy a bizottságok előmunkálatokat készitsenek, mégis első és mindenekfelett álló teendőknek mondotta azt, hogy mi a nemzetiségeinkkel kiegyezzünk. *(Tetszés.)* Ő azt mondja, hogy az alkotmány visszaállitását követeli és ez azon alap, melyből kiindul; amiket pedig beszédében előadott, mint a nemzetiségi követeléseket, azok lehetnek méltányosak, lehetnek időszerüek, de azon alkotmányból, melyet ő velünk visszaállittatni követel, bizonyosan nem folynak. *(Helyeslés.)* Ő végveszélyt jövendöl Magyarországra, ha a román és más nemzetiségekkel foederatióba nem lépünk. Kérdem a t. képviselőket, a magyar alkotmány Magyarországon foederatióra van-e alapitva, vagy alkotmányos egységre? Hol van azon alkotmányban, melynek visszaállitását ő is sürgeti, nyoma a foederatiónak? Ez ebből az alkotmányból nem foly. Lehet, hogy lesznek olyan idők, midőn mi itt, a nemzet képviselői tovább is készek leszünk menni, mint betüjéhez az eddigi törvényeknek ragaszkodni, mondom ez az idő elkövetkezhetik, de addig, mig ezt az alkotmányt sürgetjük, amig annak visszaállitása első teendőnk: addig azt hiszem, hogy foederatiós alapról szó sem lehet. *(Helyeslés.)*

Ami a t. képviselő szónok urnak jövendölését illeti, hiszen a politikában mások is, nemcsak ő, szeretnek jövendölgetni, de ez mindig háládatlan munka, mert oly egyes események jöhetnek közbe, amelyek az egész jövendölést semmivé teszik s én azt tapasztaltam, hogy akik határozott bizonysággal jövendölnek a politikában, legalább annyiszor csalatkoznak jövendöléseikben, mint a százesztendős kalendárium az idő megjósolásában. *(Derültség.)*

Egyébként azon eszmék, melyeket ő emlitett föl, e Házban nem most hangzanak először. Emlékezhetnek a t. képviselők, hogy az első fölirat tárgyalásakor az első föliratban azon kifejezés ellen: »önálló, szabad nemzet« *egyik képviselő felszólalt és azt kivánta, hogy ugy tétessék: »önálló, szabad nemzetek.«* Erre egy másik és szellemes képviselő felelt meg legcélszerübben, mert azt mondotta: hogy e kifejezés által »önálló, szabad nemzet« Magyarország akármi ajku lakosainak összessége, komplexuma értendő, nem pedig külön az egyes nemzetiségek. A Ház akkor az inditványt mellőzte és a fölirat szavait megtartotta. Ugyanazon fölirat tárgyalásakor maga Miletics képviselő ur ugyanazon eszméket penditette meg *és e szót: »magyar nemzet« ki akarta hagyatni a föliratból és azt kivánta helyébe tétetni: »az ország nemzetei.«* Ott is már egy foederatió eszméjéről szóiott. Inditványát akkor a Ház közakarattal vetette el. Miért? Mert e Ház azon meggyőződésben volt, hogy addig, amig alkotmányunk fennáll, addig, mig az ugy tartatik fenn, ahogy *fenntartani sürgetjük*, addig Magyarországon politikai nemzetiség éppen ugy magában foglalja a románokat, mint a magyarokat, éppen ugy a szerbeket, mint a tótokat. *(Helyeslés.)* Midőn a Ház az emlitett első fölirat tárgyalásakor tett észrevételeket, amint emlitem, félrevetette, oly képviselők nyilvánitották teljes megnyugvásukat a fölirat kifejezését illetőleg, kiknek nem magyar ajku választóik vannak. Egyébiránt azt hiszem, arról, hogy foederatióra alakitsuk át alkotmányunkat, most nem tanácskozhatunk.

Amit ezen kivül a nemzetiségek joggal és méltányossággal kivánhatnak, arra nézve a fölirat elég világosan szól, midőn azt mondja: adja vissza felséged alkotmányos szabadságát a magyar nemzetnek, — *amit természetesen nem egy nemzetiségre értünk, hanem az összes nemzetiségeknek, mint a politikai nemzetnek egységére;* világosan kimondjuk azt is, hogy Őfelsége adja vissza az alkotmányt, nyujtson módot és alkalmat *a megnyugtató kiegyenlités eszközlésére,* belső viszonyaink oly rendezésére, mely az egyeseknek már kimerült anyagi erejét, jólétét a végsülyedéstől megmentse és hazánk minden nemzetiségü és vallásu polgárának igazságos, méltányos, megnyugtató kielégitése által az országot ismét erőssé tegye. A fölirat e szavai, ugy hiszem, minden nemzetiségü honpolgárokra megnyugtatók lehetnek, miután alkotmányos állásunk és a Ház helyzete tiltja, hogy most e rendszernek egy oly lényeges átalakitásáról tanácskozzunk, minő volna alkotmányunkat foederatiós alapra átfektetni. *(Helyeslés.)* Ezt bizzuk azon időkre, azokra, kik valaha arról netalán szólani kivánnak. *(Helyeslés.)* Ami pedig a nemzetiségek jogos, méltányos igényeit illeti, ezeknek részletezése és kifejtése elő fog fordulni, mikor a nemzetiségi kivánatok iránti bizottság munkálata előttünk lesz és mi oly helyzetben leszünk, hogy abba belebocsátkozhatunk.

Ami végre Horvát—Szlavón—Dalmátországokat illeti, megjegyzem, hogy Magyarország alkotmánya és a magyar közjog azt a három országot nem nevezte háromegy királyságnak, hanem társországoknak. *(Ugy van!)* Ez emlitett országok most magukat ugyanigy nevezik, ami ellen én most szólani nem akarok, hanem meglepő, hogy ugyanazon képviselő, ki a magyar alkotmány rögtöni, teljes visszaállitását sürgeti és még eddig előmunkálatokat sem akar tétetni: *ezen kifejezést használja*, mely a magyar közjogban nemcsak ismeretlen, hanem a magyar alkotmányos fogalommal egyenesen ellenkezik is.

Miletics Szvetozár: Szerb vagyok!

Deák Ferenc: Ami Horvát—Dalmát- és Szlavónországokat illeti, Magyarország országgyülése megmutatta a készségét velök a legbarátságosabb viszonyba lépni. Ide küldötték választottaikat, országgyülésünk is küldött választottakat és csak egymással tanácskozván, némely dolgokban megállapodtak, némely dolog pedig függőben maradt, szóval az országgyülés megtette az előmunkálatokat, tovább még nem mehetett. Senki sem mondhatja, hogy ezen három országgal szemben Magyarország visszataszitólag járt volna el. Mi mindent elkövettünk, valószinüleg a tisztelt Ház is el fog követni, hogy a békés kiegyenlités az alkotmány alapján jöjjön létre. Mi lesz következése, ha ez nem sikerülne? Annak fejtegetésébe bocsátkozni nehéz, csak azt mondhatom, hogy részemről — s talán joggal mondhatom, hogy a Ház részéről sem — semmi sem fog elmulasztatni, hogy a békés, barátságos kiegyezés létrejöjjön.

Végül ismétlem, mint előbb mondtam, hogy a nemzetiségi igényekre nézve — miután mi annak: magyar nemzet, mindig azt az értelmet adtuk, hogy Magyarország politikai nemzetisége magában foglal minden más nemzetiséget — mi itt sem az ő rovásukra kimondani semmit sem akarunk, se méltányos igényeiket, valahányszor alkalom volt, nem akartuk megtagadni. Azt hisze mtehát, hogy azon t. képviselők is, kik más nemzetiségekhez tartozó választókat képviselnek, a fölirat ezen részében bizton megnyugodhatnak. *(Élénk, hosszas éljenzés.)*

RÉGI KÉP

Orrán fényes pápaszem volt,
Fején fökötő.
Délután az ablak melleti
Igy ült mindig ő.
Zsámolyára ültette le
A kis unokát
S félbeszakitott meséjét
Mesélte tovább.

Néha látogatók jöttek,
Kedves nénikék,
Mindegyikük oly ódon volt,
Mint egy régi kép.
Meleg kávét szürcsölgettek,
Arcuk rálajolt,
Mint mikor egy barna kutba
Belenéz a hold.

FALU TAMÁS

*

SOUVENIER

Napfényes, május délutánon
Hangos, lelkes diákcsapat,
Ott jár-e még az ifju mámor,
Ujjongva rózsaszinü álom
A Rima parti tüzesek alatt.

Az ódon, kis rátarti város
Hegyek alatt, tág völgy ölén,
A vendéglátó, visszavárós,
Vig nóta, dal és egy vén kocsmáros,
Az-e, mint akkor, május idején?

Az »alma mater« vén falával,
Belül tudós tanár urak,
Apáink voltak hajdanában,
Hogy óvták hü szivükbe zártan
A büszke, szép diák hadat.

S egy kicsi lány, Annusnak hivták,
Haja selyem, a szeme kék,
Az »Ideál«, édes valóság,
Első szerelem, tündér ország, —
Igy volt de rég, igy van-e még?

Napfényes, május délutánon
A szivem ujra lángra kap,
Elhalt a dal, elszállt a mámor,
Eltünt a szépség: ifjuságom,
De ugy-e minden ugy maradt
A Rima parti tüzesek alatt?

Korsós Zoltán

Uj diktaturák felé

Azok, akik a békekötés óta a közgazdasági nyugalom és belső béke gyors helyreállítását, a megzökkent egyensuly nyugvópontra jutását remélték, éppen olyan alaposan csalódtak, mint a háborualatti próféták, akik hadikölcsönökbe fektették vagyonukat. Államok közötti egyensulyról, belső békéről aligha lehet ma még beszélni. A vitás ügyeket, a sulyos civódásokra alkalmat adó financiális, kereskedelmi és külpolitikai problémákat ma még csupán a vezető nagyhatalmak hatalmi sulya és a genfi intézkedések tudják időről-időre elintézni, de a békétlenség tüzesóvája mindenütt megvan. Gyakran a győztes államok vagy éppen a neutrális államok azok, amelyek máig érzik a nagy pusztítás nyomait. *A drágaság ma Londonban a legnagyobb*, utána pedig Brüsszel következik s csak azután jön Berlin, Budapest és Bécs. A belső nyugalom sehol sem elég szilárd, régi kipróbált konstituciók meginogtak, a kormányváltozások, melyek békeidőben eseményszámba mentek, ma egyre gyakoriabbak, jóllehet a rövid lejáratu kormányzatok mindig az erőtlenség és a belső betegség jelei. Csupán a mult héten négy államban történt kormányváltozás.

Az első ezek közül Svédország, melynek nagy aranykészlete hires volt a háboruban. A tények azt bizonyitják, hogy az aranykészlet magábanvéve nem elegendő az államgazdaság megszilárdulásához, ha az állam egész agrár- és ipari termelése és szabályozott fizetési mérlege nem áll mögötte. Svédország ma emelkedő munkanélküliséggel és nehéz államháztartással küzd, a szocialista Sandler-kormány, mely Branting örökségét vette át, kénytelen volt lemondani a munkanélküliség és leszerelés kérdéseinek megoldatlansága miatt s azért, mert állami támogatást az előbbinek megoldására nem remélhetett. Sandler utóda s ez igen jellemző a helyzetre, éppen nem szocialista, hanem *a svéd állami banknak az igazgatója.*

Természetesen a müvelt Skandináv-államban nincs különösebb jelentősége egy kormányváltozásnak, bár ott sem örvendetes tünet az ilyesmi. Nem ugy azonban a többi államokban, ahol épp a közelmult hetekben forradalmi jelleget öltöttek a kormánybukások és buktatások. A három állam, melyről szólnunk kell: Lengyelország, Portugália és Egyiptom. Mindhárom utban van a leplezett diktatura felé, de mindháromban különbözők nemcsak egymástól, hanem az eddigi európai meglévő diktaturától is.

Lengyelországban tudvalevőleg Pilsudszky a tulajdonképpeni spiritus rektor s az ő vállalkozása azért szimpatikus, mert ő a demokrácia és agrárreform feltétlen hive. Eljárása az általa csinált forradalom és elnökválasztás alatt mintaszerü és teljesen originális. Mintaszerü annyiban, hogy aránylag csekély áldozattal — alig több háromszáznál az elesettek száma — minden bosszuállás nélkül s az alkotmányos keretek formáinak betartásával intézte el az államcsinyt, takaritotta el utjából a reakciós Witos-kormányt és iratta ki a sejmmel az elnökválasztást. Ujszerü, hogy miután ellenfelei egy részét a saját jelöltsége számára megnyerte, nem fogadta el a választást és miingyárt helytartót választatott az alkotmányos szervvel, a sejmmel. De ujszerü annyiban is, hogy a sejm meghagyásával az elnöki hatalmat akarja megnagyobbitani és a sejmet egy évig el akarja napoini. Nyilt bevallása ez annak, hogy a régi lengyel állambomlasztó és alkotásra alkalmatlan országgyülések az uj lengyel államban is feltámadtak s hogyha nem sikerül azt megváltoztatni, akkor inkább diktatura legyen, habár burkolt formában is. Ezt az ujfajta diktatórikus módszert egyébként Pangalosz is alkalmazza, lévén ő tulajdonképpen saját magának a külügy-, hadügy- és belügyminisztere. Ugylátszik ezekből a dolgokból, hogy szekundär civilizációju államoknak a nyugateurópai konstituciók nem illeszthetők rá a testére. Portugália példája is ezt mutatja. Mióta 1910-ben a dinasztiát és a régi rendszert évszázados sulyos bünözései és mulasztásai miatt sikerült megbuktatni és a köztársaságot megszilárditani, azóta a belső egyenetlenség mindig a parlamentből indult ki. A tizenhat forradalom, mely azóta az évszakváltozásokat jelezni szokta, egyike sem volt monarchista és a mostani a legkevésbbé az. Manuelt rég elfelejtették és senki sem emliti ott a nevét sem, Anglia pedig, mely asylumot adott az ifju és korhely exuralkodónak, a legkevésbbé sem gondol a köztársaság elejtésére. Azok a pártok, amelyek az ottani fejletlen parlamenti életben gombamódra keletkeznek és egymással szembenállanak, valamennyien republikánusok és valamennyien hatalomra akarnak kerülni. A mostani forradalom még nem tudni, mit hoz. Két dolog azonban már ma is látható: az egyik az, hogy a szándék *a panamagazdálkodás megszüntetése és az állami kiadások csökkentése,* egészen tiszteletreméltó, de a módszer Pilsudszky követése, mégis sikertelen marad, mert a lengyel vezér kiváló kvalitásai nincsenek meg Cabezadas örnagyban, aki a homályból most került elő s akinek mingyárt ellenlábasa jelentkezett a jelen pillanatban még vele együtt müködő Costa tábornokban, aki formailag most alatta szolgál. Alkotmányos szempontból sem sikerült a forradalom, mert a köztársaság régi, kipróbált elnökének, Bernardino Machado dos Santosnak hirtelen történt önkéntes lemondása azt mutatja, hogy ő nem lesz hajlandó a felelősséget az alkotmányellenes államcsinyért vállalni. Ezáltal a tény által, melyet Machado elnök Cabezadashoz intézett levelében kifejt, az államhatalom egészében az utóbbi kezébe kerül, anélkül, hogy e pillanatban törvényhozó testület állana mögötte. Ez tehát mindenesetre rendkivül nagy felelősséggel jár és könnyen lehet ujabb és sokkal mélyebb forradalmak oka. A diktatura tehát Portugáliában nolens-volens, de megvan, habár eddig még nem járt vérontással.

Az egyiptomi helyzet az angol lapvélemények szerint abszolut komoly. Zaghlul pasa, aki az alkirállyal ellentétben egyiptomi nemzeti és néppárti politikát folytat és aki emiatt Malta szigetén éveken át volt fogságban, igen népszerü s mögötte áll az egész lakosság. Zaghlul bár feltétlen a nemzeti eszme szolgálatában áll, mégsem akar teljesen elszakadni Angliától, mert diplomáciai képességei megértették vele, hogy ez ugyis lehetetlen. Éppen ezért átadta a helyét egy hasonló gondolkozásu néppárti vezérnek. Jelen pillanatban Anglia főbiztosa, Lord Lloyd tárgyal a csupán belügyeket intéző kormányzattal, melynek életképessége attól függ, hogy elfogadja-e Anglia négy pontba foglalt feltételeit. Ellenkező esetben nem várt események szinhelye lehet Egyiptom. Ugyanis az ottani lakosság egy Kairóban felállitandó kalifátus hive és szerves kapcsolatot tart fenn az indiai hetvenmilliós és a mezopotámiai és szirfai mohemdánsággal. Csupán a nagyszámu orosz- törökországi mohamedánok nem küldtek Kairóba képviselőket, aminek az orosz—török megegyezés az oka. Ezzel áll ellentétben az egész angol keleti politika, melynek szinhelye ma *Mossul és Kairo.* A vajudó mossuli kérdést tizévi időtartamra éppen most sikerült elrendezni, oly módon, hogy Törökország részt kap az iráki petroleumtárnákból, azonban a kelet többi részén egyáltalában nem véglegesen elrendezettek az ügyek, főleg nem Egyiptomban, mely egyre jobban halad az önállóság felé, amelyet azonban Suez miatt Anglia sohasem engedhet teljessé alakitani. Ha Zaghlul utódának nem sikerül megegyeznie a főbiztossal, akkor *a diktatura ott is elkerülhetetlen,* ez pedig ott angol katonai kormányzatot jelenti.

Dr. Seltmann Rezső

BOLONDOK

LÁTOGATÁS AZ ELMEGYÓGYINTÉZETBEN

A tágas, csöndes folyósónak, kedves szobáival és csinos padjaival vége szakad: zöldre festett vasajtó áll előttünk. Az orvos kulcsot vesz elő és kinyitja hideg, idegen levegő csap be, tompa és hideg fény. Visszanéz rám, int a szemével, aztán előre enged, bezárja mögöttünk az ajtót. Zavartan állok egy pillanatra. A komoly és tiszta kórházi csönd, ami odakint hangunkat és lépteinket letompitotta, egyszerre megszakad: *hurrogó, recsegő* és sipitó zaj csap felénk, mintha valami szövögyár mütermébe léptünk volna, a vezérigazgató előkelő, tapétás szobájából.

Ez az elmebetegek osztálya, a közös helyiségek. Koskákkal boritott széles és kurta folyosó visz a nagy terembe — két oldalt ajtótlan fülkék. Amint elmegyünk az egyik előtt, bepillantok, a hideg kövön bádog kád áll az üres helyiség közepén. A kád szinültig vizzel, a vizben sovány karjait kilógatva, leaszott arcu nő, kibontott, ősz hajjal. Gyermek koromban a sötét szobában rajzoltam magam elé ilyen arcokat és szemeket, hogy frászt kapjak az ijedtségtől, rémitgettem magam. Odabennt a terem mélyén, ahogy közeledünk, siető alakok válnak ki. A kékcsikos ruhába bujtatott örültek, fel és alá járkálnak, rendszer szerint, fel és alá járkálnak, keresztül-kasul, összevissza: mindegyiknek meg van a maga utja, gyorsasága: nem ütköznek össze egyszer sem mindegyik megteszi a maga utját, megfordul és visszamegy. Mindegyik el van foglalva a maga dolgával, nem tud róla, hogy mások is vannak a teremben. Az egyik hangosan beszél, szünet és megállás nélkül, mindég ugyanazt, mindég ugyanabban a tempóban, azt, mindég ugyanabban a tempóban, a másik széken áll, tölcsért csinál a kezéből, a falba telefonál valamit. A harmadik némán, összeszoritott szájjal guggol és hajlong maga elé, két tenyerét gépiesen ki- meg befordítja, egyformán a mint a lokomotiv. A negyedik sebesen száguld, fel- le a fal mellett, nem néz jobbra, se ballra, két mutatóujja fülében, szemei befelé forditva, valamit morog, egyhangu, jajongó litániát. És mindegyik végzi a dolgát és szinte hihetetlen, hogy mindég egyfolytában ezt csinálják ,egész nap, szakadatlnul. Az ember inkább volna hajlandó azt gondolni, hogy csak most, az ajtónyilásra fogtak hozzá , az idegen előtt produkálják magukat — mintha egy nagy panoptikumba léptünk volna, melynek ravaszul szerkesztett viasz automatáit közös gép hajtja, amit az igazgató mulattatásunkra, abban a percben meginditott, mikor beléptünk: — és most zakatolva müködni, mozogni kezdenek az automaták és csinálja mindegyik azt a mozdulatot, amit a szerkezete megenged — a baba lélekzik, a katona trombitál, a bohóc gombócot eszik, a gyilkos felemeli a tört, a ló nyeriteni kezd.

Ugy látszik az emberi test, abban a pillanatban, elhagyja őt az öntudat szent háromsága: akarat, belátás és megismerés, géppé válik, mely összeomlása pillanatáig tehetetlenül ismétli azt a mozdulatot és cselekedetet, amit utoljára produkáltatott vele az értelem. A szem néz, de nem lát, a fül hall, de nem figyel, — az érzékek fel veszik a külvilág képét, de nem vizsik be a sötét kamarába. Egy mozdulat, egy hang egytelen akció fanatikus rajongói ezek, csupa átszellemült fakir, kinozzák és ostorozzák magukat, mindegyik másféle kinpadon — önmaguk iránt engesztelhetelen gyülölettel szentelik hátralevő éveiket, a szörnyü penitenciának, valamely bünért, hogy élték.

Ime az ajtóhoz közel, sápadt bajuszos fiatalember. Össze van csücsöritve a szája és a kezeit ütemesen lóbálja. Öt éve csinálja ezt, öt éve vár valahonnan egy isteni csókot a szájára és nem unja meg. Szóra, érintésre nem reagál: ha leületik, ülve marad, ha lefektetik, folytatja. Lobogó haju fiatal ember lép hozzám és gunyosan mutat rá: szegény bolond — mondja kárörömmel. Ő tudni illik nem az, Ő Hindenburg szárnysegédje, egy évre szabadságolták, magyarázza, mert ötmillió koronát kellett felvennie az egylettől, amit nem tud kikapni. Ne szóljak senkinek, de az a gyanuja, hogy az orvosok elloptak az összeget, majd lesz itt, ha Mussolini megkapta az ő levelét.

Rikoltó, ugató hang a sarokból. Ijesztő lény ugrik elő, négykézláb — hátrafelé csapott koponya, vicsorgó fogak tompa orr, apró orángutáng-szemek. Hirtelen odaugrik mellém hosszu karját befelé forditott kézfejjel, a vállamra csapja, a lába is megrándul,olyan mozdulatot tesz, mintha fel akarna mászni rám, mint egy fára. Az ápolók fejtik le rólam. Ez a különös lény, igy és ilyennek született — ha állatnak nevezem, tul sokat mondtam róla, mert pl. a kutya jóval intelligensebb nála. Lehetetlen holmi hajmeresztő kereszteződésre nem gondolni ember és majom között, e lény családjában — ha csak fel nem teszem, hogy az avatizmus rejtelmes törvénye visszanyulhat a gibbonig.

Egy mezitlábas nr, egyetlen ingben, széles mozdulatokkal rajzol terveket a falra. Udvariasan és elfogulatlanul nyujt kezet.

— A király vagyok. Nevezzen felségnek.

A hang, mozdulat, milyen fájdalmasan banális, mintha valami rossz színész adná az örültet, rossz iró darabjában. De a valóság ugy látszik ilyen. Őfelsége kegyesen megbiz, hogy azonnal értesitsem a miniszterelnököt, hogy hivja össze az országgyülést. Hódolattal közlöm vele, hogy már meg is történt. Akkor el kell hozni a gyerekeket, összekötözni a lábukat. Fáradságomért ötezer koronát ajánl fel, amit pillanatnyi habozás után öt millióra emel. Kegyesen elbocsát és tovább telefonál a falba. Egy csapzott bajuszu ur lép hozzám és részvéttel ingatva a fejét, rámutat a királyra, homlokához emelt ujjal jelzi, hogy az szegény bolond.

Egy ügynök szaporán pislogva gyömöszöli a fejét és csak mosolyog, mikor szólok hozzá, nem válaszol. Könyörgő szégyenkező tekintetével mintha bocsánatot kérne, mintha azt akarná közölni velem, ne haragudjak, hallja amit mondok, de nem érti, nem értheti, mert beteg ama szerv ott a koponya falán tul.

Vaságy előtt állunk meg. Intelligens arcu sápadt fiatalember fekszik hanyatt. Beesett szemében kimondhatatlan szenvedés. Az orvos rákiállt:

Osztrovszky ur, a doktor ur szeretne beszélni magával!

Közönyösen néz rám.

— Hogy van? — kérdem tehetetlenül.

— Jól vagyok de nincs értelme — válaszol hirtelen, gyorsan, hangsuly nélkül, mint a felelő diák.

— Miért nincs?

— Azért nincs mert felhuzzák.

— Hát nem szabad felhuzni?

— Szabad, csak nem délután.

— Délelőtt igen?

— Igen, mert mindenki mosónő.

— Mosónő?

Görcsösen nevet

— Mosónő, de én még inas vagyok.

Mindenre egyetlen, villámgyors és váratlan itélettel válaszol — hihetetlen sebességgel köt össze távoli fogalmakat. Kérdésekre nincs is szükség, elég, ha egy szót dobok bele a meghomlott gépezetbe.

— Bőr?

— Elég lenne, ha sőba tennék.

— Félelem?
— Mikor kefélik, csigát kell enn
— Kétszáztiz?
— Nagyon szivesen, de benne van.
— Isten vele Osztrovszky ur!
— Isten vele, de nincs értelme.

A vasajtó ujra becsapódik mögöttem, az orvos lehuzza a kulcsot. A tiszta, csendes folyosó végén egy szolga a padlót kefélí. Milyen egyforma mozdulatok, milyen különös mánia, padlót kefélni . . . Az orvos felém fordul:

— Hogy tetszett?
— Nagyon érdekes . . .
— Megfigyelte hogy a dementia praecox és a mania codepressiva . . .
— Mi ez? Miket beszél? Miért mondja ezt már harmadszor? praecox . . . depressziva . . . hát ez meg miféle rögeszme? Ijedten nézek rá. Nem kell ingerelni, gondolom.

A szobában barátságosan ugrálnak fel az urak. Óvatosan közeledem feléjük. Vigyázva rázom meg régi ösmerösöm kezét, közben a szemébe nézek s próbálom kitalálni a mániáját . . . Csak nyugalom, intek magamnak.

Az uccán ijedten kerülök ki a szembejövök elöl. Aztán hangosan felnevetek. Most veszem észre, hogy már egy óra óta mindenkivel ugy próbálok beszélni, mintha bolond volna. Gyerünk haza.

Megirom ezt a dolgot.

És gépiesen teszem hozzá Osztroszkyval:

— Megirom, de nincs értelme.

Nekem az a rögeszmém, hogy megírjam.

Karinthy Frigyes

Egy lugast . . . egy madarat . . .

Minden lépés fájdalom,
Árvaságom fájlalom.
Sok szépet, mi elmaradt,
Egy lugast . . . egy madarat . . .

Sok szép éjjet és napot,
Egy fátyolt, egy kalapot,
Egy lugast, egy madarat . . .
Ugy sajnálom magamat . . .

Somlyó Zoltán

Álom

Vigyázz és föl ne riaszd a gyermeket,
az Értelmet, ki most az álmok selymében
sütkérezik s egyszersmind él igazabban
és látja a fénybolyhos édes csirákat.
Nem áll ki sötét lovashadak elébe
egy szál karddal s egy könnyü szalaggal,
hogy megmérje a forgószelek magasságát,
fölhasitsa a felhőt. És nem szorong,
hogy a fájdalmak értelmét helyesen betüzze
s megmossa a pókhálós, füstös szavakat.
Tán most van rajta az ő igaz vértje,
most tüzesiti lelkére a hősök glóriáját,
most hág a kiépitett igaz országutra,
szemét nem surolja a lángok látásával,
a bort izlelgeti és nem elemzi,
kardjával játszik és nem vagdos,
neveti a nap szerelmét a saját képével
a tóban. És a lovassereget, az élet
szineit hagyja szállni a csipkés vizek fölött.
Hagyja sirni a reggelt, szökni
a messzeséget,
fölröppenni a szánakozó csillagot.
Hagyja, hogy a fü dideregjen és nevessen,
hogy a szivárvány a vágyakat ölelje át
és nem számlálgatja most a szineit.
Hagyja a jégvirágokat csodának,
fölhők esőjét megérthetetlen áldásnak,
a szelet az isten hideg sóhajának
és mindezek életébe akasztva szemét,
nem áll ellenük,
hanem az ő friss iramukat élve
és utjaik ködös irányát hasitva
megy.
És ugy bukkan a haldi szigetére,
mintha megtalálta volna az öröm fészkét,
ahol lerázva a régi út vörös porát,
fölöltözhetik az uj szivek friss öltönyébe.

Berényi János

Bálvány

Irta: Radó Imre

I.

Cservenkai ebéd után igy szólt a feleségéhez:

— Édes Amálkám, bocsáss meg, nagyon indulatos voltam ma reggel, amikor a szekrényhez löktelek. Furcsálom, hogy itt vagy, ebédet főzettél számomra, hiszen sokkal kisebb dolgok, bajok miatt már kétszer is szétszakadtunk... De látod, együtt vagyunk és akárhogy is rosszalkodom, nem lehet a dolgon segiteni: mi ketten egymásnak vagyunk teremtve . . . No . . . békülj ki velem, Amálka! Többet nem leszek rossz!

Az asszony kenyérmorzsát gyurt az ujjahegyével. Rá se nézett az urára.

— Amálka, kérlek, nagyon kérlek, állj szóba velem. Muszáj. Estére vendégünk lesz. Persze, gondolod, ütközeteink után, mindig vendégeket hozok a házba, hogy kénytelen légy békére lépni velem. De ma estére nem ugy lesz, mint máskor. A régi vendégek közül nem kell senki. Azok már nagyon ismerősök nálunk, jól tudják, hogy az elmult vihar utáni romokat takaritják el az utból . . . Édes Amálkám, ma este Ő jön el ide, aki még sohasem volt itt, csak a kisértete járt nálunk . . . Ma a kisértet nálunk vacsorázik. Kollár Pál... Igen . . . Ő.

Az asszony nem remegett, nem pirult el, amikor Kollár Pál nevét hallotta. Felemelte a fejét, nyugodtan beszélt.

— Kollár Pált hat éve nem láttam. Nem is tudtam, hogy itthon van . . . Furcsa . . . sokszor beszélgettünk róla és sohasem mondtad, hogy ismered . . . Azt hiszem, a mult héten is . . . és akkor sem mondtad, hogy ismered . . .

— Több, mint egy esztendeje ismerem. Bocsáss meg, hogy nem *vallottam* be. Izgatott ez az ember. Meg kellett ismernem. Beléptem a kaszinójába. A mult héten egészen a kapuig kisért, lopva felnézett az ablakunkra. Én feljöttem és igen . . . véletlenül . . . szóba került a neve és te az égre nézve mondtad: »Csodálatos karriert futhatott be Londonban az az ember.« Ezért a fohászos kijelentésedért nagyon haragudtam, mert Kollár Pálnak köztudomás szerint nyakkendő-képviselete van és ezzel *csodálatos* karriéreket nem lehet befutni. Nyakkendő-ügynökség és karriér nem találkozhatik. Nem, nem! Még ha London is benn van a dologban. De Londonból egy szó sem igaz. Kikutattam . . . igen, én egy esztendeje kutatok Kollár Pál után.

— Éreztem . . .

— Hiszem, hogy e bünömet is megbocsátod. De végre tisztázni kell a dolgokat. Drága Amálkám, képzeld, Kollár Pál összesen három hónapot töltött Bécsben, azóta itthon van . . . Látod, Amálkám, én bizonyos vagyok benned, különben elpirulnál most és ha nem volnátok ti két egymástól messzeeső élet. Kollár is elpirult volna ma reggel, amikor mondtam neki, hogy jöjjön estére vacsorázni hozzánk, mert az asszony azt hiszi felőle, hogy Londonban polgármesterkedik. Mondom, Kollár Pál sem pirult el. Egy kissé szabadkozott, mert nem vizitelt még nálunk. Mondtam: jöjjön hatkor vizitbe. Ebben megegyeztünk. Én csak hét órakor jövök haza, ezt neki is megmondtam . . . Kérlek, meg ne csaljatok, mig nekem másutt van dolgom . . . No, csókolj meg, Amálkám . . .

Amálka elsirta magát.

— Csókolj meg, hogy ne tudjam, miért sirsz.

— Rossz vagy István . . . Rossz . . . rossz . . .

II

Amálka a szalón délre nyiló ablakából révülten bámulta az őszi kertet. A nyár szép volt itt a platánok alatt, ahol most a szél, az öreg mindenes, fázós kézzel söpörte az avart. Jön a tél. Mit hoz a tél? De hiszen sok a dolga. Mindenre ő ügyel. Délig a konyhán áll, mert ha rossz az étel, kikap. A kurta délutánra rászakad az est. A férj korán megjö. Hétkor vacsora, utána sivár ujságolvasás, szó nélkül. Végre, vigasztalanul, az óra kilencet üt. Le kell feküdni. A nagy, kétszemélyes ágy fehéren ásit, várja az éjszakára való temetkezésüket . . .

Ötéves házasság . . . oly szépen kezdődött . . . A férfi csupa szerelem, áldás, melegség . . .

Amálka bus arca beleolvad az őszi szürkületbe, elfeledi magát.

A kapu nyilik és belép a kertbe Kollár Pál.

Az asszony felriad. Ime, jön Kollár Pál, aki sirt előtte az utolsó nap és neki is fájt a férfi távozása, mert szerette az okosságát, de a szive nem kért belőle.

Amálka az ablaknál maradt. Kollár azt fogja gondolni, hogy ez póz, de ő *őszintén* akar az ablaknál maradni, tehát igy van jól.

A férfi az ajtóban egy pillanatra megáll, aztán az asszonyhoz lépett.

— Az őszt nézi, asszonyom? Jól teszi. Az ősz a legnemesebb évszak. A tavaszt gyülölöm. Olyan, mint az izléstelen mesterlegény. Százszinü nyakkendőt visel, agyonhimzett a mellénye, lármás, hepciás, erejére hivatkozik, izgat és izgatott vagy ellágyulva kinálja minden teremtett lénynek a gyönyört... De nézze a rőt őszt . . .

— Hagyja abba Kollár — szólt kelletlenül az asszony. — Nem ezt vártam . . . Magát mindig közvetlen, egészen okos embernek tartottam Hat éve nem láttuk egymást, nagyon megváltozott.

— Nagyon megváltoztam.

— Én nem.

— Csak mondja, de nem igaz. Tudom, hogy megváltozott, mert a sirás messzire hangzik, a könny messzire világit.

— És ha hallotta a sirásom s látta a könnyeimet, mért nem jött felszáritani azokat?

— Mert amikor végre meghalljuk az értünk való sirást, már nem lehet segiteni. Furcsa, de igy van.

Amálka mosolygott. Mulatott ezen a sommás elintézésen. Felcsavarta a villanyt és rég elvesztett jó kedvét megtalálva, bohókásan kérdezte:

— Hát már nem szeret?

— Ha szeretném, ugy kerestem volna magát. Alkalmam volt hozzá. Az ura kaszinó pajtásom.

— És hogy tudott elfeledni? Egyik levelében azt irta, hogy az ön szerelme egyoldalu szerződés, melyet örökké be fog tartani.

— Akkor ugy éreztem és azóta többször irtam meg más és más hölgynek, de mindig igaz volt ez amikor leirtam.

— Többször?

— Háromszor. És mindig reménytelenül. Később sirtak utánam. De hiába keresnek most már engem. A szivem: temető, melyben ugy-e sok az emléktábla? ... De Amálka, a maga halhatatlan emlékét nagy obeliszk hirdeti a melyre szivem első hevével véstem ki az első szerelem tragédiás történetét. Az első szerelem elvetélődik, félredobódva, kifosztottan áll az ablak alatt. Egyszerre az ablak fénye kialszik, mert a hálószobába berontott valaki...

Az ablakot őszi eső verte. Az ebédlőből behallatszott a terités csörömpölése, az előszobában a megérkező férj szava hangzott fel. Szidta a cselédeket mert étel szagot érzett.

III.

— Kedves Pál, milyennek találod Amálkát?

— Nagyon kedves, szép az asszonyod. Még ujra beleszeretek.

Kiitták a konyakjukat. Cservenkai jó kedvvel beszélt.

— Amálka jó gazdasszony. Most a konyhán mindent megvizsgál, kijavit... Te! te nem is tudod, hogy mit vesztettél. Persze én neveltem. Nem most, hanem még melegében.

Amálka visszajött a szalónba, az urak megkinálták, koccintottak és hármasban tréfáltak, azután vidáman vacsorához ültek.

Cservenkai jó étvággyal evett, ivott és sokat beszélt. Hamarosan rátért házassága előzményeire, mely témáról boldog asztalhoz meghivott vendég előtt nem szokatlan beszélni.

— Tudod barátom, az ugy volt, hogy sehogy sem sikerült letennem az ügyvédi vizsgát. Már egy féléve tanulgattam Marosvásárhelyt, amikor Amálkától levelet kapok, hogy te nem jársz már hozzájuk. Én csak hiredből ismertelek, de jó hiredből. Csodálkoztam nagyon, hogy te aki nagyon jól kerestél, ugy emlékszem hogy akkor egy lyoni nyakkendő gyárat képviseltél, én meg reménytelenül álltam a vizsgám előtt, te három éve udvarolsz Amálkának, én meg csak egy jogász bálon táncoltam vele és *te* kicsöppensz, *én* meg értesitést kapok a bukásodról. Nem tagadom nagyon boldog voltam . . . No, kedves Pálom, ezt a poharat kiisszuk Amálka egészségére . . . De Amálka nem bánta meg . . . kérlek, a dolgok nagyszerüen sikerültek. Az existencia egy kettőre megjött. Kiköltöztünk ide a város végére, azaz csak nyaralni jöttünk ide, de megtetszett nekem ez a poétikus táj

— Amálka, ugy-e neked is? — kiszögeztettem az ügyvédi táblámat és agitáltam a városligeti lakosság érdekében Tudod, bevált! Hoztam ide világitást, villanyost, kövezetet, sürübb rendőri posztokat, lakásépitési akciót rendeztem, parcelláztam, szóval kulturáltam a vidéket. Barátom, minden jól ment. Tudod, nagyszerü szervező erő vagyok és ezenkivül a munka embere.

Cservenkai itt-ott megállt a szavában, töltött, itatott és egy-egy nagy korty után, ügyesen megvédve szólásjogát, mindemelkedettebben beszélt.

— Tudod, Pál, mindez nagy robot volt. Szegény Amálka meg is sokalta. Örökös vendégjárás, Amálka szerint tatárjárás volt házunknál. Hjah! nem udvari bál volt. Nem, nem. Az érdekképviseletek előtt ki kellett nyitnom házam ajtaját... Tyhü! egyszer olyan európai botrány volt itt, hogy a lapok is szellőztették. Barátom! az érdekképviseletek összevesztek. Tudod, a kerületi kéményseprő mester, nagy sipista, de jó párthivem, a vendégek közt besugót talált. Barátom! a besugó a kéményseprőtől két nagy pofont kapott, viszont a kéményseprő két nagy pofont kapott a besugótól. Igy kezdődött a veszekedés. Sok minden eltört . . . és . . . és vörösbor dült az abroszra . . . Kérlek

Itt az

Egészség

mindenki számára.

Az emberek boldogsága az egészség munkakedv és életörömök összeségéből tevődik össze. Mindezek elsősorban a helyes és célszerü táplálkozástól függnek.

Aki megfeszitett munkában tölti életét, fokozott mértékben tartozik ügyelni arra, hogy mindennapi táplálékát olyan természetes, erősitő tápszerrel egészitse ki, amely az emésztés megzavarása nélkül koncentrált alakban juttatja szervezetébe azt a többletet, amelyre a szervezet elhalt szöveteinek, sejtjeinek pótlásához, energia termeléshez, az élet fenntartásához szénhydrátokban, fehérjékben, zsirokban, tápláló sókban és főként vitaminokban szüksége van.

Ilyen tápszer az

OVOMALTINE
Tápláló erősitő hizlaló

mely 25 év óta Anglia, Svájc, Németország, Franciaország és Amerika müvelt közönségének meghitt barátja és istápolója. Egy csésze tejben 2—3 kávéskanál: Ovomaltine a legjobb reggeli és uzsonna.

Ára dobozonkint 18.50 dinár

Kapható gyógyszertárakban, drogeriákban, füszer- és csemegekereskedésekben.

Mintát és ismertetést ingyen küld:

Dr. A. Wander D. D. Zagreb, Jurjevska ul. 37.

barátom! másnap az ellenzéki sajtó komisz hangon irkált rólam, sok párthivem elhagyott, uj akcióm kivédhetetlen veszedelemben forgott. Este hazajövök, zug a fejem és ebben az állapotban Amálka vésztörvényszék elé állit engem, mert az abrosz, török abrosz, a vörös bortól tönkre ment. Mondtam, hogy veszek három török abroszt, csak hagyjon békén, de nem használt. Amálka azt mondta, hogy a török abrosz drága emlék, te hoztad Szmirnából ... Mondtam Amálkának, emlék: emlék, Rákóczy zászlója is emlék, mégis rongyos, cafatos. Igy szép az az emlék .... Mondtam Amálkának, hogy szegezze az emléket zászlórudra, dugja ki a padlásiyukon, hagy legyezgesse házunk homlokzatát ... Ezt mondtam ... Igen, ezt mondtam. Van ebben sértés, sérelem? Nincs! ... És mégis kérlek, mi történt? Amálka csomagolt, hazament a mamájához, mert ugymond, „veled türhetetlen az élet."

Cservenkai meghökölt, mint a nekiszaladt csikó a part előtt. Babrálta a poharát ... De az ital gondatlansága leteperte a zavart. Cservenkai arca gunyosra torzult.

— Palikám, nem furcsa, hogy mi hárman, igy, együtt vagyunk? ...

Amálka asztalt bontott és a férfiakat feketére a szalónba invitálta. Az ajtóban átkarolta az urát s suttogva kérlelte, „István, légy jó hozzám, ne igyál". A férj hátraszegte a fejét és ki akarta mondani: „bizony iszom!" de meglátta az aszony vergődését és magában ujra meghallgatta a kérést: a hátraszegett nyak bólintva visszahanyatlott.

Csüggedten feketéztek. Kollár menekülni akart. Lopva nézett az órára ... Amálka a zongorához ült. *Beethovent* játszott. Kollár meredten figyelt. Cservenkai kiszökött a szobából, pezsgőt hozott be és loppal a szőnyegen szervirozott.

— Na kérem! — szólt az utolsó akkord rezgésébe bele, most gyertek ide a szőnyegre. No! ... üljetek le! .... Amálka! nem emlékszel? Az első évben igy csináltuk ketten ... Elfeledted már? Amálka ... És barátom, legyünk ma közvetlenek, ne zavarjon semmi téged.

Lehevertek a szőnyegre, Cservenkai eloltotta a csillárt, egy asztalkáról japán ernyös lámpát hozott, az kerekitett elébük világosságot.

Sürün kocingattak.

— Tudod, Pálom, házasságunk első évében nagyon boldogok voltunk. Kicsaptunk sokszor az élet medréből. Te! ezen a szőnyegen igy ültünk mi ketten, halhatatlan dolgaink voltak. Most? fecséreljük az életet. Napjaink egészen holtak ... Nem értem ... Jó hogy itt vagy ... Szükségem van rád ..

Kollár menni szeretett volna, de maradt, mert furcsának vélte, hogy most két karjára támaszkodva felgugnoljon és feltápászkodjék a szőnyegről. Igy nem lehet vendégségből elmenni.

— Amálkám! drága .... ha te még egy jó fekete kávét adnál nekem ... nekünk.

— Magam főzök, jó erőset — mondta az asszony és boldogan kelt talpra, nagyon örült hogy menekülhetett.

Magukra maradva Cservenkai ujra beszélni kezdett, most már visszavonhatatlan őszinteséggel.

— Barátom, miért nem iszol? Üritsd csak ki a poharad... Ne mentegetőzz Látod ilyen vagy te! Ez a te programod!... Nem iszod ki a poharad... Ez vagy te! ... Csalsz! Csak az ajkaddal érinted a poharat! Igyék más! Ernyedjen el más! ... Te érintetlen maradsz ... Furcsa! Miért nem igyekeztél? Miért nem vetted el *te* Amálkát? maradtam volna *én* hoppon .... Amálka akkor máskép rezignálna: volna egy táncrendje, a »Corpus Juris« finom müvü bőrből, beirva nevem az első négyesnél, az utolsó csárdásnál .... Igy volna! És hogy van most?! Barátom! tudod-e, hogy ki vagy a házamnál?

Kollár fel akart ugrani, de Cservenkai vállára tette kezét:

— Maradj csak ... Meg kell mondanom ... Most jutott az eszembe .... most kell megmondanom, hogy ki vagy a házamnál: Bálvány vagy! a te szellemed honol itt... Nézd csak ott a könyvszekrényen azt a köből faragott juhászt. Botjára támaszkodva mélán előre néz. Nézd azt a szokvány figurát. Egyszer egy csemegés bolt kirakatában láttam ugyanilyent. A kirakat fenéken kaviccsos mederben rákok mozognak, a frank kávé dobozos felépitményeken stearin-gyertyákból készült árkád alatt áll a busuló juhász... Te Amálkának hoztad ... Drága emlék, mint a török abrosz ...

— És látod a falon ... ott ... azt a képet? Barátom ... remélem, azóta müvészi izlésed fejlödött ... Rettenetes. Mindennap fejfájást kapok tőle ... De türnöm kell ... Drága emlék. Tőled...

— Házamban a levegő mindenkor és mindenütt veled van tele, mindenütt igéret és igéret, mely nem váltódhatott be ... Bálvány! hogy szidlak, átkozlak és mily áldozatos védelemre találsz.

Kollár talpra ugrott.

— Ülj le! Mulassunk tovább.

— No, ez nem jó mulatság, István. Hagyjuk abba.

Cservenkai is felkelt. Szilajsága lemult róla. Mosolygott is, ugy látszik javitani akart a helyzeten.

— Barátom, szavamra nem akarok beléd kötni. .. De ... ne haragudj... *én tisztázni akarok mindent* ... Azt hiszem, hogy én ma mindent kitaláltam ... Csak gondold meg: A török abrosznál kezdődött a baj ... Pál! Nem csak a török abrosz és más dolgok, hanem elmult szavaid, leveleid keltek életre és zsongtak itt. Amálka fél és egész mondatokat, viharos időben hosszu szakaszokat olvasott reám a leveleidből. Amit te igértél, azt nekem kellett volna teljesitenem ... Tudom mi van a leveleidben. Amálka tavaly fürdön volt. Kinyitottam a szekrényét és ott őrzött leveleid mind elolvastam. Száznegyvennyolc levél ... furcsa váltók, sohasem zsiráltam azokat és én fizessem ki? A levelek közt van egy versed ... Pálom, rossz vers ... Bütykös rimek ... elhasznált lira ... fáit a szivem, vergődtem és kinoztam Amálkát. .. Igy épitettem napról-napra a szobrodat, igy omlottam össze, igy pusztult el a mi házasságunk ... Hát igazság ez? ... ne ... ne ... szólj közbe! ... én most kiöntöm a szivemet ... Tudod Pál ... barátom ... igen, az a hiba, hogy előttünk volt valaki ... Aztán jövünk mi és égig érő lángnak véljük azt a satnya tüzet, amiről azt hisszük, hogy mi gyujtottuk. Pedig csak az első szent lobbanás pisla csonkja mellett melegedünk és talán melegitünk ... És amikor az utolsó láncocska is elhuny, akkor ... a kisértet belép a házba ... És a kisértet jó él itt. Bálvánnyá hizlalja a gyilkos idő .... Pál ... én nem haragszom rád. Csak véletlen, hogy te vagy itt a bálvány... Minden házban van ... Lehettem volna én is a te házadban bálvány és az is vagyok — máshol ... Jártam valahol én is először ...

Egyre suttogóbbá vált a hangja. Átölelte Kollárt, remegve mondta:

— Jó hogy nincs itt Amálka. .. A drága ... az életem ... fekete kávét főz ... Gyönyörü, szép, hatalmas, boldog, nagyerejü fekete kávét főz ....

.... És Amálka hozta a kávét ....

Ebből a kávéból nem kivánt Kollár Pál. Bucsuzkodott.

Cservenkai erőszakoskodott.

— Maradni fogsz! Most kezdődik a mulatság ... Én cigányt hozatok. A harmadik uccában játszik egy banda... Hires ócsai cigányok, de felcsalták őket, fényes pesti kávéházat igértek nekik, most itt a kültelken házmestereknek, postakocsisoknak játszanak ...

— — — — — — — — — —

A cigányok hamarosan megérkeztek. Cservenkai rendelte a nótákat és féktelenül dalolt. Később keringőt parancsolt és Amálkához lépett.

— Egy táncra ... Amálkám ...

Szólt a keringő és Cservenkaiék keringőztek ... Sokszor táncolták körül a szalónt. Az asszony belecomlott a férfi karjaiba. Olyan volt ez a kép, mintha látunk félig elhamvadt fahasábot. A láng elvándorolt a félig elszenesedett helyről és a hasáb másik végén muladozik. De egyszerre erőre kap, visszanyargal a régen felgyujtott helyre és felelevenedő lángkarjaival átfonja... egészen beboritja.

Cservenkai vállára vonja asszonya fejét, járják a táncot. A cigány andalitóan muzsikál. Cservenkai sugdos. . . . Amálka mosolyog.

Kollár kezdetben tapsolt. Taktusra tapsolt. De elfáradt és szórakozottan kóstolgatta borát.

És ők táncoltak és nem fáradtak el. Áttáncoltak a másik szobába, ott kerendgtek és kihallszott Amálka boldogságos kacagása ... Csókolóztak: kihallatszott ...

Kollár Pál kiszédült az előszobába. Nem is tudta, hogy került az ucárca.

Hideg novemberi éjszakához való kabátjában dideregve nézett fel a forró ablakra.

Olaszországi uti notesz

A muzsika mámorosai

Muzsika és dal kisér mindenütt. Az olaszok »Miatyánk«-ját bátran meg lehetne toldani ezzel: »add meg a mi mindennapi muzsikánkat...« Térzenék és templomi hangversenyek, felülmulhatatlan operaelőadások és nagy koncertek, zene, zene mindenütt. Mindenki veledudolja a zenekarral, az orgonával, az operaénekessel a melódiákat. Mintha itt személyes ügye lenne minden embernek a muzsika.

Térzene a velencei Szent Márk-téren. Hatalmas tömeg szorong a templom előtt. *Többezer ember.* Vasárnap délután. A velencei városi zenekar, Olaszország legjobb zenekara hangversenyez. Olasz operák és nehéz klasszikus zeneművek vannak müsorában. Nem könnyü indulók és valcerek. A közönség vegyes. Kiváncsi idegenek és vasárnapi szórakozást kereső velenceiek hallgatják a térzenét. A velenceiek vannak tulnyomó többségben. A külvárosokból jöttek el kispolgárok, kereskedők és egyszerü iparosok, sok munkást is látok és mind *ájtatosan hallgatja a hangversenyt.* Egy dada a kezén tart egy erős nagy gyereket, látom, hogy fáradt és sulyos a karján ficánkoló kis kövérség, de azért nem mozdul a helyéről, amig vége nincs a térzenének. Öreg munkás veri a taktust a fejével. Szeliden ringatja jobbra-balra, fel-le, ősz, napbarnitott fejét. Külvárosi szatócs dudolja az operaáriákat. Imponálóan csöndes és fegyelmezett az egyébként hangos és fegyelmezetlen olasz tömeg. A zene lenyügözi őket és a hatalmas Szent Márk-téren *nagyobb csend van, mint a mi koncerttermeinkben.*

Operaelőadások... A legnagyobb siker, amitől hamarosan hangos lesz egész Európa, *Puccini* posthumus operája, a »*Turandot.*« Az idén tavasszal mutatta be a római Teatro Costanzi. Puccini hátrahagyott utolsó operájának bemutatóját kegyeletes zenei ünneppé avatták. A szinház bőkezüen állt a siker szolgálatába. Káprázlató a Teatro Costanzi előadása. A *Turandot* Puccini minden más operájánál jobban kórusokra van felépitve. Egyes jelenetekben *kétszázötven ember mozog a hatalmas szinpadon.* A diszletek meglepőek. Öt szinváltozás van és mindegyik külön meglepetés. A kosztümök tarka pompájától szinte megfájdul a szem. Keleti miliőben játszik az opera és a nehéz selymek tarka szinpompája, a tömegek festői elhelyezése, az egész szédítő kiállitás az ezeregy éjszaka szépségeit varázsolja a szinpadra. Szinte sok is a pompa. Mintha a zenei rész, a lényeg rovására menne az a rengeteg *látványosság,* ami percről-percre váltakozik a szinpadon. Pedig ez a zene a legszebb Puccini-muzsika, talán monumentálisabb, mint a kiváló olasz zeneszerző többi operája. Mindent összevéve, gyönyörü szinházi est. Zsufolt nézőtér izgul és lelkesedik. A páholyokban és zsöllyékben a selymeknek és estélyi toaletteknek majdnem ugyanolyan szinpompája, mint fenn a szinpadon. Róma élete itt lüktet a Teatro Costanzi előadásán.

Egy másik gyönyörü szinházi est. A milánói Scala szezónzáró előadása. Az olasz zenemüvészet temploma a Scala. A világ egyik legnagyobb szinháza. Monumentális. Hat emelete hatalmas félkört alkot az óriási szinpaddal szemben. Egy *Verdi*-operával zárják az idényt. A szinpadon a világ legjobb énekesei, a zenekarban Olaszország legkiválóbb muzsikusai. Ez már nem is szinház. Olyan áhitatos a csönd, mint a templomban. Felvonás végén itt még a taps is tompább, diszkrétebb. Csak fenn a hatodik emeleti galérián tombolnak lelkesen a zeneakadémiai növendékek. Mondják, hogy az olasz szinházakban fütyülni is szoktak és tüntetnek a szinész ellen, ha fals hangot fog. Micsoda pokoli lárma lehet itt, ha ez a tömeg elkezd tüntetni. Négyezer ember ad itt elragadtatásának vagy elégedetlenségének kifejezést.

Végül még egy felejthetetlen élmény. *Mascagni dirigál filharmónikus zenekart a római Augusteóban.* Hangverseny amfiteatrumban. Mert ez a hangversenyterem hatalmas körszinház. Nagyobb, mint a bécsi Operaház. Zsufolva van. A páholyokban és a földszinten tout Roma. A magas galériákon muzsikusok, müvészek. Az orchesterben kétszáz zenész. A karmesteri pulpituson Mascagni, a hires zeneszerző. Szerény és kedves. Amikor bejön, barátságosan kezet szorit a primhegedüssel és szinte egyenkint üdvözli a hatalmas zenekar tagjait. Amikor lekopogja a zenekart, olyan csönd van a kolosszális szinházban, hogy a lélegzetet is hallani. A zenészek rajongással, szinte transzban figyelik Mascagnit. A maestro dirigál. Kotta nélkül dirigál végig egy hatalmas müsort. A kis karmesteri emelvény maga is zeng, zug a karjainak lendületétől. Néha néhány lépést tesz jobbra vagy balra. *Egész testével dirigál.* Külön összeköttetésben van a zenekar minden tagjával. A közönség minden szám után ordit a lelkesedéstől. *Puccini* egy müvét dirigálja, a »Manon« nyitányát. A tapsorkánba valaki belekiáltja: »*Evviva Puccini!*« és a következő percben *ezrek tüntetnek hangosan* a nemrég elnémult nagy olasz zeneszerző mellett. Aztán két saját szerzeményét dirigálja Mascagni. *A közönség tombol.* A taps fortissimo harsog és mámoros kiáltások ünneplik a mestert. Ezek itt körülöttem megrészegedtek a zenétől. Mascagni őszülő, szép müvészfeje szerényen hajlik meg, a zenekar felé int előbb boldog köszönetet és csak aztán fordul a közönség felé. Nem pozőr. Kedvesen és közvetlenül köszöni meg az ünneplést, a siker érdemét a zenekarra háritva. Nem engedik le a karmesteri székből. Meg kell ismételni finom költeményszerü szonátáját. Utána még elementárisabb erővel verődnek tapsra a tenyerek. Mascagni ujra kezet szorit a zenekar néhány tagjával. *A muzsikusok magukat is lelkesen tapsolnak.* Különös és szokatlan, de itt, ebben a részeg mámorban érthető. Beethoven, Wagner... Mascagni dirigál és a hatalmas amfiteatrum megremeg a tapstól, lelkes kiáltozástól. A hangverseny végén száz meg száz ember tolong a karmesteri

szék körül. *A közönség is kezet akar szoritani a maestróval.* Kezek emelkednek az első sorokban ülök feje fölött. És *Mascagni lekezel mindenkivel, aki melléje kerül.* A zenekar után most már a közönséggel szorit kezet a zeneszerző és dirigens. Még vagy tizenötször kihivják. Frakkos alakja végül is az orchester fölötti emeleten jelenik meg, ott, ahol az orgona van elhelyezve. Megértem, hogy idemenekült a mind sürübb kézfogások elől. A közönség változatlanul tombol... A tüzoltóknak kell szinte erőszakkal kiüriteni az Augusteót. Csak az olaszok tudnak igy lelkesedni a muzsikáért.

Itália, 1926 tavaszán.

László Ferenc

„Októberben történelmet és földrajzot csinálok...“

Ferdinánd, volt bolgár király egy püspöki ebéden árulta el a Balkánháboru megindításának tervét — Szarvasvadászat helyett Balkánháboru — Ismeretlen részlet a Balkánháboru előtti időkből

A bolgár államot a berlini kongresszus 1878-ban alkotta. Létrejöttén legtöbbet *Gorcsakov* orosz herceg fáradozott, aki a hatalmas orosz birodalmat a berlini kongresszuson képviselte és Bulgária életrekeltésével és a bolgár törekvések megerösitésével akarta Oroszország befolyását a Balkánon alátámasztani. Nagy-Bulgária eszméje és térképe lebegett Gorcsakov szemei előtt, amelyet a török félhold uralmának csorbitásával és területének rovására akart megvalósitani. Gorcsakov ezen tervét természetesen Ausztria-Magyarország ellenezte a legjobban, mert érthető módon félt attól, hogy Oroszország a Balkánon befészkeli magát és keresztezi a monarchia Balkán terveit. Nagy-Bulgária létesitését sikerült is elgáncsolni, de viszont nem tudta megakadályozni,hogy Gorcsakov az eddigi európai Törökország térképébe belerajzoljon egy uj államot: Bulgáriát.

A berlini kongresszust megelőzőleg *az összes macedon városok peticiókat küldöttek a berlini kongresszusnak, amelyekben követelték Szerbiához való csatolásukat, mivel ugy vallás, mint nyelv tekintetében teljesen azonosak voltak a szerbekkel.* A kongresszus azonban másként döntött és a Törökország területéből életrekelt uj Bulgária a kongresszus után gőzerővel fogott Macedónia elbogárositásához. Anyagiakban duskált, az aranyrubel nagy tömegekben gurult az uj Bulgária állampénztárába, ahonnan táplálkozott a minderősebben térhóditó bolgár propaganda, amely szemlátomást jelentékeny sikereket mutathatott fel. A guruló rubelek meg sem álltak a legkisebb macedón faluig és gombamódra nőttek a bolgár iskolák, az elbolgárositó propaganda e leghatásosabb eszközei, ugy hogy a háboruktól kimerült, anyagiakban szükölködő Szerbia megközelitőleg sem tudott a bolgár iskolaelőretöréssel lépést tartani. Szerbia a két előző török háboru terhei alatt roskadozott és nem vehette fel a versenyt a Szent-Pétervárról támogatott Bulgáriával.

Egész Macedónia e céltudatos és akaraterős agitáció hatása alatt Bulgária felé vonzódott, mert iskolái és nemzeti intézményei kitettek magukért. Minden valamire való községben bolgár bankok létesültek és ezeknek páncélszekrényeiben felhalmozott rubelek lávaként ömlöttek a fekete és dus macedón földekre.

1885-ig ilyen volt a helyzet, amikor is az Obrenovics dinasztia is belátta, hogy a bolgár terjeszkedés és előretörés megbénitja Szerbiát, s hogy a szerb expánzió számára csak egyetlen kiut maradt: Bosznia-Hercegovina. De Obrenovics Milán a Habsburgok iránti barátságból, s mert tulgyengének érezte magát a szomszédos nagyhatalommal szemben a harcot felvenni, nem lelkesedett ezért az egyetlen kinálkozó lehetőségért.

Ez érlelte meg Bulgária visszaszoritásának gondolatát, Macedónia és Ószerbia, ha nem is azonnali elfoglalását, de mindenképen mentesiteni e két területet a bolgár befolyás tulságos meggyökeresedésétől.

Erre a legközelebbi háboruban tág tér nyilott. Szerbia meg is támadta Szlivnicánál Bulgáriát, de ez a háboru balul ütött ki a szerbekre és ennek az a következménye lett, hogy Milán két évvel utóbb kénytelen volt trónjáról lemondani.

Távozásával kezdetét vette a szerb propaganda Macedóniában. Uj háborura gondolni sem lehetett, miért is a szerb agitáció eleinte kulturális térre szoritkozott és be érte e téren szerzett sikerekkel. Szerbia a kultura mezején mérte össze erejét Bulgáriával, mintán anyagiakban összehasonlithatlanul gyengébb volt Bulgáriánál, melyet minden oldalról segitettek és támogattak, ugy hogy Szerbia csak kis mértékben terjeszkedhetett.

Bulgária hatalmas előnyben volt, az ő »Vorsprung«-ját nehéz volt kiegyensulyozni, vagy Szerbia javára billenteni.

A kilencvenes évek elején bandaharcok indultak meg, hol a bolgárokkal, hol mindkettőjük és a törökök közt és már-már ugy látszott, hogy a szerb és a bolgár egymást teljesen kiirtják, amiből csak a törököknek lett volna hasznuk. Ezt a két nemzet végre is belátta és egyesült erővel határozták el Törökország elleni háborura és ebből sarjadzott ki előbb a szerb-bolgár, majd annak kimélyitésével a szerb-bolgár-görög szövetség.

Ez 1911-ben volt, amikor a lapok csak arról számoltak be, hogy Ferdinánd bolgár király, aki nagy botanikus hirében állott, a délszerbiai Kopaoni hegységbe rándult, ahol Alekszandar királlyal, az akkori trónörökössel találkozott és ott irták alá az uj szövetségi szerződést.

*

1912. áprilisában Ferdinánd bolgár király magyarországi birtokára ment, ahol több hetet töltött.

Gróf Batthányi Vilmos püspök ezalkalommal ebédre hivta meg a bolgár uralkodót, aki a meghivást el is fogadta és a püspök vendége volt.

Ebédközben sok mindenről, a politikáról, a botanikáról esett szó és a püspök, aki tudta, hogy a király szenvedélyes szarvasvadász, királyi vendégének különösen kedvezni akart és meghivta az uralkodót októberre vadászatra és kérte jöjjön el őszre szarvasbőgésre.

A király kissé elgondolkozva, minden szavát láthatóan megfontolva, lassu, nyomatékos szótagolással felelte:

— *Köszönöm, októberben nem jöhetek, akkor történelmet és földrajzot fogok csinálni.*

A püspök homlokára sötét redők vonultak, ő tudta, hogy e történelem és földrajz »csinálás« — háborut jelent.

A püspök előkelő urhoz méltóan még saját királyának sem árulta el előkelő vendégének ezen bizalmas nyilatkozatát és a bécsi diplomácia addig mitsem tudott arról a háborus készülődésről, amely 1912. szeptember 30-án a Balkánon megkezdette az uj térkép megrajzolását.

Szeptember 30-áról október elsejére virradó éjjel a szövetséges Balkán államok: szerbek, bolgárok és görögök, három fronton megkezdette a török birodalom feldarabolásához vezető háborut.

A szerbek Kumanovónál és Szkopjénél, a görögök Szalonikinél és a bolgárok Csataldzsánál kezdték meg Konstantinápoly felé való előnyomulásukat. Az első ütközet Kirkiliszinél volt, ahol a török hadsereg sulyos vereséget szenvedett. A döntő csata Kumanovónál volt, itt mérték össze a szerbek a török centrummal erejüket és ez a csata lett a török birodalom sirja.

A békét Londonban kötötték meg. Bulgária az Aenos-Midia vonalat kapta és eljutott majdnem Konstantinápolyig.

*

Érthető, hogy Alekszandar király annyi vérontás után, ami e területekért folyt, szivesen látogatott el a közelmult napokban is Délszerbiába, amely igy legközelebb fekszik a szivéhez... Igy fejezte be dr. Hadzsi Koszta — aki ezeket az érdekes visszaemlékezéseket elmondta, — baráti körben tartott előadását.

Mayor József

DIVAT

Fekete—fehér

A nyári divat vezető szine

A fehér szin a nyári divatból ugyan majdnem teljesen ki van küszöbölve, de annál divatosabb másfajta összeállitásban, t. i. a fekete szinnel való kombinációban.

Az a sokféle hatás, amit a fehér-fekete összeállitás nyujt, százszorosan ki van már próbálva, de be kell vallanunk: a hölgyeink a »jó pap holtig tanul« álláspontján vannak és soha annyi választékosságot nem fejtettek ki, a szinösszeállitásban, mint az idén.

A fekete-fehér kombináció nemcsak ruhákra, hanem kabátokra és kapekre is vonatkozik, ugyhogy ezt az állitást a legkülönbözőbb anyagokból is megtalálhatjuk.

Már az egyszerü crepp vagy crepella jumperruhára is nagyon bájosan felhasználhatja a fekete-fehér kombinációt. Egy kis fehér jumper, egy fehér plisseieront szoknya, alul feketével felszegve, a bluz fekete keskeny bortnikkel diszitve — készen van a nagyon előnyös, nagyon elegánsan ható kis ruha, amit ugy a strandra, mint a teniszpályára nyugodtan felvehet a divathölgy. Milyen elegáns például egy fekete georgette ruha (délutánra) fehér chinacrepp gallér és manzsetta disszel!

Amilyen kedvelt az egyszinü anyagokból való összeállitás, épp oly divatos a »tupfos anyag« is. Első rajzunk egy szép babos maroquain anyag felhasználását mutatja be, amelyiken a kereken szabott szoknyarész és a trombita ujjak igen jól hatnak. A felső rész azután egyszinü fekete anyagból készült. Nagyon eredeti a fehér plasztron, amelyiket himzett fekete tupfokkal állitunk be a bluzba.

A következő három rajz egy és ugyanazt az elegáns komplet-tet mutatja be különböző alakokban, amelyek különbözőféleképpen hordhatók.

A *kettes* és *négyes* számu rajzon a kabát látható, az előbbi csukottan, az utóbbi pedig kihajtott revers-sel, ugyhogy a fehér bélés láthatóvá válik. A kabát teljesen egyenes, de az oldalt belerakott ráncok által mégis meg van az idei divat által előirt bősége. Nagyon ügyes és eredeti a kabát öve (az övdivat mindinkább előtérbe kezd lépni), amelyik ha csukottan hordjuk, összetartja a kabátot, ha meg a revers-sek ki vannak nyitva, ez utóbbiak alatt van keresztül huzva, ugyhogy a reversek szabadon lógnak.

Harmadik rajzunk egy egyszerü, de rendkivül elegáns ruhát mutat be, amelyikkel a fent megbeszélt kabát egy komplet-vá egészül ki.

A ruhának is teljesen kabátszerü a karaktere és éppugy készithető finom maroquainból, mint crépe satinból, sőt könnyü gyapjuszövetből is. A ruhát egy fehér selyem alsóruha fölött hordjuk, egy öv könnyedén megkötve tartja az egész ruhát össze. A keskeny sálgallér csak hátul van szorosan a ruhához varrva és elől könnyedén csomóra kötve az alsó ruhára esik.

Az ilyen fekete-fehér kreációk egyszerüségének megfelelően a kalapok is decensek. Rendszerint gros-grain szallagból vagy pedig divatszalmából készültek és csak egy kis szallagdisszel vannak ellátva.

Ilyen zsánerü ruhákra kizárólag *fekete* (és *sohasem* fekete-fehér) cipőt hordhatunk, kivéve, ha fehér ruháról van szó, melyet csak feketével diszitetünk és amelyiknél a fekete cipő zavarólag hatna.

A fekete-fehér kombináció dacára a harisnya mindig *testszinü;* a fehér harisnya teljesen divatját multa.

ENGLESKI MAGAZIN
fiókja Beograd, Vuka Karadžića 18.
Mértékosztály legfinomabb férfiruhákra
Fehérneműk mérték után
Különlegesség: kész angol ulsterek, raglánok, eredeti „Burberys“ esőköpeny
Sportruházati különlegességek 3310

Okvetlen nézze meg
a 5272
„FORD KARAVÁNT“
SUBOTICÁN
19-én szombaton és 20-án vasárnap
12 különböző tipusu személy- és teherautó, 5 különböző felszerelésü
FORDSON TRAKTOR
mutatja be az amerikai géptechnika legszebb vivmányait.
Azonkivül gyönyörü filmmutatványok.
WEIGAND & COMP.
auto „FORD“ képviselet Subotica.

Szerkesztői üzenetek

T. J. Subotica. Közszerzemény az a vagyon többlet, melyet a házas felek a házasság megkötésétől annak megszüneséig szereztek. Amennyiben a közös szerzeményt már a házasság tartama alatt ugy a férj mint a feleség nevére irták, ez azt jelenti, hogy azt már a házasság tartama alatt megosztották. Abból, hogy az ingatlan ¾ része a férjnek, ¼ része a feleségnek a nevére van irva, még nem lehet megállapitani, hogy mi a közszerzemény, az irányadó és számadási müvelet utján kell arra az eredményre jutni, hogy a házasság alatt szerzett vagyon mennyivel szaporitotta az egybekeléskor létezett vagyont.

A második kérdésre az a válaszunk, hogy a feleség nevén álló ingatlanból nem a férj gyermekei örökölnek, akik nincsenek rokonságban a második feleséggel, hanem a feleség rokonai.

Az ingóságok haszonélvezete a második feleséget illeti, a tulajdon ellenben a férj örököseit.

Egy szorgalmas olvasó. Beogradban a kereskedelmi minisztériumnak van egy szabadalmi osztálya. Budapesten több hites szabadalmi iroda van, u. m.: Áron és Molnár Budapest, Rákóczi-ut, Székely, Podmaniczky-ucca, Molnár, Lipót-körut 2. II. 2.

M. G. Sombor. Levelét nem értjük, nem tudjuk, hogy milyen nyelvü szaklapot kiván, angol nyelvüt-e, vagy pedig magyar vagy német nyelvüt. Itt közlünk néhány angol nyelvü női szaklapot: The Queen London, Lady London, Home Notes, London, Weldons Ladies Journal London.

B. R. Novisad. A kereskedelmi minisztériumnak van szabadalmi osztálya, sziveskedjék oda fordulni.

J. K. Sonta. A cseh-szlovák sorsjegyekre vonatkozólag a beogradi lapokban egy olyan hir jelent meg, hogy Jugoszláviában ezeknek a sorsjegyeknek az árusitását eltiltották. Hivatalosan erről senkinek sincs tudomása. Ha az árusitás be is van tiltva, a nyeremények akkor is érvényesek.

G. H. St.-Bečej. A helyi hatóságnak joga van az állampolgárság igazolását kérni, helyesen teszi, ha okmányait beszerzi.

K. A. St.-Becsej. Ha Ön ott született és ott fizet adót, a jegyző köteles Önnek a domovnicát kiadni. Ha nem adja ki, forduljon panasszal az alispáni hivatalhoz.

B. L. Kanjiža Levelében közölt szemrehányásra közöljük, hogy a Minerva nyomda, illetve a Bácsmegyei Napló hires arról, hogy minden levélre válaszol, ami hozzá érkezik. Ha tehát Önnek nem válaszoltunk egy levelér, akkor annak az az egy az oka, hogy a levelet nem kaptuk meg. A rendelkezésre álló Compassokban egy A. Nöttling céget találunk, amelyik Welsben Ausztriában Schubertstr. 11. szám alatt van és képrámák készitésével foglalkozik. Ha ez iránt a cég iránt méltóztatott érdeklödni, akkor méltóztassék tudomásul venni, ha pedig más Nöttling cég iránt, sziveskedjék megirni, hogy mivel foglalkozik az illető cég.

F. I., Novivrbasz. Közöljük, hogy ha a preferánsz-partiban még négy lejátszásra való pont van hátra és a felvevő bettlit játszik, akkor hármas játéknál 20—20-at irna rá.

R. J. Bacs-Topola. Jogvédő Irodánk értesitése szerint elmaradt nyugdijának aktái 21.175 szám alatt már visszamentek Novisadra. Irtunk novisadi szerkesztöségünknek, hogy sürgesse ki az Ön ügyét, az eredményről értesiteni fogjuk.

M. J. Novisad. Utlevelet a magyar követségtől kell kérnie. Hogy Magyarországon letelepedési engedélyt kapjon arra nincs sok reménye, ha azonban ezt meg tudja szerezni, akkor állampolgárságot is kaphat. Az utlevél a vizummal együtt kb. 200 dinárba kerül.

G. A. Vel.-Becskerek. Jogvédő Irodánk értesitése szerint az Ön nyugdijügyét a minisztériumban nem találják. Az itteni vasutigazgatóságnál utána néztünk, hogy milyen szám alatt ment el innen a minisztériumba, az eredményről értesiteni fogjuk.

M. J. St.-Szivac. Vegyes énekkarnál elöl állitják fel a szoprán és a tenor szólamokat, mert az viszi a dallamot, mögöttük a mélyebb szólamokat.

K. K. Kakovó. Reuma elleni fürdők az SHS királyságban Lipik és Melence.

H. L. Novi-Becsej. Jogvédő Irodánk értesitése szerint az Ön ügye 6245 szám alatt a BBB-be van, ahol a napokban elintézik.

B. P. Pancsevó. A világkörüli utazáshoz az egész világra szóló utlevél szükséges. Semmi különös engedély nem kell hozzá.

M. E. Pancsevó. A rendelet értelmében azok az üzletek, amelyek *kizárólag* élelmiszer, monopol cikkek vagy italméréssel foglalkoznak, vasárnap nyitva tarthatók. Minthogy az Ön üzlete nem kizárólag ezeket árusitja, vasárnap be kell zárni.

H. Gy. N. Miletics. A lakást a háztulajdonos köteles a lakónak használható állapotban átadni és állandóan gondoskodni arról, hogy az használható legyen. A javitásokat a tulajdonos köteles elvégeztetni, akkor is, ha más a haszonélvező.

Rózsabimbó. Nem közölhető, nagyon sokat kell olvasnia és tanulnia.

Hóvirág. A beküldött versek nem közölhetők.

B. A. Subotica. Délamerikában Sao-Paoloban jelenik meg a Délamerikai Magyar Ujság, közelebbi cim nem szükséges.

S. J., Szrbobran. A cvikkeres dináros arra vonatkozik, hogy a nikkel dinárosok között állitólag van olyan is, amelyen a király képe cvikkerrel van ábrázolva. Ez azonban csak babona. Ilyet még senki sem talált.

Cs. L., Szrbobran. Amint már többször megirtuk és megüzentük, a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény értelmében csak azok az üzletek tarthatók nyitva, amelyek kizárólag ital- és monopolcikkek árusitásával foglalkoznak. Ha Önnek füszerüzlete is van, akkor nem árusithat, azonban ha a szeszital és monopolcikkek árusitására kapott iparigazolvány alapján külön helyiséget tart, abban külön árusithat.

I. P. Beograd. Ügyében annakidején irtunk Lovcsányi urnak, aki jelenleg is még Amerikában van, azonban érdemleges választ nem kaptunk, egyidejüleg megsürgetjük, hogy tudjon meg valamit az ön rokonai ügyében.

E. R. K., Vel.-Kikinda. Tudtunkkal Jugoszláviában nincs a »Mikiphon«-nak képviselete. Sziveskedjék Budapestre a Rózsavölgyi és Társa zenemükiadóvállalathoz fordulni (Petöfi Sándor-ucca), amely bövebb felvilágositással szolgál.

K. A. Sztari-Bečej. A noviszadi iparos kézmükiállitáson különböző járásbeli is résztvehet, forduljon a kiállitást rendező bizottsághoz Noviszadra.

Yong-iu. *A beküldött levélből nem értjük meg, hogy mit akar. A beküldött dolgokat régi, maradi kalandor-regényrészleteknek tartjuk.*

K. F. Bečkerek. Külön engedély nem kell.

B. A. Szubotica. Külön délamerikai konzulátus Beogradban nincs. Az amerikai konzulátus cime: Pozorišna ulica 7. sz.

M. O. T. Bačko-Gradište. Nagyon kérjük, közölje velünk teljes cimét, hogy kérdésére levélben válaszolhassunk.

Sz. S. Mol. Biesérdy állandó tartózkodási helye: Ada-Kaleh, Románia.

Keresztsoros rejtvény

VIZSZINTES:

1. Divatos játék ikerszava felcserélve
7. Hegység Észak-Afrikában
11. Nemes fém kémiai jellege
13. Cigarettapapir márka
18. Budapesti hegy
20. Japán város (fonet.)
22. Északsarki utazó neve (fonet.)
25. Van nő, aki szivarozó ajkáról nem fogadja el
29. Német folyó — németül, ugyancsak német kötöszó
30. Dráma cime
33. Közhasználatu szóval kör sugara
35. Hires moziprimadonna
39. Kiárusitott szivarfajta
42. Olcsóbb szivarfajta
45. Francia birtokos névmás
46. Római császár nevének mássalhangzói
47. Forditva igekötő
48. Latin kötöszó
49. Ázsiai valuta
51. Ez Trabucost szi
52. Élénk gyermekre mondják
53. Füszer
54. Hires a nizzai
57. Magyar cigarettapapirmárka
59. Igy szivják a szivart
61. Van ilyen cigaretta is
63. Szülő
64. Spanyol iró
66. Ebben az alperes rendesen a fogát szivja
68. Hires francia iró (fonet.)
69. A kertész igéje
71. A kis kecske
72. Épitési anyag
74. Jól esik hozzá a szivar
76. Angol tagadás
77. Ha egy nő ma nem cigarettázik
78. Előkelő budapesti szálloda
80. Dunamenti község, hires bortermő hely
82. Valami — németül (fonet.)
84. Ami régi
85. ... Buda
87. Világháborueelőtti fegyvernem
88. Pa-val a végén tanitónőképzőintézeti növendék becézése
89. Méltóság röviditése
90. Olasz hegedüfajta
91. Hol van a nyáj nyáron?
94. Nagy francia iró keresztneve
96. Francia személyes névmás
97. Drégely a férjéről irt vigjátékot

FÜGGŐLEGES:

1. Olasz folyó
2. K-val, ilyen hirek is vannak
3. Női név röviditése
4. Igevégződés
5. Római császár
6. Üveg — németül
7. Táncosnő keresztneve
8. ... Angeles
9. Római pénz
10. Erdei állat
11. Müvészi téma
12. Ifjusági iró (magyar)
14. A vivás magyar világbajnoka
15. Cigarettával is teszi az ember
16. Nagy francia geografus
17. Van ilyen békeszerződés is
19. Forditva: ellentétes kötöszó
21. = 9.
22. A dohányáruval is megtörténik, hogy...
23. S-sel a »Bolygó zsidó« szerzője
24. Ruhák — németül
25. A »cél«-ban van (Szójáték.)
26. Macskának mondjuk
27. Község Pestmegyében
28. Szomjas ember főnévi igeneve igekötővel
31. Forditva: ide szivart szoktunk magunkkal vinni
32. Község Vasmegyében
34. A-val a végén Georg Ebers hires regénye
36. Tagadó szó
37. Állam — németül
38. A megugrott bünösöknek nincs
39. Nagy folyó
40. ilyen a kapadohány
41. Öreg nénire mondják
43. Kegy — németül
44. A szamár esetleg helyettesitheti
46. Ötágu a koronája
50. Gyenge zaj
54. Indiai isten
55. Zsargon helyesiés
56. Világit
58. Olasz prepozició
60. Hires dán irónő monogramja
62. A Tisza mellékfolyója
65. A 63. más képp
65. a. Tü — idegen nyelven
66. = 1. függöleges
67. Magyar irónő
70. Sokszor akaratlanul teszi az ember
73. Kötőszó
75. Francia számnév
77. Gyermeklány név
79. Francia kettőshangzó
81. Pápák neve
83. A 14. teszi
86. Becéző női név
87. a. Német névelő
89. Irány
92. Forditott kicsinyitő képző
93. Kinai név
94. Német cimzőszócska
95. Kettős mássalhangzó

Mezőgazdák figyelmébe!
Alkalmi vételi

2 drb Pratzner gyártmányu „METEOR" vadonatuj 16 soros vetőgép darabonkint 4500 D
2 drb Pratzner gyártmányu „Agrár Drill" vadonatuj 18 soros vetőgép darabonkint 5000 D
1 drb Weisz Manfréd-féle vadonatuj 18 soros vetőgép . . 4800 D
3 drb tengerifültető Pratzner-féle, vadonatuj darabonkint . 2500 D
2 drb Pratznergyártmányu „Labor" Westfália rendszerü 3 méteres mütrágya szóró, vadonatuj darabonkint 5200 D

áron kapható

GROMILOVIĆ I SCHLEMMER

cégnél Sombor, Kralja Petra u. 43

Vegyetek, amig a készlet tart

Nagy konfekciós üzem keres
csakis elsőrendü

szabókat
5253

állandó munkára. Oly munkások, kik már konfekciós üzletben, Prossnitzben vagy Bécsben dolgoztak, előnyben. Ajánlatok: **„Konfekció"** jeligére a kiadóhivatalba

KÉNYELMESEN ÉS ÜDVÖSEN
tizóraizhat és uzsonnázhat

KURTES MILOS

bodegájában

HUSPIAC. Telefon 4-83

4894

Fogászati magánklinika

Dr. Carićević
Beograd, Poenkareova u. 10
Tel. 5—20.

Elvállal mindennemü fogorvosi munkát mérsékelt klinikai árakkal. Fogtömés (Plomba) 30—60 dinárig. Aranyfogak 250—350 dinárig. Foghuzás 20—30 din.

4871

Speciális órajavitásokat legszakszerübben végez

Krekus
óra specialista

Subotica
Gyümölcspiac 4.
Aranymüvesek során

GAZDATISZT
a gazdaság minden ágában és komlótermesztésben járatos, állását változtatni óhajtja. Elvállalja kisebb uradalom igazgatását, kitünő gabonaszakértő, elfogadna megfelelő állást gabonakereskedésben vagy majomban. Az állást megegyezés értelmében foglalja el.

Löbl, Novisad, Dudarska ul.

CIROKSEPRŐT
minden kivitelben legelőnyösebben szállit

DIENER NÁNDOR

CRVENKA (Bácska)

UTAZÓ
füszerszakma Bácska, Bánát és Szerémségben jól bevezetve keretetik.

Részletes ajánlatok fizetés megjelölésével „Intelligens jeligére a novisadi kiadóhivatalba kéretnek.

5203

Dr. Ruža Stanković
bör- és nemibetegségek specialistája 5-25

rendel — óráig és megegyezés szerint

Beograd, Miloša Pocerca 1a
Sarajevska ulica sarok.

A kávé akkor jó, ha friss!! 2524

Suboticán csak egy üzletben kaphat naponta négyféle friss pörkölt kávét.

SUGÁR MANÓ CÉGNÉL

Mától kezdve mig a készlet tart 1894

1 lit. kitünő siller bor Din. 5.—
1 lit. kitünő fehérbor Din. 6.—

kapható

NOJCSEK GÉZA

cégnél Subotica

Cipő- és

cipőfelsőrészkészitést
a legmodernebb kivitelben és a legjutányosabb árban vállal **Bedrušian Nišanné Német Anna,** Subotica, Trumbićeva 2. Gimnáziummal szemben 4407

Jegygyürük
és
menyasszonyi ajándékok
a legolcsóbbak

ÁDÁM
ékszerésznél, Rudič ul. 6.

ZONGORA
eredeti Stungl, teljesen uj, angol ismétlő mechanikával, Sistem Erard

ELADÓ

Bauer Julia Novisad

5178

NŐI

szabászati szakrajztanfolyam

kezdődik ***folyó hó 15-én.*** Beiratkozni lehet naponta d. e. 8-tól d. u. 6 óráig. Magántanulók és vidékiek minden időben megkezdhetik a tanulást. Urihölgyeknek külön előadást tartok a divatszabás alakulatokról.

Csapó *nőiszabó*

a budapesti technologia volt női ipari szakrajz előadója. Subotica

VIII., Karadžićeva ul. 4.
(Bárányköz)

5104

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN
ABBAZIA
SZANATORIUMA
felnőttek és gyermekek részére

Erősitő, edző, hizó és dietetikus kurák.
Gyermekek 6 éven felül kiséret nélkül is.
Minden nyári sport. Nagy parkok.
Saját strandfürdő 40 kabinnal.
Rádió. Svéd-torna.

3336

JULIO SPICZER
ZAGREB, Račkoga ul. 10.
Táviratcim: Žitospitzer, Zagreb.
Telefon: Iroda 12—50. Lakás 11—9.

Elvállal malomképviseleteket, lisztet és gabonanemüek közvetitését Zagreb, Horvátország és Szlovénia részére. Malmok legjobb képviseletet találnak, mert az összes pékekkel és lisztkereskedőkkel állandó összeköttetést szereznek.

5257

Első SUBOTICAI PAPIRZACSKÓGYÁR
F. BEDŐ SUBOTICA
ŠENOE UL. 19. TELEFON 436.

Ajánlja minőség és ár tekintetében elsőrendü és versenyképes papirzacskóit. Kérjen mintát és árajánlatot.

5274

BLOCK-SZALAGFÜRÉSZ
modern szerkezet, kevéssé használt, kifogástalan állapotban, valamint mindenfajta fafeldolgozógép és szerszám olcsón kapható

V. MARSANO „TIMEX", ZAGREB
Hatzova ul. 14 **Telefon 2-26**

5258

Jovanović Natalia
női szabóüzletét
Zmaj Jovan ul. 16. sz. alól **áthelyezte**

Paje Dobanovački ul. 4.
alá. 5223

Zsiros és boros

HORDÓK
állandó raktára
KRIX LAJOS

géperőre berendezett kádárüzemében. Subotica, Mazuranevićeva ul. 19

2776

Szolidárak! Nyári szezonra ruháit **festesse vagy tisztittassa Szudarevits Albertnál** Subotica, Skotus Viator ul. 34. (Föposta során.) 3407 **Figyeljen a cimre!**

Cipészüzletem
áthelyeztem Karadjordjev tér 5 sz. alá, a volt Bébé cipészüzlet helyiségébe.

Az összes raktáron levő árut mélyen leszállitott árban árusitom és **megrendeléseket nagyon olcsó áron vállalok.**

Kérem a nb. vevő- és rendelőközönség szives pártfogását.

Ugyanott két berendezés üvegálvánnyal eladó.

Thurzó cipészmester.

3408

Hölgyek figyelmébe!
Tavaszi és nyári szezonruhákat
a legujabb modellek szerint legelegánsabban készit

Maca-szalon
Subotica
Ciril Metod tér 7.

Gyenge férfiaknak (Impotenseknek) bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs fölfedezésemről ismertető könyvemet. — Cim: **„Patent 608"** Cluj (Kolozsvár) 1 számu postafiókbérlet.

6952

Legjobb, legolcsóbb

„GESA"
pörköltkávé, három nemes kávéfajból.
Pörkölés naponta d. u. 3 órakor

Kőrösi Géza
csemegeüzletében
Telefon 513.

Kettősbirtokosok és utazók figyelmébe!
Állandó 4769

autójárat
Subotica és Magyarország
között

Bármely időben rendelkezésre áll

Autószám: 165 és 245

Állandó vizummal ellátva

2044

SIREMLÉKEK, UTKERESZTEK SZT. HÁROMSÁG KÉSZITÉSE javitása, betük vésése, aranyozása szakszerüen.

Stara Kanižan lerakat
Király Sándor-féle házban.

ÓVÁRI JÁNOS
kőfaragó és márványipar telepe
Senta

Vel.-Bečkereken a város legforgalmasabb helyén

üzlethelyiségek
örök áron eladók vagy bérbeadók. — Érdeklődni lehet

BENCE ANTAL és FIA
műbutorgyárában Veliki Bečkereken. 4702

Nagy kereset
foglalkozásán kivül is szabadalmazott ujdonságok képviseletével és eladásával 4938

A. Stürmer, Vršac
Német nyelvtudás előny

Vízlet könyvek
Legjutányosabban
FISCHER ERNŐ
GRAFIKAI MŰINTÉZETÉBEN
SUBOTICA

BŐRGARNITURÁKAT
szalóngarniturákat ugy ujat, mint régi fölfrissitéseket szakszerüen és az eddiginél is jutányosabban készit 2976

Nagy Gynla, kárpitos
Subotica, Sokolska ul. 16

I-a apritott bükktüzifa
100 klgr.-ként házhoz szállitva

Din. 38·—

Vujkovics J. és Tsa
fatelepe Jukićova- és Scotus Viator ul. Telefon 6—69.

4919

Nem kell vacsorát főzni,
mert
orth. כשר
kitünő hideg felvágottat kaphat olcsón Pfeifer-féle mészáros és hentes üzletben. 4964

DE DION BOUTON és ALFA ROMEO
négy és hatüléses automobilok szállithatók azonnal raktárról
Autóbenzin a napiárnál olcsóbban!

Olaj, alkatrészek, modern garage soffőrszobával, nagy javitómühely

DE DION BOUTON és ALFA ROMEO vezérképviselet

Iroda telefon 544. **SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA 6.** Garage telefon 570.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

5270

Viszonteladóknak versenyképes és legtökéletesebb mérleget ajánl J. Sebestyén mérleggyár Szabadka

Vojvodinai kiállítás Novisadon

aug. 1–10-ig

A kiállításon a következő osztályok lesznek:

1. Kézimunkák és hazai ipar. 2. Hazai nagyipar. 3. Kereskedelmi osztály (Külföldi képviseletek.) 4. Mezőgazdasági osztály. 5. Állatkiállítás.

A kiállításra való jelentkezés határideje junius 20.

Mindennemű felvilágosítással szolgálnak és jelentkezési íveket adnak az ország összes ipartestületei, a kereskedelmi és ipari egyesületek, valamint a Kiállítási Iroda (Novisad Gimnazium.) Felhívjuk az érdekeltek, hogy a helykiutalás és az ő érdekeiket szolgáló hirdetések megrendelése céljából minél előbb jelentkezzenek. A kiállítást a Kereskedelmi és Iparügyi Miniszterium 1926. május 17-én kelt V. 3851 sz. rendeletével engedélyezte.

A kiállított tárgyak ingyen szállíttatnak vissza és a látogatók az összes gyors-, személy- és vegyesvonatokon 50 százalék engedményben részesülnek a Közlekedésügyi Miniszter ur 1926 május hó 5-én M. Sz. 12017/26 számu rendelete alapján. **A kiállításon a kiállítók érdekeit szolgáló sorsjegyhuzás lesz, azonkivül minden város, minden három kiállító után egy szabad helyet fog kapni sorsolás utján.** Ezen engedmények mellett a bérleidijak is jutányosak, ugy hogy ezen alkalmat minden termelőnek ki kell használni.

Jelentkezzenek a kiállításra! 5073

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Ha jó termést akar, használjon Schveiger-féle eredeti német recept szerint készült

rézkénport

Gyártja és kapható:

SCHVEIGER M. LAJOS

VEGYÉSZETI GYÁR SUBOTICA

TOLSTOJEVA UL. 17. — TELEFON 85. 5122

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapitva: 1902. Subotica Tel. 190 és 192.

Táviratcim: Kenderipar.

Detailüzlet: Városi bérpalota.

Engross és irodák: Wilsonova ulica 7.

ZSÁK ZSINEG PONYVA

tüzoltó és kerti tömlők, hevederek, kárpitos kellékek, ponyva kölcsön intézet, kender és manilla kévekötő fonalak. — Leszállitott árak.

Benzintankállomás!

Adómentes benzinraktár!

Minden mezőgazdának díjtalanul megszerezzük az adómentes benzinvásárlásra az engedélyt

Astra D. D., Veliki-Becskerek

Sürgönycim: Petrofenix. Telefon 202.

Kitűnő minőségü amerikai kenő- és hengerolajok, autóolaj. Legolcsóbb beszerzési forrás cséplőgépolajokban 4002

Rejtvény.

7 — h
63
448
3621
89409
608243
643641

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény megfejtése:

Kotányi paprika

Helyesen megfejtették: 1. Schwaner Károly Beograd Vuka Karadžića 9. 2. Bruck Hermann, Bač-Monastir. 3. Dudás Miska Mali Idjoš.

Keresztsoros rejtvény

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1 Szakács. 7 harcsa. 11 köritès. 14 Ei. 16 banán. 17 lé. 19 fűstölni. 21 rba (bar). 22 tál, 23 *őz.* 24 *bor.* 25 *notesz.* 27 *émelyeg.* 28 leányka. 31 körte. 33 lüs (sül). 35 laskét. 36 meteor. 37 zsé. 39 ka. 40 rakott. 41 metélt. 42 ate. 43. C. S. R. 44 kel. 45 agár. 47 es. 49 v. s. 50 Chotek. 52 irjunk. 54 gusz. 56 iam. 58 nála. 59 pá. 60 ld. 61 ser. 62 a velő. 64 rő (ör). 65 ét. 66 gyapot. 68 dr. 69 ragu. 70 krém. 71 ón. 72 Áron, 73 kap. 74 divat. 76 ti. 77 csirke. 79 ih (hi). 81 Valero. 83 ta. 84 alma. 86 nál. 88 lekvárt. 90 ee. 91 meggy. 94 ia. 95 trem. 97 adni. 99 *bouillon.* 101 *diéta.* 102 Genf. 103 ztai. 104 remek. 106 tingli. 107 fromage.

Függőleges sorok: 1 saláta. 2 ak. 3 körözött liptói. 4 ár. 5 cif. 6 Stühmer. 7 hab. 8 ananász. 9 rá. 10 cn (in). 12 és. 13 Stollwerk. 14 elbeszélget. 18 inog. 16 Brillat Savarin. 18 éle. 20 ir. 22 tok tartárral. 25 nyárson. 26 skete (esket). 27 étolaj. 29 ea. 30 nk. 32 re. 34 rétes. 36 mokka. 38 sl. 39 kaviar. 41 mandarin. 43 ch. 46 gulyás. 48 szörp. 51 előétel. 43 Rá. 55 ur. 57 meg. 61 sonka. 63 lud. 67 por. 68 dara. 70 kvargli. 75 iv. 76 toka. 77 carré. 78 eledel. 80 hámoz. 82 Reiner. 83 Tátika. 85 menni. 87 Leut. 89 tette. 92 Gia. 93 vl. 96 mai. 97 agg. 98 If. 100 orf (korf). 101 dem. 105 M. O.

Helyesen megfejtették 11-en. Könyvjutalmat nyertek Spitzer László St.-Bečej, Olajos Gáborné Senta.

Rejtettkép.

Hol a leégett kastély gazdája?

A mult vasárnapi számban a pajtást megtalálták 23-an. Az első divat, egy monogrammot 10 különböző faconban a hozzávaló dörzsölővel Leopold Sámuel szentai üzletéből Kiss Rózsika Subotica, Jelašićeva ul. nyerte meg, aki szíveskedjék velünk közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A második dijat, egy doboz Astra kőrömlakkot, Nagy Bertalan suboticai gyógyszertárából Engi Kata Vel.-Bečkerek nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóba.

RESTAURANT

BAR TABARIN LUXOR

Beograd, Balkanska ulica 8—10.

Minden este 10·30 világvárosi müsorral szórakoztatja a t. c. közönséget.

A kiszolgáló személyzet több nyelven beszél.

Aman Károly, igazgató. 4600

NAGYON FONTOS

auto és traktor tulajdonosok részére!

MAXIM PATENT

(benzinmegtakarító) A legegyszerübb, legolcsóbb és alkalmazható minden rendszerü benzin- és petróleum és nyersolaj üzemu gépeknél, illetőleg minden

személy- és teherautóra traktorra és stabilgépekre

A garantált ügyanyag-megtakarítás 25%—35%-ig terjed.

Komplett **MAXIM PATENT** készülék ára darabonként din. 1050.—

Megrendelhető

Grossmann Albert cégnél Osijek

Viszonteladók minden kiséretet részére

A jelenkor legjobb csavarágyilogója!

Saját érdekében csak ezt használja!

Gyártja: „Fyram" vegyészeti gyár Vel.-Kikinda 4491

Utánzatoktól óvakodjunk

Valódi francia

LION NOIR CIPŐKRÉM

Főraktár:

***Kaufmann Hermann** bőrkereskedőnél*

Subotica, uj helyiség volt „Narod" kávéház helyén

Nagy raktár

mindennemü bőrökben 1893

Nyaralásra készülő szülők figyelmébe!

Jó megjelenésű, érettségizett, feltétlen pedáns és korrekt fiatalember dijazásnélküli nevelői állást keres kis gyermekek mellé gazdag úri családnál valamelyik fürdőhelyen.

Kellemes modoránál fogva szivesen vállal társalkodói állást is. — Érdeklődéseket „Pedagogia" jeligére a kiadó továbbit. 4873

Egy tétel

„ZERVO" benzinmegtakaritó

250·— dinárért, egyenként is kapható

AUTOSPECIALNA RADIONICA

Novisad, Sibinjanin Janka ulica broj 2. 4041

MŰJÉG

TÖMÖR 12 ½ KG-OS TÁBLÁKBAN

4 dinárért kapható

HARTMANN & CONEN TELEFON 746 és 184

KOMLÓZSINEGEK, SISAL MANILLA KÉVEKÖTÖZŐ, UJ ZSÁKOK ÉS KÉSZ PONYVÁK
UJ ÉS HASZNÁLT ZSÁKOK a legutányosabb árban szerezhetők be:

Avram Schiff, Novisad

Zsák, ponyva és zsineg nagykereskedés
Zsák és ponyvakölcsönző intézet
Fiók: BEOGRAD, Karadjordjeva 21.

Telefon 403.
Sürgönycim:
„JUTEŠIF"

1780

FIAT-autók

10 darab 503-as négyüléses
2 darab 507-es hatüléses
4 darab 509-es négyüléses
1 darab 503-as Cabriolet
különböző legmodernebb szinekben megérkeztek

Tekintsék meg garázsunkat és kérjen ajánlatot!

Kivánatra helyszinen bemutatjuk!

Legkedvezőbb fizetési feltételek!

Használt Fiat-autók raktáron.

AUTOMOBILIA

FIAT-TORINO-KÉPVISELET
SUBOTICA Skadarska 7.

9295

Néhai Pollák Lajos örököseinek tulajdonát képező VII. kör Zrinjski tér 18 sz. a.

ház

szabad kézből örök áron eladó.

Feltételek iránt érdeklődni lehet a tulajdonosoknál, valamint **dr. Singer Simon, dr. Kriszháber Gyula és dr. Bán Lajos ügyvédeknél** (VIII. kör Aleksandrova ul. 5. sz.) akik a ház eladásával megbizattak.

5220

Vaskereskedősegédek

akik 2000 dinár óvadékot tudnak letenni, állandó és jövedelmező, lakhelyükön üzhető képviseletet kaphatnak. Ajánlatok küldendők:

JUGOSZLÁVIA LEGNAGYOBB SZERSZÁM, VERET ÉS MINDENNEMŰ IPARI SZÜKSÉGLETEK KIVITELI HÁZA

VINKO ŽAKMAN, Zagreb, Vlaška ul. 95

5064

A LÉTEZŐ LEGJOBB GYÓGYMÓD!
A VILÁG LEGSZEBB FÜRDŐHELYÉN!

Beteg Ön? Akar meggyógyulni? Ugy utazzék rögtön

BLED-be (Veldes)

Prospektust dijmentesen küld a
Sonnenheil-anstalt „RIKLI" Bled (Jugoslavija) (Oberkrain) Idény május 15-től október 1-ig

1451

Füszer- és csemegekereskedők figyelmébe

Sombori juhturó
kilogrammja 26 dinár
Liptói csemegeturó
5 kgr. bödönönkint 22 D.
kapható 5010
Mavró Engel
turógyár, Sombor

Kérjen mindenütt
RADIĆ i DRUG-féle
tescheni

TEAVAJAT

mely a gyermekeket legjobban hizlalja és táplálja
Kapható minden jobb füszer- és csemegeüzletben
Föraktár:
Vukovićeva ul. 10.
FRANKNÁL

5038

Eladó

6087

a mokrini piactéren

nagy uriház,

mely áll: négyszobás lakás, fürdőszoba, mellékhelyiségek, egy ülethelyiség, korcsma táncteremmel, iccéslakás, bor-, sör- pálinkaraktár helyiségek, pince, amerikai jégverem, pálinkafőzde, gazdasági épületek, 500 hl. boroshordó, korcsma és pincefelszerelés, 250 hl. különböző minőségü borok, 7 kat. hold szőlő, 13 kat. hold lucerna és szántóföld. Bővebbet **Heim Lász ónénál** Mokrin.

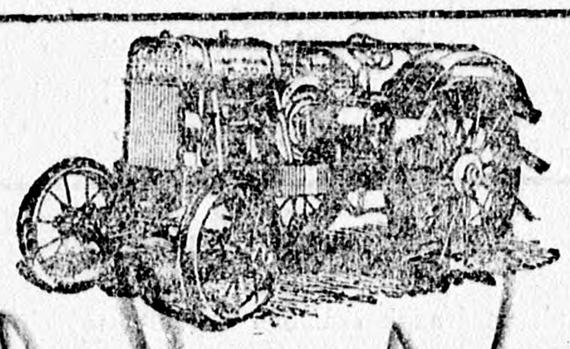

JÓL SZÁNTANI, OLCSÓN CSÉPELNI
SOKAT VONTATNI
CSAK ERŐS ÉPITÉSŰ, LASSU FORGÁSU
TRAKTORRAL LEHET
OLYEN A 24—30 LÓERŐS
HART-PARR TRAKTOR
ÁRAJÁNLATTAL és ISMERTETÉSSEL SZOLGÁL:
GUSTÁV FINDEISEN és TÁRSA
NOVISAD, Hotel Orient épület. Telefon: 439.

5059

Szépen száritott

hársfavirágot

vesz 10 dinárért kg-ként

„Isis" D. D., Beograd
Lovčenska 11

5177

A rušei

oxigén-t

bárkinél olcsóbban szállitják a gyár képviselői
Bácska-, Bánát- és Szerémmegyékre
LEIPNIK TESTVÉREK SUBOTICA
TEREZIJNA ULICA 5.

1520

Cséplőgépkeféket

meszelő, kefe és ecsetárukat legolcsóbb áron

Weisz Jenő kefegyárnál

(Segedinski Vinogradi 101. — Telefon 188)
vásárolhat.

4046

GANZ-féle
BENZIN,
PETROLEUM,
SZIVÓGÁZ

nyersolajmotorok

bánáti kizárólagos képviselete és gyári lerakata

a „VOLTA" R. T.-nál

VELIKI-BEČKEREK

2227

Deonička Pivara Sarajevo

Kir. udvari szállító

megnyitotta raktárát Suboticán Paralelni put (Párhuzamos-ut) 179.

Ajánlja vendéglősöknek és fogyasztóknak az SHS. királyságban közismert és legjobb

világos Sarajevoi Export-Sör és Salvator barna sör.

Telefon (raktár) 7-17

5004

Példátlan szépség, utolérhetetlen kellemes illat
jellemzi a

Kifejezetten csak ezt kérje

4260

„OREBON" LAKK

VILÁGMÁRKA

Tisztelettel van szerencsénk közölni, hogy az elismert elsőrangu kipróbált **„OREBON" LAKK** készitését, — amely tudvalevően angol módszer szerint készül, — Novisadon megkezdtük és abban a helyzetben vagyunk, hogy a piac minden kivánalmainak minden tekintetben eleget tegyünk.

KRALUPI LAKK-, FESTÉK- ÉS FIRNISGYÁR
PRAG II.

Vezérképviselet Jugoszlávia részére:

MAVRO LANG NOVISAD, KR. ALEKSANDRA 7

5140

Lakásberendezések, hálók, ebédlők, uriszobák stb. stb. egyszerübb és diszesebb kivitelben legolcsóbban

VADÓCZ LAJOS

villanyerőre berendezett asztalos áru műhelyében, szerezhetők be KULÁN. 56

4050

No. 20

Valódi Pollárt fenők, 27, 28: valódi Pollárt borotvák a legolcsóbban kaphatók

Molnár István

borotva-, mü- és homorukészörüldéjében

Subotica
Bene Sudarevićeva 26

Minden e szakmába vágó készörülési munkát a legjobban és legolcsóbban készitek.
Póstán beküldött munkákat 8 napon belül a legpontosabban elkészitve küldöm vissza

CERTUS HIDEGENYVIPAR

Berlin-Hamburg-Drezda

Vajdasági vezérképviselője:

PRANDELL RUDOLF ES FIA

Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (Fő) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyve, minden tekintetben felülmulja a táblaenyvet.

Certus kötőereje a leguagyobb és abszolut vizálló

Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.

Certus hideg vizben oldható, a fát sem kell enyvezés előtt melegiteni. Fütőanyagot takarit meg.

Certus minden kulturállamban kiszoritja a táblaenyvet, mert előnyeit a modern ipar felismerte

Certus asztalos-, esztergályos, butorüzemekben, vagongyárakban nélkülözhetetlen.

Certus az egyetlen enyv, amelyet repülőgépek, folyami és tengeri hajók épitésénél használnak.

Certus mint erős és vizálló enyv a legjobb minden épület- és butorasztalos enyvezéanél is.

Certus használata a leggazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmassza! Fütőanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni

474

Franciković Gusztáv

Lakatos és autogén hegesztőműhelye

SUBOTICA

Ivan Antunovićeva ulica 5, a vasutállomásnál

Elvállal: Lakatos-, vizvezetékszerelési munkákat, törött öntöttvasak, géprészek és aluminium hegesztését.

Ugyanott egy tanonc fizetéssel felvétetik.

SCHLICK-NICHOLSON

GÉP-, VAGON- ÉS HAJÓGYÁR RT.

BUDAPEST

Eladási helyek és raktárak Jugoszláviában:

BEOGRAD: Karadjordjeva ul. 101. a pályaudvar érkezési oldalával szemben.

SOMBOR: Ljudevit Földvárinál, Trg Kraljice Marije 1

VRŠAC: Artur Zoffmannál, Trg Kralja Petra 13

Mindennemü és nagyságu:

Gőzcsépkészletek

Gőzgépek és kazánok minden nagyságban

Nyersolajmotorok légsüritővel és légsüritő nélkül

Szivógázmotorok

Vágóhidak és hütőtelepek

Bánya berendezések

Vaggongyártás

Hajóépitészet stb.

Kedvező fizetési feltételek.

4939

VIGYÁZAT JÉGSZEKRÉNYVÁSÁRLÓK!

25% JÉGMEGTAKARITÁS! JÓLVANNAK IZOLÁLVA! ELSŐRENDŰ KIVITEL! KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

CSAK

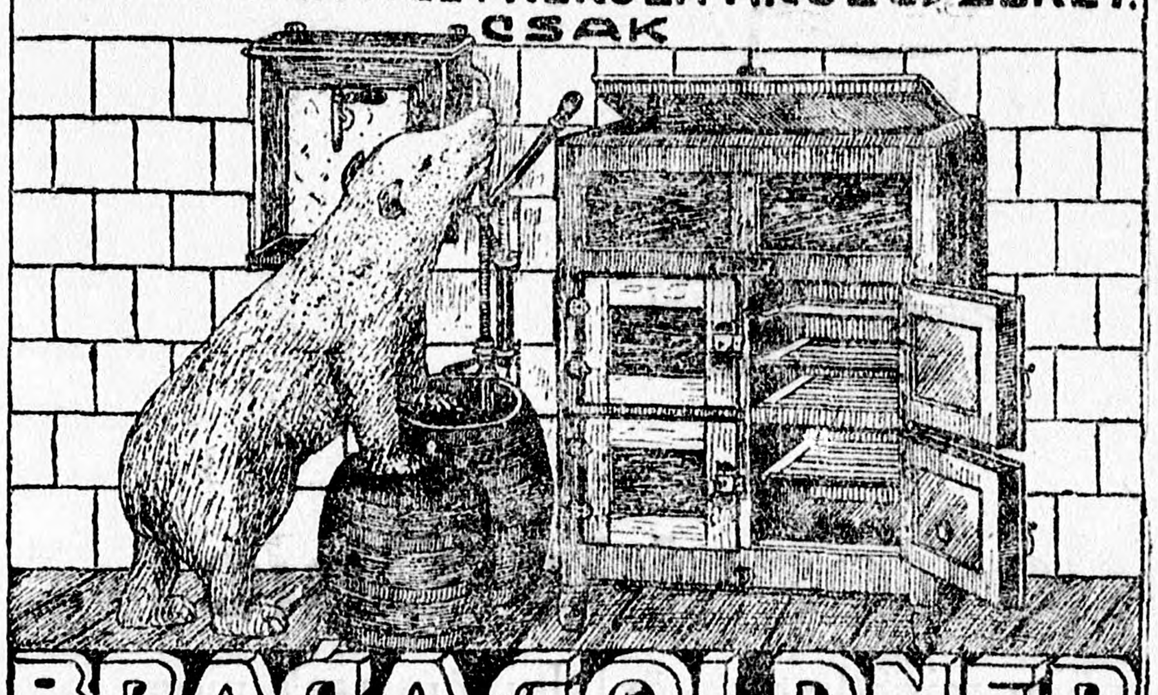

BRAĆA GOLDNER

JEGSZEKRÉNY, FABUTOR ÉS REZÁRUGYÁR

SUBOTICA

FELIRATTAL VAGY KÉROLJON JEGSZEKRÉNYT.

Amerikai manillát és kenderkéveköt őt

ajánl a

FONÓ- és KÖTÉLVERŐGYÁR RT., ODŽACI

Manilla 1 kg. 320 folyóméter din. **22·—**

Kenderkéveköző 500 „ „ **24·—**

1341

Tisztelettel értesitem t. vevőimet, hogy forgalomba hoztam

„JUNIPER" védjegyzett név alatt egy elsőrendű zöld sósborszeszt fenyőkivonattal

Ezen sósborszesz eatherikus olajtartalmánál és garantált 55%-os rektifikált szesztartalmánál fogva kitünő háziszernek bizonyult. Miután a „Juniper" sósborszesz széles körben való népszerüsitésére mindenütt lerakatot és képviseletet óhajtok létesiteni, kérem az érdekelteket, hogy ezirányban forduljanak

ALFRED BLUM

vegyészeti laboratóriumához Subotica, Strossmayerova ul. 11.

4912

Akar-e 20 dinárért háztulajdonos lenni?

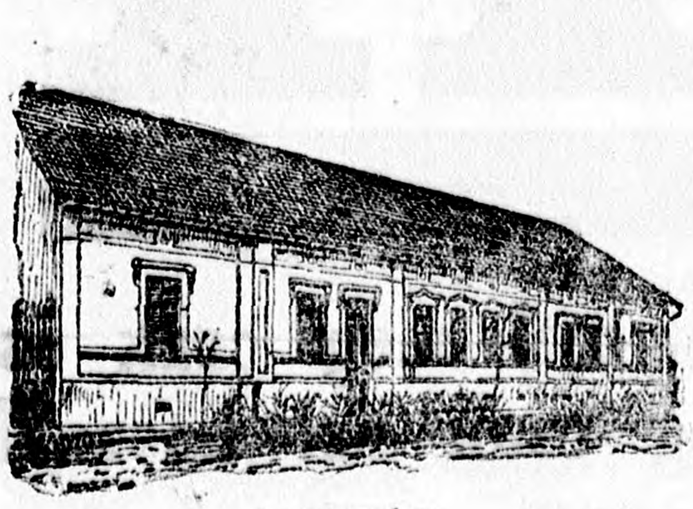

I. nyeremény

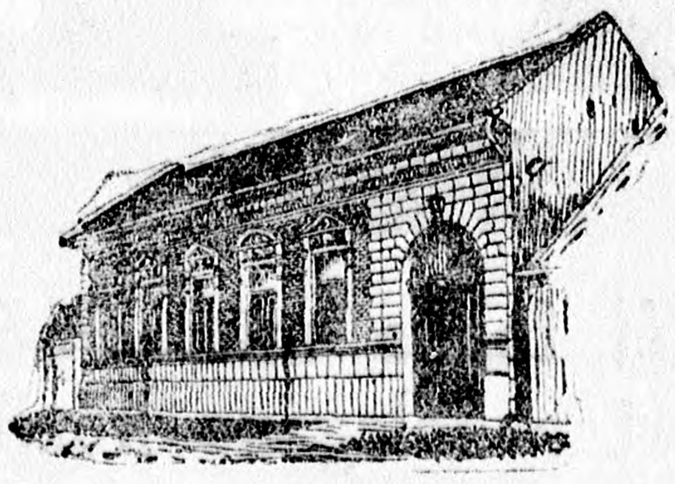

II. nyeremény

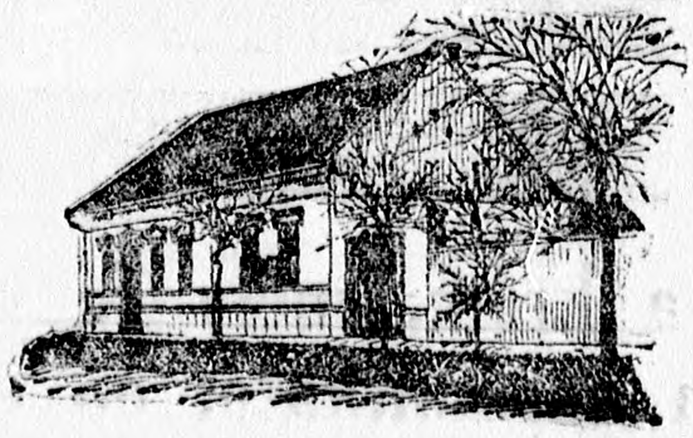

III. nyeremény

4953.

Ez a három ház a sombori Rokkantsorsjegy

NYEREMÉNYE

Egy sorsjegy ára 20 dinár.

Szerencseszámokért forduljon a MINERVA nyomda rt., Subotica

Kapható mindenütt.

BRILL

cipőkrémek gyöngye,
az elegáns világ ezt
használja

CIRAGE CREME SANS RIVAL
Brill
BRILLANT RAPIDE

Chic! csakis Chic!

A cipőim mint két tükör! Ily fényesek még sohasem voltak, csak mióta BRILL-t használok!

BRILL! Óh te csuda krém,
mindig csak tied lesz az elsőbbség!

BRILL Vegyészeti Gyár RT. Beograd

BRILL

az a krém, mely fényénél fogva más cipőkrémmel még csak össze sem hasonlitható, ép ezért az elegáns közönség csak ezt használja!

BRILL garantált tiszta és mentes mindenféle savaktól, a cipő tartósságát megháromszorozza. - Egy doboz BRILL a használatban megfelel három doboz más konkurrens gyártmánynak!